

The following book includes:

- Chiddushei HaRamban, Jerusalem 1928–29
- License: Public Domain
- docId=NNL_ALEPH001294828
  docId=NNL_ALEPH001294828

It was retrieved from Sefaria on July 17, 2022 (2"5Wn'n nind it was typeset and formatted by Ktavi.

TP C1	42
TP CI	
TP CT	
TP CT	
TP CL	12
TP CC	02
פרק ג המפלת חתיכה	61
TP CM	61
τρ 'α	91
TP '1	
τρ ατ	41
τρ αι	· · · · ٤1
TP 'T	21
דף יג	
פרק ב כל היד	11
τρ 'C	8
TP %	· · ·
τρα	9
TP!	· · · · §
τρ π	
TPT	ε
τρικ	
TP C	· · · · I
ely a wast stat	Ţ

תוכן העניינים

53

25

ΙS

15

95

87

97

St

St

カヤ

カヤ

£\$

פרק ט האשה שהיא עושה

פרק ז דם הנדה

פרק ו בא סימן

פרק ה יוצא דופן

פרק ד בנות כותים

 $\Lambda \mathfrak{l}$

	דף סט		•	•	•	•	 •	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	 •	•	•	•	•	 •	•	•	 •	•	•	٠	•		•	•	٠	•	٠	•	•	•	•	[9	)
	רף סח		•	•	•	•	 •	٠	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	 •	•	٠	•	•	 ٠	•	•	 •	٠	•	٠	•	 	•	٠	•	•	•	•	•	•	•	19	)
	דף סז	•			•	•	 •	•		•	•		•		•	•		•	•	 •	•	•	•	•	 •	•	•	 •	•	•	•	•	 		•	•	•	•	•	•	•	•	09	)
	דף סו	•	•	•	•	•	 •	•	•	•	٠	•	•	•	•	•	•	•	•	 •	•	•	•	•	 •	•	•	 •	•	٠	•	•	 		•	٠	•	•	•	•	•		89	,
	דף סה			•		•	 •	•		•	•	•	•		•	•		•		 •	٠	•		•	 •	•	•	 •	•	•	•	•	 		•	٠	•	•	•		•		89	,
٩L٥	י עינו	باك.	Ţ																																								85	7
<u>G</u> L	7			•	•				•			•		•			•		•	 			•	•		•	•	 	•		•	•	 							•				
gL,						•	 																																				\$9 \$9	Ş
āL,	דף סד		•			•														 	•							 		•			 										ŞŞ	Ş

eld x max, xial

76 2

מחניתין שמאי אומר כל הנשים דיין שעתן. פי' לשון דיין בכל מקום לומר דיין בכך. ואע"פ שיש עדיין להחמיר יוחר אין מחמירין עליי כאוחה שאמרו בפ' הזהב (דף נג ע"ב) דיי שיאמר הוא וחומשי מחולל על מעות הראשונות ואחמר עליה אא"ב אין בחומשי היינו דקתני דיי אלא למ"ד אין הראשונות ואחמר עליה אא"ב אין בחומשי היינו דקתני דיי אלא למ"ד אין בו מאי דיי קשיא. ובמסכת סוטה בפ' היה מביא (דף יד ע"ב) מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיי והוינן בה מאי ודיי ואמר רב אשי דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיי והוינן בה מאי ודיי ואמר רב אשי אצטריך סד"א תיבעי הגשת מנחה גופה קמ"ל אף כאן סד"א תיבעי סייג אצטריך סד"א תיבעי הגשת מנחה גופה קמ"ל אף כאן סד"א תיבעי סייג רברי הלל וחכמים קמ"ל דיין שעתן, אבל לא דייקינן בשום דוכתין בלשון דיין אם יכולין להקל יותר אלא כיון שהיה בדין להחמיר ואין מחמירין היינו לשון דיין.

וי"מ דיין שתחמיר עליהם לטמאן שעתן למפרע (מהו) [מיהא] שיעור מת שהכל מודים שטמאה ואף לשרוף כדלקמן (דף יב, א) ואינו נכון. **הלל** אומר מפקידה לפקידה ואפילו לימים הרבה. פי' אפילו מפקידה לפקידה חויששין להם דמפקידה לפקידה חששא דרבנן היא וספק טומאה גזרו עליו לחלות בתרומה וקדשים כדאיתא בגמרא ואמרינן נמי לקמן בדבר שיש בו דעת לישאל. וממילא נמי שמעינן דדוקא ברשות היחיד אבל ברשות הרבים מהור דלא גזרו אלא דלהוי כספק טומאה דברשות היחיד ובדבר שאין בו דעת לישאל ואפילו ברה"י ספקו טהור וברה"י ודבר שיש בו דעת לישאל נמי לא בורו אלא לחלות אבל לא טומאה ודאי דחששא בעלמא הוא ולחומרא כטעמא דמפרש בגמרא.

וי"מ דמעת לעת שבנדה נוהג בין ברה"י בין ברה"ר גזרו לחלות בתרומה וקדשים וכן אמרו בירוש' דמעת לעת שבנדה נוהג בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים והיינו נמי דאקשינן הכא בשמעתין להלל קשיא טומאה ודאי דאלו מעת לעת שבנדה תולין ולא אקשינן נמי ברשות הרבים טהור. ואלו הכא קתני בין ברה"י בין ברה"ר טמא והטעם לזה שלא הלכו בגזרה דלמפרע על דרך טומאה דסוטה. דטומאת סוטה מכאן ולהבא היא הילכך השוו רשויות על דרך טומאה דסוטה. דטומאת סוטה מכאן ולהבא היא הילכך השוו רשויות לחלות ולא לשרוף. ואין זה מחוור כלל. גמרא מאי טעמא דשמאי. פרושי קא מפרש מתניתין ואזיל דאלו טעמיה דשמאי דכולי עלמא אית להו אלא שהחמירו לחלות בתרומה וקדשים כדפרישית, ואוקים משום דהעמד אשה על חוקתה ובחוקת טהורה עומדת שהרי טבלה לנדתה ובדוקה היא משעה

שפסקה לנדתה הראשון.

והלל כי אמרי העמד דבר על חזקתו ואפילו לתרומה וקדשים היכא דלית ליה ריעותא מגופיה הך אשה כיון דמגופה קא חזיא לא אמרי' אוקמה אחזקה אלא חיישינן הילכך בחולין אף על גב דאיכא למיחש במילתא כיון דלא מכרעא מילתא דטומאה מוקמינן טהרות אחזקתייהו ג) ד"א מאפישי טומאה לא מפשינן וגבי תרומה וקדשים עבד בהו רבנן מעלה וכיון דליכא חזקה גמורה תולין.

רי"מ דאף על גב דליכא חזקה מיהו ה"ל ספק טומאה ומסוטה גמרינן מה החם מכאן ולהבא ולא למפרע אף כל ספק טומאה לא מטמינן למפרע אלא משום מעלה דקדשים דתולין וברשות הרבים טהור לגמרי דגמרינן מסוטה בק"ו. ואקשינן מ"ש ממקוה לשמאי קשיא למפרע ולהלל קשיא טומאת ודאי דאלו מעת לעת שבנדה תולין וכו". פי' וכיון דתולין אלמא ספיקא בעלמא הוא וה"ה דקשיא ברשות הרבים ודבר שאין בו דעת לישאל נמי אלא חדא מספיקא נקט משום דתניא לקמן בהדיא וזה וזה תולין.

ואי קשיא לך מ"ש אשה מהא דחנן לקמן נגע בא' בלילה וכו' שהכמים מממאים טומאה ודאי שכל הטומאות כשעת מציאתן וכאן נמי הרי דם לפניך. לא קשיא דשצני אשה דבחזקת טהרה עומדת שהרי בדוקה היא ואף על גב דשכיחי בה דמים מכל מקום כל שהפסיקה וטהרה בחזקתה זו היא אבל אדם זה אינו עומד בחזקת חי הוא לא מפקינן ליה מחזקתיה זו היא אבל אדם מי אלמא דבכה"ג בחזקת חי הוא לא מפקינן ליה מחזקתיה אף על פי שנמצא מה בשעת מציאתן ובמקום מציאתן אבל א"ל גבי אשה כיון דספק ביאה הוא מה בשעת מציאתן ובמקום מציאתן אבל א"ל גבי אשה כיון דספק ביאה הוא ווית עצמה טהרות הראשונו' (טהורות) [טמאות] לדברי הכל. ואע"פ שהוא זוית עצמה מהרות הראשונו' (טהורות) [טמאות] לדברי הכל. ואע"פ שהוא דומה לאשה בזה דספק הוה ספק לא הוה הוא אלא משום חזקה ראשונה היא דליתא בקופה וכדבעינא למימר קמן. מ"ש ממקוה לשמאי קשיא למפרע היא דליתא טנמאת ודאי דאלו מעת לעת שבנדה חולין וכו'. פי' וכיון דחולין אלמא ספיקא בעלמא הוא וה"ה דקשיא ברשות הרבים ודבר שאין בו דעת אלשאל נמי אלא חדא מספיקא נקט משום דחניא לקמן בהדיא וזה וזה תולין.

ואי קשיא לך מ"ש אשה מהא דחנן לקמן גגע בא' בלילה וכו' שהכמים מטמאים טומאה ודאי שכל הטומאות כשעת מציאתן וכאן נמי הרי דם לפניך.

לא קשיא דשאני אשה דבחזקת טהרה עומרת שהרי בדוקה היא ואף על גב דשכיחי בה דמים מכל מקום כל שהפסיקה וטהרה בחזקתה זו היא אבל אדם זה אינו עומד בחזקת חי תדע דתניא בתוספתא ומודים חכמים לר"מ כשראיהו חי אלמא דבכה"ג בחזקת חי הוא לא מפקינן ליה מחזקתיה אף על פי שנמצא מת בשעת מציאתן ובמקום מציאתן אבל א"ל גבי אשה כיון דספק ביאה הוא

ספק הוה ספק לא הוה תולין להקל. ולאו מילתא היא דהא קופה באותה זוית עצמה טהרות הראשונו' (טהורות) [טמאות] לדברי הכל. ואע"פ שהוא דומה לאשה בזה דספק הוה ספק לא הוה הוא אלא משום חזקה ראשונה היא דליתא בקופה וכדבעינא למימר קמן.

٢ يا ٢

רשניהם לא למדו אלא מסוטה. פי' רבינו תם ז"ל לא למדוה אלא ממה שהן מחלקין בין זו לסוטה דלחנא קמא התם ברשות היחיד ובשיש בו דעת לישאול והכא אפילו ברשות הרבים דאיכא תרתי לריעותא כודאי טומאה הוא ולר"ש התם איכא רגלים הכא ליכא רגלים ואפילו ברשות היחיד תולין כלומר רבנן מחלקים להחמיר ור"ש להקל אבל למגמר מסוטה ממש ליכא דגמר דהא לא דמו ויפה פירש.

ועדיין קשה לעיקר שמועה עצמה אי סוטה משום רגלים לדבר הוא כל

נימא הא דלא ארגישה מאחמול כסבורה הרגשי שמש הוא כדאיתמר נמי התם. לה אורח וכסבורה הרגשת עד הוא וכפירש"י דא"כ אם שמשה מאחמול נמי היתה והלא לא הרגישה עכשיו. ואם תאמר נחלה להקל ונאמר בבדיקה אירע הצרפתים ז"ל הואיל אם בדקה עצמה עכשיו ומצאה טמא היאך תאמר מרגשת היינו טעמיה דשמאי הואיל ומרגשת בעצמה. הקשו בתוספות רבותינו הרבים דינא הוא וגמרינן מיניה דלא אורועי ולטמויי מידי מספיקא. **ואב**"א ליה דרשות היחיד גמרינן מסוטה בתחלת טומאה וגזרת הכתוב הוא רשות שומאה ולא גמר רשות היחיד דסוף טומאה מתחלת טומאה משום דסבירא אלא ברגלים לדבר. והא דאמרינן בטעמיה דר"ש **דגמר סוף טומאה מתחלת** ממאה הכתוב וכל שכן בשאר ספיקות אבל במקום שקדם בדיקה אין מטמאין שמאמינן אותה בטבילה לנדתה וכן כיוצא בהן אפילו הכי משום רגלים לדבר היא שאין אשה מונה והיא אומרת טהורה אני והיה לנו להאמין אותה כמו דגמרא דקאמר רגלים לדבר לומר דאף על גב דאשה כמי שקדם לה בדיק' דעלמא ספק נגע ספק לא נגע ספק הוה ספק לא הוה ספיקו טמא ולישנא טהור דאמרינן בדיקה ראשונה מהניא עד שעת מציאה דספק. אבל ספקות ספיקו טמא לגמרי קאמרינן, ושמא יש לומר דלר"ש כל שקדמה בדיקה לספק כלום דאטו נימא כולי תנויין דלא כר"ש בכל מקום ספק טומאה ברשות היחיד אמרו דלר"ש כל ספק טומאה ברשות היחיד ספיקא משוי ליה ותולין, ואינו ספק טומאה ברשות היחיד דטמא נימא שאני סוטה דאיכא רגלים לדבר ובתוס'

הוא. והוה ליה ספיקא וכל ספק למפרע מהור מן התורה ומדבריהם החמירו מרגשת לעצמה ואפילו לתלות אין תולין, ומר סבר אימר הרגשת מי רגלים איכא לפרושי דבין שמאי ובין להלל בהאי טעמא בלחוד פליגי מר סבר אשה מעמא דפרישית ולמה שפירש לעיל דכל ספק מומאה למפרע מהור מסומה נשים להלל ולא קשיא להו טומאה ודאי דחבית ומקוה ומבוי משום האי ריעותא תולין. וכן שוטה ומשמשת במוך לשמאי אינן אלא תולות כשאר היא שהדין נותן כיון דאיכא תרתי לריעותא טומאה ודאי במקום דאיכא חדא פירושי' לשמאי ליכא לאקשויי למפרע אבל להלל בטומאת ודאי לא קושיא דגמרא והא דאמרינן נמי להך לישנא ליכא למירמי חבית ומקוה ומבוי הכי נמי לקדשים אלא חזקה באשה הוא דמטהר מעת לעת בחולין להלל כלישנא קמא כמעת לעת דלא כהלל נמי הוו דהא כתמים לבעלה ולחולין ומעת לעת דוקא לעיל, וכן הא דאמרינן נימא חנן כחמים דלא כשמאי, אי הוו להו כחמים דגריעי הזקה דאשה וכיון דדם לפניך עבוד רבנן מעלה בקדשים כדפרישית אלא תולין, אלא הני לישני בטעמא דשמאי נינהו אבל הלל טעמיה משום ואפילו ברשות הרבים וכן ללישנא בתרא במוך ואנן לא אשכחן במעת לעת חששא היא בעלמא ולפיכך אמר תולין דאם כן אף הלל מודה בשוטה דשורפין קמא סמכינן בדהלל דהא ליכא למימר דטעמא דהלל משום דהרגשת מי רגלים להלל דהוא בר פלוגתיה והיינו לחלות בתרומה וקדשים ואטעמא דלישנא ללישנא קמא. **והאיכא שוטה מודה שמאי בשוטה.** פירש למאן מודה ברגשת מי רגלים היא אלא העמד האשה על ספיק' ודינה לתלות כדפרישי' מרגשת בעצמה לכך לא חשש שמאי כלל ולא עשה סיג לדבריו. והלל אומר לפיכך שמאי מודה בהן ופי' טעמא דשמאי באשה מרגשת לומר דהואיל ואשה במוך כיון דלעולם כך דינן של אלו לחוש להן לפי שאין בהם הרגשה לעולם דבר שאין דרכו בכך לא החמירו לאסור מעת לעת ומיהו שוטה ומשמשת איתא דהוה דם מעיקרא אתא שוכבת במטה ולא נתהפכה מא"ל אלא משום למיעוטא ולא גזרו חכמים מחמתן כלל דהא ללישנ' בתרא דאמרי' משום דאם

בקדשים לחלות והחמירו בכתמים אפילו לחולין. הא דאמרינן מודה שמאי

והם פי' דטעמא דשמאי משום דכיון דרוב פעמים מרגש' לא חיישינן

פרק א שמאי אומר

בשוטה. הוקשה בתוספות דבר שאין בו דעת לישאל היא ואין במעת לעת מומאה כשאין בו דעת לישאל ואומרים שיש לומר שאם נגע בה אדם תולין בו דהא יש בו דעת לישאל בנוגע אעפ"י שאין דעת לישאל בטומאת".

עי"ל דאיכא שוטה שיודעת לישאל אם נגעה אם לאו האין לה הרגש" בראית דמים ואנן שוטה סתם פרכינן לעשותה כשאר הטמאות כשיש בענין דעת לישאל וכשאין בו. **והאיכא כתמים לימא תנן כתמים זלא כשמאי.** פירש"י ז"ל האיכא כתמים דקי"ל דמטמא' למפרע וכו' ולאו דוקא פירכא משום למפרע דהאיכא ר"ש בן אלעזר דאמר בסוף בא סימן דכתם אינו מטמא למפרע כלל שלא יהא כתמה חמור מראיתה אלא פירכא משום מכאן ולהבא היא דלא אשכחן תנא דמטהר בכתמים להבא ולשמאי דאמר אשה מרגש' היא דלא אשכחן תנא דמטהר בכתמים להבא ולשמאי דאמר אשה מרגש' היא דלא אשכחן תנא דמטהר בכתמים להבא ולשמאי דאמר אשה מרגש" היא זלא מחמירין עליה אפילו בדרבנן מהורה היא בכתמי' לגמרי דלא מגופה הוא הואיל ולא ארגישה ומפרקינן מודה שמאי בכתמים אפילו בלמפרע כרבנן מאי טעמא וכו'. משמשת במוך מא"ל. פירש"י ז"ל ג' נשים ולא דוקא דהא מאי טעמא וכו'. משמשת במוך מא"ל, פירש"י ז"ל ג' נשים ולא דוקא דהא ארבע נשים דיין שעתן במתניתין אלא כל אשה שמשמשת במוך. מאי איכא ללישנא קמא כולן לשמאי דיין שעתן ולא ללשונות הללו. וא"ל אה"נ אלא

האי טעמא עדיפא ליה.

הני לישני בחראי ולא הפסינן לישנא קמא דאחא במחני' כפשטא כל הנשים הני לישני בחראי ולא הפסינן לישנא קמא דאחא במחני' כפשטא כל הנשים בולן דיין שעחן ואפילו שוטה ומוך ופריק משום דאיכא למירמי ללישנא קמא חבית מקוה ומבוי ולהני לישנא ליכא למירמי וחו בעי ומאן דחני האי לישנא בחרא מ"ט לא אמר לישנא קמא ופריק משום דאיכא מוך שהדין נוחן דשמאי מודה במוך. אי אחה מודה בקופה שנשתמשי בה טהרות וכו'. איכא למירק להלל גופיה קשיא טומאה ודאי דאלו קופה טומאה ודאי דקחני טמאות וכדמוכחא נמי שמעתין לקמן ואלו מעל"ע חולין. א"ל להלל גופיה זו יש לה וכדמוכחא נמי שמעתין לקמן ואלו מעל"ע חולין. א"ל להלל גופיה זו יש לה וכדמוכחא נמי שמעתין לקמן ואלו מעל"ע חולין. א"ל להלל גופיה זו יש לה ורוח מהורות שאני פנרי דלא שרקי וקפיד עלייהו.

וכן אתה מפרש ללשון שאמרו בקופה שאינה בדוקה א"נ שהיא מכוסה שלא בא הלל להשוות אשה לשאינה בדוקה ולשאילה מכוסה אלא שמאחר שבאלו טמאות ודאי באשה היה לנו לתלות מפני שהיא דומה במקצת לשאינה בדוקה ואינה מכוסה משום דשכיחי בה דמים.

11-1

השאינה בדוקה מודו ובזויות קופה דאיכא תרתי לריעותא אבל בבדוקה אע"פ עבוויות קופה נמצא אינן טמאות דה"ל כאותה שאמרו בתוספתא ומודים חבמים לר"מ בשראוהו הי ועד כאן נמי לא מטמינן בשרץ שנמצא במבוי אלא הכמים לר"מ בשראוהו הי ועד כאן נמי לא מטמינן בשרץ שנמצא במבוי אלא משום דאיכא שרצים דיליה ושרצים דאתו ליה מעלמא דה"ל כתרתי לריעותא הא לאו הכי לא מטמינן ביה למפרע כלל ל"ש אותה זויות זל"ש זויות אחרת ובקופה לא שכיחי ביה שרצים כלל אלא ודאי בקופה שאינה בדוקה מודו ובקופה לא שכיחי ביה שרצים כלל אלא ודאי בקופה שאינה בדוקה מודו בקופה לא שכיחי ביה שרצים כלל אלא ודאי בקופה שאינה בדוקה מודו בקופה לא שכיחי ביה שרצים כלל אלא ודאי בקופה שאינה בדוקה מודו בקופה לא שכיחי ביה שרצים כלל אלא ודאי בקופה שאינה בדוקה מודו בקופה לא שניה ביה שרצים כלל אלא ודאי בקופה שאינה בדוקה מודו בקופה לא שניה למימי והלל לכולהו לישני דאי לא א) אמרינן אוקמה אחוקיה ואפי' לחלות בחם ממא והלל למידק וליחיש נמי לאדם ממא כדאמרינן אדם מהוים פ"ק קרדום שאבר בבית או שהניחו בזויות זו ונמצא בזויות אחרת הבית ממא שאני אומר אדם ממא ונפלה על גבי מדף. ובפ"ק דשחיטת חולין נמי הבית מלהיון צלוחי' שהניחה מגולה ובא ומצאה מכוסה ממאה שאני אומר אדם אמרינן בוא ומצאה מכוסה ממאה שאני אומר אדם אמרינן בא ומצאה מכוסה ממאה שאני אומר אדם אמרינן בא ומצאה מכוסה ממאה שאני אומר אדם

ממא נכנס לשם וכסה.

ויש מתרצים דכיון דאיכא טומאת מדף תחתיה נראין הדברים שאין אדם נוטלה מלמעלה והניחה למטה אלא כדי שלא תפול ותטמא עשה כן ואלמלא שהוא טהור איך הוא מטמא בידים, ואין זה לשון מחוור.

אבל ר"לת ז"ל פירש בספר הישר דהחם כלים נינהו וספק כלים הנמצאים טמאים כדאמרינן בפ"ק דשבת על ששה ספקות שורפין את התרומה על ספק כלים הנמצאים דשוינהו רבנן לרובא דעלמא טמאים לגבי כלים הנמצאים אבל ספק אוכלים לא קא חשיב אלמא לא גזרו בהו והוו להו רובא דעלמא טהורים לגבייהו הילכך ליכא למיחש גבי מדף אלא לאדם טהור ולנפילה והוה לו ספק טומאה בדבר שאין בו דעת לישאל וספיקו טהור.

ואיני יודע למה גורו על כלים ולא גזרו על אוכלים הנמצאים שאם נאמר מפני שחששו לפסידתן מפני שאין להם טהרה במקוה אף כלי חרס כגון צלוחית דחולין אין להם טהרה במקוה, ושמא שכלים נמצאים בדרך נפילה ובכל מקום ואין אוכלים נמצאים בדרכים לפי שהן נמאסין מ"ה גזרו על הכלים הנופלים אפילו בבית כל שלא ידענו דרך הנחתו וטימאוה אבל אוכלין שאין מצויין אלא בבית ורוב מציאה דבית דרך הנחה היא ובטהורין

הוי לא גורו עליהם שאלו פירות הנמצאין בשוק דרך נפילה לא הוצרכו לגוור – עליהן דרובן נפסלין הן מתורת אוכלים.

112 11

בעלה. לגבי בעלה. ועוד הביא ראיה ממה שאמרו ג) דחביעה הרי היא כבדיקה לגבי אינה מועילה לטהרות מפני שאין בה בדיקת חורין וסדקין ואע"פ כן מועלת הראב"ד ז"ל שכל לבעלה אינו צריך בדיקת חורין וסדקין שהרי בדיקה זו מתוך שמהומה לביתה אין מכניסתו להורין ולסדקין. מכאן למד - פשיטא היינו טהרות למה לי למיתנא מטה. וכ"ת הא קמ"ל דאפילו אדם וכלים

כשילהי פירקין. שכבת זרע וכו' וכן נראה מדברי רש"י ז"ל דכל בדיקה היינו לחורין וסדקין ולסדקין והוא כעין מה שאמרו בסמוך ניחוש שמא תראה טפת דם ותחפנו שמהומה לביתה חוששין לטהרות שמא לא עשתה כהוגן ולא הכניסתן לחורין בבדיקת מעלות ומה שאמר כאן אינה מכניסתו לא שלא הוצרכה אלא מתוך מחמת הבעל עצמו צריכה להיות בדיקה מעולה ועוד שיש להחמיר אפילו לבעלה מתוך חומר שהחמרת עליה בטהרות אבל בדיקה מעולה הצריכה להן אלא בבדיקת המעלות כגון זו שאשה העסוקה בטהרות הצריכו בדיקה זו אף בין בבדיקת השבעה בעינן בדיקה מעולה כשל מהרות ולא הקלו לגבי בעל והוא ז"ל כתב שיש מי שחולק ואמר דבדיקת זבה בין ביום ההפסקה

דאי ס"ד טעמא אמטו דיה שעת' טהורה לגמרי הא מעת לעת טמאה כדין מגעה הטומאה כדין משכב הנדה לטמא אדם ולטמא בגדים והיינו מסייעי ליה לזעירי **דמטה לא מיטמיא הא מעת לעת מטה נמי מיטמיא.** פי' מיטמיא לעשות אב לא ימעט דליחוש שמא תחפנו שכבת זרע קמ"ל. **טעמא אמטו דדיה שעתה** שהחששא שלו יותר קרובה מפני הפסד מהרות הקל. אבל על יד פקידה סלוק ידיה ראחה. ופריק סד"א עד זה לא חמעט אלא על יד מעל"ע אע"פ שמשה דכיון שהזמן ביניהם מועט אין לחוש כ"כ בשעת פקידה לומר עם שרינו למעט על יד הפקידה אם ברקה עצמה היום בשעה ראשונה ולרביעית ע"י הפקידה וכיון שעד זה ממעט על יד מעת לעת אם לא בדקה מאחמול כ"ש חכמים לעולם מפקידה לפקידה זמנה מועט מעת לעת שכבר מיעט מעל"ע יקל בכך. **השתא מעת לעת ממעטה מפקידה לפקידה מיבעיא.** פי' לדברי טהורה לקמן בפרק בתרא הילכך לקולא כדברי הראב"ד ז"ל ובעל נפש לא כל דהו סגיא דהא אפילו לא בדקה כלל אלא בשעת ההפסקה ובסוף שבעה עליו ספק, אבל בדיקת השבעה כיון שכבר פסקה להעמידה בחזקתה בבדיקה לטהרה ומוציא אותה מחוקה לחוקה צריכה להיות בדיקה מעולה שאין אחריה ולפי הסברא יש להכריע שבדיקת ההפסקה שהיא מעלה אותה מטומאה

> דאין הפסד להן מיבעיא אלא ודאי מחני^{*} מסייעי ליה לזעירי. וכלי דהשתא הני דהפסידן מרובה דלית להו טהרה במקוה גזרו בהו רבנן הני משכב נדה הוא דקתני, ועוד דהא לא ס"ד דאוכלין ומשקין מטמי" ולא אדם ליחני היחה עסוקה בטהרות ונוגעות בכלים מטה למה לי ש"מ לרבותא לדין נמי מיטמו במעת לעת ולא תימא אוכלין ומשקיל בלחוד הוא דמטמא, א"כ

> מה שאינו לבוש בהן הוא מטמא. כלי חרס מדקא ממעטינן כלי חרס ומרבינן שאר כלים כבגדים ש"מ דאפילו ת"ל ממא יכול ישמא אדם וכלי חרס ת"ל בגד בגד הוא מטמא ולא אדם ולא בהן בשעה שהוא נוגע לטומאה דחניא בח"כ מניין לעשוח שאר כלים כבגדים ופי' לטמא אדם לטמא בגדים היינו בגדים שהוא לבוש או שהוא תפוס

> דעת לשאין בו דעת דלעולם ספיקו טהור וכמו שפירשתי במשנה. במעת לעת בספק טומאה שאלו ברשות הרבים אינו חלוק בין בדבר שיש בו **הוא.** פירש מדקא מקשינן הכי אלמא ברשות היחיד בלחוד הוא דגזור רבנן זה דוקא בחבורין כדפרישית. מכדי האי מטה דבר שאין בו דעת לישאל מבאדם שהאדם הנוגע בוב מטמא בגדים ואין בגדים הנוגעין בוב מטמאין וכל ותנן באהלות פרק קמא אדם ובגדים מטמאי בזב חומר באדם מבגדים ובגדים לבשן אינן מטמאן והיינו דאמרינן בפרק קמא דבתרא טומאה בחבורן שאני ריבה אותן הכתוב אבל לאחר שפירש מן הטומאה אם יגע בבגדים ואפילו ומיהו דוקא שהוא נוגע בהן בשעת נגיעתו לטומאה דדומיא דבגדים

> מהור דהכי אמרינן בגמרא בריש פרק שני נזירים. אם כן הויין לה אינהו תרתי ואיהי חדא הא תלתא ה"ל רשות הרבים וספיקו ולפיכך הקשו חכמי הצרפתים היכי תרגימנא בשחברותיה נושאו' אותה

> היא, וזה אינו כלום. נשים אפילו עשר נשים אין אדם מתיחד הילכך הויא לה סתירה ורשות היחיד אחת מתייחדת עם ב' אנשים א) אף רשות היחיד בלא שלשה אנשים אבל אין סתירתה אלא באיש אחד אבל ב' אנשים והיא לא סתירה היא שהרי אשה מאה נמי כאחד דמיין ורשות היחיד הוא מאי טעמא דגמרינן מסוטה מה סוטה ויש מי שתירץ אין רשות הרבים אלא בשלשה אנשים אבל נשים אפילו

GLZ א שמאי אומר

דוקא לגמרי בפרק כיצד העדים.

ברה"ר ספקו מהור אפילו המלית שאין אלא ספק אחד. שנינו כל שאתה יכול לרבות ספיקו' וספק ספקו' ברה"י ספקו ממא אבר בין בטלית שאינן אלא ספיקא חד. ומסקנא ברה"י ספיקו טמא בשתיהן שהרי לא גגע הטלית לא בזה ולא בזה ספיקו טהור בין בטהרות שהן שתי ספיקות אבות הטומאות ספק נגע טליתו בטמאות ונטמא ונגע בטהרות ונטמאו או ספק ומליתו טהורים וממאות בצדן שראויין לממא בגדים כגון משכב ומושב ושאר וטמאות בצדו טהרות וטמאות למעלה מראשו. יש מפרשים כגון שהוא בכלל המנין אלא הרי היא כגוף השרץ. היה מהעשף בשליתו ושהרות ולי נראה שזו היא טמאה ודאי ואין הספק בה אלא שהיא מטמאה אינה נחשבת ואחרים העמידוה לזו כשהיא ישנה בכילה במטה וחלקה רשות לעצמה

אלא שהדבר קרוב הרבה ליגע ורחוק שלא ליגע ובכיוצא בזה א"א דלאו אסיפא פליג דה"ל רבנן לחומרא ולפיכך אמרו אין שונין וא"א לאו דוקא אמרי רבנן אין שונין בטהרות לחומרא אבל לקולא שונין אלא ודאי רשב"ג א"כ ה"ל רבנן לקולא ואיהו לחומרא ואנן איפכא אמרינן לקמן במכילתין דכי באיך אמר רשב"ג אומרים לו שנה והלא א"א וא"ת רשב"ג ארישא פליג, ז"ל. והא דקתני **ואם א"א לו אלא א"כ נגע טמא.** לאו דוקא א"א שא"כ מראשו או שהיה הוא ממא ומהרות בצדו ולמעלה מראשו וכך פי' רש"יי ואחרים פירשו דאו או קתני היה הוא טהור וטמאות בצדו ולמעלה

> מועט' שהוא ניצל באה' המת גזרו על מעת לעת שלו כנד' עצמה משכבות לטמא בגדים. ולאו קושיא היא דאנן הכי קאמרינן ומה כלי חרס שטומאתו מה כלי חרס אינו מטמא אדם לטמא בגדים אף משכב ומושב לא יטמא אדם בתוספות ונימא דיו לבא מן הדין להיות כנדון מהיכא מייתית ליה מכלי חרס ובתחלה נגע ולא חלוף. **ומה כלי הרס המוקף צמיד פתיל וכו**ל. הקשו או חלוף לאו דוקא דא"כ אפילו לחומר' אלא חוששין שמא עכשיו לא נגע ומה שכתב רש"י ז"ל אין שונין הוששין שמא עכשו נגע ובתחלה לא

> > ς

ומושבות שטומאתן מרובה לכ"ש שנעשו מעת לעת שבנדה.

ממגע תוך כגון בשערו רוקו ומשקה הזב והזבה. ראויין לישיבה וטהורין במדרס הזב אבל מן ההיסט אין לך ניצל מהן ולא חרס מוקף צמיד פתיל כ"ש לדעת הגאונים שהן מפרשים פכין קטנים שאינן ומושבות דכיון שמטמאין בנדה עצמה עשו מעת לעת כמוה דאשכה' בכלי אינה קושיא דמה לפכין קטנים שהן טהורין בגדה עצמה תאמר במשכבו' נגיעה לומר שכל שאי אפשר להטמאות בנגיעה אינו מטמא בהיסט, גם זו אפשר ליגע בתוכן ואעפ"י שאפשר בהיסט להכי אפקיה רחמנא להיסט בלשון במעל"ע שבנדה כדאמרינן בבבא קמא ופירש רש"י ז"ל שהוא של חרס ואי ועוד הקשו דנימא פכים קטנים יוכיח שטמאים במת ואין מטמאים

١ - ١ - ١

הקדש לא גזרו בהו רבנן. דררא דטומאה מדאורייתא לקדש גזרו בהו רבנן לחולין שנעשו על טהרות רבנן בין לקדש בין לחולין שנעשו על טהרות קודש חמש בתרייתא דלית בהו (דף כ"א ע"ב) חמש קמייתא דאית להו דררא דטומאה דאורייתא גזרו בהו קתני התם דלית בה דררא דטומאה כדאמר התם בגמרא פרק חומר בקודש ליה דררא דטומאה היכא דלית ליה דררא דטומאה לא קתני. קשיא עלה והא הא דאקשינן **א"ה ליחנייה גבי מעלות.** ומפרקינן כי קחני היכא דאית - איתא כדאמר בשילהי שמעתין ולהכי מפרקינן כי קחני בהנהו היכא דאית

דררא היא כלל אלא כענין קנסא משום דלא בדקה הפסידוה עונה. אפילו דררא דעלמא מדרבנן ליכא דכל שהוא חששא בעלמא למפרע לאו וי"ל דהתם דאורייתא לית להו אבל דררא דטומאה דרבנן אית להו הכא

לא מצי למיחנייה דהא מעת לעת שבנדה לחולין שנעשו על טהרת הקדש נמי לחולין שנעשו על טהרת הקדש דאלו בהדי בתריית' כיון דליתנהו אלא לקדש וי"מ דהכא הכי פרכינן ליחנייה גבי מעלות קמייתא דאינון בין לקדש בין

> حالاتد. ליה דררא דטומאה אבל היכא דלי ליה דררא דטומאה ואפ"ה החמירו בהו לא

> כדמקשינן בגמרא במסכת ברכות (דף כ"מ) דאמרינן כל השנה כולה מתפלל מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת. איכא דמקשו עלה וניכללה מכלל מובח היינו קדשי מובח גמורין. הא דאמר רבי הנינא בן גמליאל מתפלל י"ה כדעולא כיון שהיו עושין על מהרת הקרש על מנת שהיו מתנסכין ממש על גבי דאף לחולין שנעשו על טהרת קודש לא גזרו במעל"ע שבנדה לכך צריך לשנוי איכא אוכלין חוליהן בטהרת הקדש בימיו ממש אלא ודאי צ"ל להאי לישנא טהרת הקדש קאמרינן דאי לת"ה לא הוו צריכין בדר" לתרוצא כדעולא דהא איחמר אבל השתא להאי לישנא לקדש ולא לתרומה ולא לחולין שנעשו על על שנעשו על טהרת הקדש לתרוצא לברייתא דקתני לקדש אבל לא לתרומה והלשון משובש הוא לדעתי דההוא דאמרינן בשלהי שמעתין לחולין

אדם הביננו חוץ ממוצאי שבחות ומוצאי י^{יי}ט שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת והוינן בה וניכללה מכלל ואסיקנא בקשיא והכא נמי תיקשי וניכללה מכלל.

ומחרצין החם כיון דאמר כל הענה כולה מחפלל הביננו מפקע פקיע ליה למכלל כמה דבעי אבל הכא כיון דלא רגיל בהביננו אלא במוצאי יום כפורים בלבר הוא דמחפלל ליה מפני הטורה אי אחי למיכלל ביה מידי אחי למיטעא. עוד י"ל החם והכא קשיא לגמרא ומיהו לא מידחי מימרא בקשיא ואפשר ההה החם למימר ולטעמי" הא דחניא חיקשי לך אלא איכא כמה דוכחי דיכול

למימר ולטעמיך ולא אמר. הא דאמר רב ששת בריה דרב אידי **כי קחני מידי דתלי במעשה.** פירש אליבא דר"ש קסבר האי תנא בוגרת מותרת לכהן גדול א"נ נפקא מינה לכתובה ולא לכהן תניא ומוכת עץ מילתא דתלי במעשה הוא והאי דקתני כל זמן שלא נבעלה לאו דוקא אלא שלא נטלו בתוליה בין בעץ בין באדם. א"נ קסבר מוכת עץ מותרת לכהן גדול וכתובתה מאתים ומחליקת היא ביבמות ובכתובות. וכן הא דאמר נ"מ לנחל איתן סבר לה כר' יאשיה אשר לא יעבד בו לשעבר ואיתא בפלוגתא בפ' עגלה ערופה.

Tr a

ראחה ואח"כ הוכר עוברה מהו. יש להקשות והלא כל מדות הכמים כך הם במ' סאה הוא טובל בחסר קרטוב אינו יכול לטבול אף כאן מכיון שנתנו שיעור לדבר בהכרת העובר ראתה ולא הוכר פשיטא שמטמאה מעת לעת אע"פ שאח"כ הוכר בסמוך.

ריש לפרש ראתה ואח"כ הוכר עוברה בו ביום ששלמו לה שלשה חדשים מי אמרינן כי מצפרא נמי הויא היכירא ואנן הוא דלא בקאינן או דילמא גבול יש לה וא"ל מידי הוא טעמא אלא משום דראשה כבד עליה בעידנא דחזאי אין ראשה כבד עליה בתמיה הילכך דיה שעתא.

וזה הלשון אינו נכון מפני שהיה להם לפרש ובו ביום הוכר עוברה ולימא .

נמי כיון דבו ביום חזיא לא מטמיא.

> עונות עכשיו הוא שמתחלת להחזיק עצמה ברוא' ואפילו בזקנתה לפיכך דיה שעתה בראיה זו שהיא תחלת למניין ובשנייה שהיא שלישית הוחזקה ומטמאה מעת לעת ומתני' דקתני במה שאמרו דיה שעתה בראיה ראשונה אבל בראיה שניה מטמאה מעל"ע התם כשקרבה ראיתה בשנייה דאיגלא מילתא דג' עונות קמייתא לאו משום סלוק דמים הוו ולא הגיעה זו לכלל זקנה. אבל רחקה אף ראיה שניה זקנה היא אלא שרואה וצריכה חזקה, וזה לשון נכון.

> ול"ב דוקנה צריכה להחזיק עצמה בראיות והא דקתני מתני" אבל בראיה שנייה מטמאה מעת לעת אבתולה קאי והוא דאיתמר בגמרא עלה רב אמר אכולהו לומר שכולן ישנן בדין הזה שאם החזיקו עצמן בדמים מטמאות מעת לעת, ושמואל אמר ל"ש אלא בתולה וזקנה שישנן בדין הזה שמחזקות עצמן בראיות ומטמאות אח"כ מעת לעת, אבל מעוברת ומניקה דיין שעתן כל ימי בראיות ומטמאות אח"כ מעת לעת, אבל מעוברת ומניקה דיין שעתן כל ימי מניקותיהן ועוברן ואפילו הן שופעות פעמים הרבה. ומיהו מתני" דקתני דבראיה אחת הוחזקה לדמים ודאי הכל מודים דלאו אוקנה קאי דוקנה הא קתני לה בבתרייתא בתרי זימני אלא בדין הזה להחזיק עצמה כשאר הנשים מעת לעת וזה פירש מדוקדק.

רי"מ אותה לרשב"ג דבתלתא זימני הזי חזקה ומטמאה מעת לעת כשור המועד מה שור המועד בשלשה זימני אתחזק, ואידך כי נגח משלם אף זו בג' פעמים הוחזקה הילכך מטמאה בשלישי עצמה מעת לעת ולהאי פי' אמרינן דמתני' דקתני אבל בראיה שני' מטמאה מעת לעת סתמא כרבי דהא זקנה בכללה לדברי הכל ואינו מחוור. ועוד דשטתא דוסתו' לא מוקמינן להו כרבי דלקמן תנן סתמא כרשב"ג וביבמות אמרינן וסתות ושור המועד כרשב"ג.

הכא עד תלתא משום שכל שעברו עליה ג' עונות סמוך לזקנתה הוחזקה בזקנה הלכל הלשונות גמי קשיא כיון שהוחזקה זו ולבסוף דלאו סלוק דמים הוה שדמיה מסולקין ואין ראיה זו מוציאה מכלל זקנו' שכן דרך סלוק דמיהן של בה כלל נטמא למפרע מעת לעת שבכל ראיותיה והשיב רש"י מעת לעת דרבנן הוא וכל שבשעת ראיתה בחזקת טהרה אין מחמירין לטמא אותה למפרע.

GLU א שמאי אומר

ותהא מוחזקת לראות לדברי רבי דשוב צריכה בדיקה ומטמאה מעת לעת. עברו עליה ג' עונות חזרה לכלל תנוקות שלא הגיע זמנה עד שתראה שתים שצריכה בדין היה לגזור עליה אפילו בראשונה אלא שהיא קולא לדבריהם. שנותיה, וכיון שלא בדקה הפסידה עונה יתירה ושהגיע זמנה לראות כיון שהרי היחה צריכה לבדוק שחרית וערבית, ואע"פ שעדיין לא הגיע לכלל וכיון שראחה בשניה הוחזק ברואה לדברי רבי הילכך בג' מטמאה מעת לעת לא הוחזקה לראות ולא היתה בכלל תקנה לבדוק שחרית וערבית דיה שעתה. כדחניא לקמן ואין הנשים בודקות אותן הילכך פעם ראשונה ושניה שעדיין מעת לעת שבנדה ותנוקות שלא הגיעה זמנה לראות הרי הן בחזקת מהרה הפסידה עונה יתירה הילכך כל שאינה צריכה לבדוק עצמה כלל אינה בכלל להן לבנות ישראל שיהיו בודקות עצמן שחרית וערבית וזו הואיל ולא בדקה מעת לעת דטעמא דמעת לעת כעין קנסא דרבנן הוא כדאמרו חכמים תקנו וברביעית לרשב"ג מפני שכל אשה שלא הוחזקה כבר ברואה אינה מטמאה יפה פי' רש"יי ז"ל דהיינו טעמא דלא מטמיא מעת לעת אלא בשלישית לרבי עונות ליכא למימר הכי. הא דתניא תנוקות שלא הגיע זמנה לראות וכו". דאכחיש' ואיתרעי א"נ התם בסמוך לראיה הפילה דאפשר לטמויה אבל לאחר הוא אבל הכא אכתי איכא למיתלי מעיקרא לא שכיחי בה דמים והשתא הוא בכי הנה מעת לעת לרבנן ולרב פפא שאני התם דאיגלאי מילתא דלאו עובר מטמאין אותה למפרע לכשהפילה רוח וזו אינה קושיא דהאיכא רב פפא דתריץ

והא דאמרינן לקמן (דף י' ע"א) בין שניה לשלישית כיון דלא אתחזק

ג' וסתות. דהילכתא כרשב"ג. וכן פסק הר"ם ז"ל דקטנה כתמה טהור עד שתראה דם ואם תשאל הרי הקשו למעלה גבי היתה בחזקת מעוברת וראתה אמאי [אין] – בדם כתמה נמי לא מטמינן לאו אליבא דהך ברייתא דרבי אלא אליבא

כתמה מחזיקה וטמא דבכל (מראיה שניה) [מראות משניה] ואילך הוחזקה. וחוקיה סבר כיון (דחויא) [דאלו חויא] הרי היא כשאר כל הנשים אח"כ

כשרואה עכשיו בעונו' קרי לה הכי. ראיה שניה של דלוג שהיא ראשונה לראיה דעונות. ולפי שהיא עומדת בה [דרב גידל] פירש רש"י ז"ל דהיינו [ראשונה שאחר ההפסקה ושניה היינו] כרשב"ג אין כתמה טמא עד שיעברו עליה ד' וסתות. לראיה פעם ראשונה בדם שעדיין לא הוחזק' בה לטמא מעת לעת ולפי דבריו ז"ל ולדידן דקי"ל אבל רש"י ז"ל פי' אליבא דברייתא [דרבי] ומאי כיון דלא איתחזק

אנן כר' אלעזר קאמרינן ולישנא דהדרא קא חזיא דייקא כדאמרן. מעל"ת משום לסוף ג' עונות חזיא ואכתי לא הוחזקה ג' פעמים להפסקה דהא לעולם מטמאה מעת לעת. ומיהו בראיה (ג') [ראשונה] שלה לא מטמיא שניה של עונות י) כיון דראיה שלישית הוא יא) מכי חזיא בעונות ואילך בעלמא הוא. ואמר רב גידל פעם ראשונה של עונות ט) דיה שעתא כדאמרן מינה עונות ולא תהא מוחוקת לא לדלוג ולא לעונות דכיון דשנתה כ"כ אונס דסד"א כיון דראתה שתים בדילוגו ושתים בעונות סלוק דמים הוא דקא מנע ותרתי בעיי אהדדי איתמר ורב אשי בעא [לאפסוקי ולמפשט הדא הדא] מיניה ראשון ושני ראתה פעם אחת בעונה ובין שני לשלישי חזרה וראתה עוד בעונה ויש לפרש "הדר קחזיא בעונות" [דקאי גם על] פעם אחרת בין דלוג

۲۲ ۲۸

الاردع. משנינן ועוד כי מקשינן לימים לחודייהו פשימא לימא ליה לקפיצות לחודייהו וסת לימים אבל קבעה לה וסת לקפיצות לחודייהו דמאי דקא אמרינן מעיקרא דלקפיצות לחודייהו תקבע וסת הכי הוה לן לתרוצי בברייתא לא קבעה לה לה רואה ואפילו בשאר ימות השנה ואין פירו" זה נכון דאי מעיקרא קס"ד אלא לקפיצות והתניא. פי' רש"י ז"ל דכל יום שחקפוץ מחזיקין

בנוסחי: לימים לחודייהו פשיטא אמר רב אשי כגון דקפץ בחד בשבת קובעת לימים ולא לקפיצות לחודייהו פשיטא היא כדפרישית. הכי אשכחן אלא ה"פ אלא לקפיצות בימים קבעה והתניא אינה קובעת ומתרץ אינה

לאשמועינן ימים לפום מאי דקא משנינן ואדרבא פשיטא דבעיא ימים וקפיצה. לקפיצות לחודייהו. ואי תקפוץ בשבת לא תיחזי והלכך איצטריכא ליה ומאי קא אתי רב אשי לחדותי הא מימר קאמרינן בברייתא דלא קבעה וסתות מהני לן פשיטא ודאי דלא תיחזי אלא בימים וקפיצה ועוד מאי קא מקשי' לחודייהו גמי דפשיטא ליה דלא קבעה כדפרישית קפצה בשבא ולא חואי מאי לא מטאי זמן קפיצה. וק"ל כיון דלימים לחודייהו פשיטא ליה וה"ה לקפיצות איגלי מילתא דיומא הוא דגרים קמ"ל דקפיצה נמי גרמא ומשום דאכתי

וחואי וקפע בחד בשבא וחוא ולשבתא נמי קפצה ולא חואי מהו דתימא בלא יום לא חואי וביום בלא קפיצה חואי קמ^{יל} דקפיצה דאתמול גרמא לראיה קפיצה ומהו דתימא איגלאי מילתא דיומא הוא דגרים ולא קפיצה דהא בקפיצה ונראה שרש"י ז"ל גורס ולשבתא קפצא ולא חזיא ולמחר חזאי בלא

דהאידנא ומשום דאכתי לא מטאי זמן קפיצה לא הזא מאתמול וזהו הנכון.

ומיהו לישנא אחרינא אמרי לה להא דרב הונא ולא ידעינן אי פליגן לישני ולמדחי" לקמא איתמר בחרא או דילמא אע"ג דלאו הכי איתמר אלא האי תרווייהו איתנהו לענין מעשה ומסחברא כיון דוסתו" דרבנן לקולא נקטינן האי תרווייהו איתנהו לענין מעשה ומסחברא כיון דוסתו" דרבנן לקולא נקטינן ז"ל שהחמיר ובטלה דעתינו מפני דעתו. מתניחין צריכה להיות בודקת וכו" פאסי ומשמשת בעדים וכו". פירש מתני" פרושי קא מפרש לה ואזיל וכיצד קתני כיצד צריכה להיות בודקת פעמים ביום שחרית וערבית ואע"פ שלא שמשה כלל וכיצד משמשת בעדים בודקת נמי בשעה שהיא עוברת משאר עסקיה לשמש את ביתה ומשמשת בעדים וע"כ מדקתני בשעה שהיא עוברת לשמש היינו עד שלפני תשמיש וש"מ דצריכה בדיקה לפני תשמיש והעד (הג") [הב"] למני תשמיש אי אפשר אלא לאחר תשמיש הוא וכרתנן אחד לו ואחד לה אלמא צריכה בדיקה בין לפני תשמיש.

לאחר תשמיש ואע"פ שאין דעתה לעסוק בטהרות עכשיו מאחר שהורגלה חומר הטהרות החמירו לבעלה שתהא צריכה לבדוק לפני התשמיש וכ"ש לקנח בעד ולבדוק והכל משום חומר הטהרות שרגילה לעסוק בהן ומתוך באחר אחר כפירקן דכל היד קודם שחלך או שתקנח וכן הצריכו לאיש עצמו שהצרכוה סמוך לחשמיש מאחריו בחוך שיעור כדי שחרד מן המטה א"נ יהו צריכות בדיקה לטהרות חוששין שמא ראתה מחמת תשמיש ובדיקה שניה לבדוק שחרית וערבית להכשיר הטהרות עוד החמירו עליהן שאם שמשו מטתן לטהרות בעיא גמי בדיקה לבעלה. פירש אע"פ שתקנו חכמים לבנות ישראל משום דראשה כבד עליה וכו' כל היולדות בכלל הן. דמגו דבעיא בדיקה ואי מוקמת שמעתין במפלת שאין לה חלב אכתי קשיא דמידי הוא טעמא אלא וה"ר אברהם ז"ל היה אומר שאין קובעת לא בימי עוברה ולא בימי מניקתה דאשה קובעת וסת בימי מניקתה דלא ממעטינן הכא אלא ימי טוהר דידה, לקמן בגמרא. מדאמרינן הכא מימי טהרה לימי טומאה לא קבעא. נ"ל דבסוף קא חשיב אבל בהך סיפא דכ"ע עד שלפני חשמיש קתני וכדמפרש עלה [אידי ואידי לאחר תשמיש] משום דקשיא להו קס"ד לפרושי ההיא דשני עדים במשמשת בעדים דהך סיפא [וכי תריץ] גמי לעיל גבי רישא דמתני' מעיקרא זו כפקידה דהיינו עדים דקתני דאינון לפני תשמיש ולאחר תשמיש דומיא תשמיש וחדא לאחר תשמיש ורמינ' למחני' דקתני והמשמשת בעדים הרי והיינו דאמרינן לעיל [דף ה' ע"א] שתי בדיקות אצרכוה רבנן חדא לפני

לעסוק בהן והוחזקה להיות בודקת לטהרות לאחר תשמיש.

נמצא שאין כאן בדיקה מן הדין אלא שלאחר תשמיש ולטהרות והשאר מדין מגו וכיון שאינו אלא משום טהרות אינה צריכה אלא עזותו של עד כלומר שמקנחת בעד לפני תשמיש ולמחר בודקת בו אם מצאה עליו דם טמאה לטהרות ומחייבת בעלה בחטאת. אבל מותר הוא לבעול משבדקה בעד ואע"פ שאינו מועיל לו עכשיו שהרי אינן יודעין אם ראתה אם לאו זהו דרכו של פי' רש"י ז"ל.

וי"ל דכל גבי בעלה צריכה להיות בודקת ורואה ואח"כ תשמש דאין בדיקה סתם בכל מקום אלא במקנחת ורואה מה העד מעיד בדבר דאי לא תימא הכי כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן הן ואפילו בעסוקה בטהרות אלא משמע דכל לפני תשמיש בודקת ורואה לגבי בעלה והכל ודאי משום מגו דטהרות והיינו דאמרי (לעיל) [לקמן ע"ב] אימר שמש עכרו, 1) וכיון שאינה צריכה בדיקה לאחר תשמיש לטהרות אף לפני תשמיש לבעלה אינה צריכה דהא ליכא מגו כך פי' הרב ז"ל. **הדא מכלל דחברתא איתמר.** נראה דהא דרב יהודה איתמר מכללא דההוא דכיון דשמעיה רבה בר ירמיה לשמואל דאמר אשה אין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק בעסוקה בטהרות וש"מ דאמר אשה אין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק בעסוקה בטהרות וש"מ אפילו לבעלה לא בעיא בדיקה כלל מדלא מתרץ לה לר' זירא אין לה וסת אפילו לבעלה בעיא בדיקה מ"ה דייק רב יהודה דשמעא מיניה ואמרה משמיה דשמואל דמתני' דוקא בעסוקה בטהרות היא דמכלל היא דמתני' ליכא למימר [דוקא ביש לה וסת ולא] אין לה וסת ודוקא עירה כדאיתמר לקמן.

ואמן אלא ה"ק שמואל שמעתא דהכא לא שאנו אלא בעסוקה בטהרות, ואמן תו במימרא דלקמן דרבא בר" ירמיה ומכללא דהך אוקימנא לההוא שעסוקה בטהרות ולאשמעינן עירה וישנה אחמר ואי לא איתמר הך לא הוה ידעינן ההיא דבעסוקה בטהרות היא כדאמר רבא לקמן וכי אמרינן חדא מכלל הברתה איתמר אאוקמתין דעסוקה בטהרות קאמר וכי אמרינן והדא מכלל אוקימתא דרבה בר ירמיה] קאמרינן דאוקמתין קשי" ואוקמתין מתרצין. הא דאמרינן **הנ"ה בד"א לטהרות אבל לבעלה מותרת וכו".** היינו טעמא הא דאמרינן **תנ"ה בד"א לטהרות אבל לבעלה מותר** בין בין שיש לה וסת וכו" ועלה קתני בד"א לטהרות אבל לבעלה מותר בין ביו משמע ועוד דכל עיקר לא הוצרכה ברייתא זו לשנותה אלא בשאין לה וסת שאלו בשיש לה מתנ" היא כל הנשים בחוקת טהורות לבעליהן.

GLU א שמאי אומר 6

והא דבעיא מיניה ר' זירא מר' יהודה מהו שתבדוק וחבדוק ומה בכך. לפני תשמיש קאמר ולהחמיר על עצמו היה רוצה שאע"פ שאינה עסוקה במהרות יהא נוהג חומר כעסוקה בהן ואמר לאו שא"כ לבו נוקפו ופורש, ור' אבא בעיא מרב הונא לאחר תשמיש ולהחמיר שלא מן הדין בשאינה עסוקה ואיהו נמי [אלא דלא] מבעיא שלא יהא לבו נוקפו ופורש.

ופיר הענין שהיו השואלין סבורין שבדיקות הללו של מהרות יש לחוש לספיקן וזה שלא הצריכוה חכמים אלא לטהרות קולא היא לגבי הבעל שלא להאריך עליהן את הדרך ומי שמחמיר על עצמו נקרא צנוע וכשר ופשטו להן שבדיקות של טהרות חומר הוא שתקנו בהן חכמים כדי שתהא היד מרבה לבדוק בנשים ומשובחת ולא שיהא מקום ספק לחוש להן ואף הרוצה להחמיר אין רוח חכמים נוחה הימנו מפני שלבו נוקפו ופורש ומבטל פריה ורביה בישראל.

ולדברי רש"י ז"ל לבו נוקפו בבדיקה שלפני תשמיש לפי שהיא בודקת ואינן יודעין מה מצאו עד למחר ונמצא בועל על הספק ולבדוק ולראות לא עלה על דעתו שאפילו בטהרות לא אמרו כן ושלאחר תשמיש נמי לבו נוקפו בו ופורש.

ולפי דברינו [במחניתין] אפי' (בבריקות) [בבודקות] ורואה לפני תשמיש כיון שאין אתה מחזיקה בטהורה לבו נוקפו בחששות ובחומר בדיקת חורין וסדקין ואינו סומך בבדיקת אור הנר וכל זה וכיוצא בו גורמין פרישה הן.

ובשם ר"ה ז"ל מצאחי שאומרים דמ"ה לבו נוקפו דסבור אלמלא שלא הרגישה לא בדקה כלומר דהא קים לה דכולה לבעלה לא בעי בדיקה, וזה אינו סבור שמחמרת אלא שבודקת משום הרגשה וחוששין כיון שהרגישה ודאי בא אורח ומפה כחרדל היתה ואבדה בעד. א"ר אמי א"ר ינאי וזהר עדן של צנועות. פי' ודאי משנתינו עד שלפני תשמיש ולאחר תשמיש קתני ובעסוקה בטהרות וא"ר ינאי עד זה שלפני תשמיש זהו עדן של צנועות דקתני מתני' בפרק כל היד והקשו לרבי אמי הא מתניתין צריכות קתני כדתנן צריכה להיות בודקת ומשמשות בעדים ופריק שאני אומר כל המקיים דברי חכמים נקרא צנוע.

ולדבריו של ר' אמי פיר' משנחינו שבפרק כל היד כך הוא דרך בנות ישראל שתקנו להן חכמים להיות משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה לאחר תשמיש ואם לא בדקו או שאבדו עידיהן אסורות לשמש עד שיבדקוהו שמא

> מחמת תשמיש ראתה והצנועות שמקיימות דברי הכמים מתקינות שלישי אחר לתקן את הבית לבעליהן שכך הצריכו אותן הכמים אלא שלא אסרו להם לשמש אם אבד עד זה או (שאפשר) [שאי אפשר] להן לבדוק לאור הנר דכיון שאין עדות בכל מקום אלא עד של מגו לא החמירו בו כשנאחר תשמיש לשהוחזקה בו לטהרות מן הדין.

ואקשיה ליה רבא לרב אמי ופרכיה ופריש רבא הא זקאמר ר' ינאי וזהו עדן של צנועות לומר שבעד זה הוא צניעות הצנועות ששנינו במשנתינו שעד שבודקין בו לפני תשמיש זה אין בודקות בו לפני תשמיש אחר, ולדברי רבא פי' משנתינו כך הוא דרך בנות ישראל שתקנו חכמים משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה שלו מקנח בו לאחר תשמיש שהרי אין לו בדיקה אחרת ושלה בודקת בו עצמה כל זמן שהיא צריכה לבדוק דהיינו לפני תשמיש ולאחר תשמיש כדתנן הכא והצנועות מתקנות להן שלישי אחר לתקן את הבית כלומר חדש ולבן, והיינו דקתני תיקון והיינו נמי לשון שלישי לומר שאם רצו לשמש פעם אחרת למחר מתקינות להן שלישי שלא נשתמש בו כלל אפילו לפני תשמיש.

ורש"י ז"ל מפרש שני עדים אחד לו ואחד לה לאחר תשמיש, ולפי דבריו הכי מחרצא מחני' והצנועות מתקנות להן השלישי שהן צריכות א' לתקן הבית ומהו תקונן שלא נשתמשו בו ואפילו לפני תשמיש.

דפירקן דחרווייהו בני חד ביקתא אינון וכדקתני ריישא דההיא ואוכל' בתרומה ועלה קתני דרך בנות ישראל וכו', ולפום הכי קתני סיפא כל הנשים בחזקת מהרה לבעליהן כלומר אע"פ שהצריכוה בדיקה לא אמרן אלא לטהרות אבל לבעלה בחזקת טהרה הן. והא שמואל במאי מוקים לה. וא"ח כשאין עסיקה בטהרות ולבעלה ואפילו אין לה וסת א"ב מאי איריא חמרין ופועלין אפילו וכל זה אינו מחוור דאיכא למימר ישנות קמ"ל ואכתי נמי לא קים לן דאיכא וכל זה אינו מחוור דאיכא למימר ישנות קמ"ל ואכתי נמי לא קים לן דאיכא הלוק בין בא מן הדרך לשוהה בעיר אלא א"ל מזקתני סתמא ש"מ אפילו הלוק בין בא מן הדרך לשוהה בעיר אלא א"ל מזקתני סתמא ש"מ אפילו בעסוקה בטהרות הוא דכולהי סתמי לטהרות ולבעלה פרושי מפרש לה בבמה ד"א א"נ דאינהו בטויי מיבעיא ליה וגמר' מחרץ דעדיף מיניה זקאמר זדוקא בעסוקה בטהרות הוא דכולהי סתמי לטהרות ולבעלה פרושי מפרש לה בבמה דיקה מור. פירש רש"י ז"ל דסתם הבא מן הדרך דרכו לפייס ולרצות ולתבוע נקט המרין ופועלין ואיקימנא בשיש לה וסת. וכיון שתבעוה אין לך בדיקה נרי מרצו קמה ותבע רמיא אנפשה ואי הוה חזיא מרגשה. וכי אמרינן דבעינן בדיקה בשוהה עמה שאינו צריך ריצוי כ"כ ומיהו הניח בחזקת טומאה אף

תירץ את זה בע"א.

נקט שיוצאין ובאין מערב שבת לע"ש. דומיא דבעיא דר' זירא דלעיל והאי דנקט כי אחו מבי רב אורחיה דמילתיה דביתהו דרבנן לומר אם מחמירן על עצמן לבדוק בשאינן עסוקות בטהרות ביצוי לא מהני ליה עד שישמע מפיה טהורה אני והא דשאל רב כהנא אינשי

חנינא בן אנטיגנוס. לאחר תשמיש ואפילו כשאין לה וסת לפי פירושו של רש"י ז"ל בדברי רבי השמועה הלכה למעש' שכל לבעלה לא בעי בדיקה לא לפני תשמיש ולא משום דכיון דאין בעלה עמה לא קפדה אנפשה ואמרו להן לאו, נמצא כלל ויש לפרש דישינות בעיא מנייהו אם מחמירין בהן בבאין מן הדרך

טהרה לבעליהן לפני תשמיש. בטהרות אפילו שאינן צנועות צריכות. וכשאין עסוקות בה הרי הן בחזקת זירא משמיה דשמואל אינו אלא בבדיקה זו שלפני תשמיש שכשהן עסוקות והצגועות בודקות אף לפני תשמיש לבעליהן וכל מה שהקל ר' יהודה ור' זו שהוא מפרש זו ששנינו דרך בנות ישראל לבעלה בשאין לה עסק בטהרות אבל מדברי הרמב"ם הספרדי ז"ל למדנו שיש לו דרך אחרת בשמועה

שמש ואינה מרגשת. נמי הקלו מפני שבחזקת טהרה הן ולאחר תשמיש חוששין שמא ראתה מחמת ומעם לדבריו מפני שלפני תשמיש אשה מרגשת בעצמה ואפילו בישינה

בטהרות ואלו בשאינה עסוקה כבר שנינו והצנועות מתקינות וכו'. נכרת אם צנועה היא אם לא אבל לדברי הכל מתני' צריכות קתני ובעסוקה אמי פירש לומר שכל העושה כן נקרא צנועה, ורבא פירש לומר דבעד זה שאמר רבי ינאי זו עדן של צנועות לא צנועות שנשנו בפרק כל היד אלא ר' לחייב בעלה שאם לפני תשמיש והלא בצנועות (הוא) [במחני' קחני] לה ווהו דברי ר' זירא לר' יהודה כך הן מתפרשין לי מהו שתבדוק עצמה לבעלה אשם תלוי שלא יהא לבו נוקפו בביאה זו ותהא מתוקנת בביאה אחרת, וכן מ"מ שמא ראחה מחמח תשמיש אבל בשלה אפשר לבדיקה זו לאחר זמן של לחטאת שאני התם דא"א בבדיקה שלא תחייבנו חטאת והוא צריך בדיקה אבל לאחר אחר בודקת קודם שתלך ותקנח ואף על פי שהוא בודק בשלו מלבדוק בשיעור וסת ואח"כ כדי שלא תתחייבנו באשם תלוי ויהא לבו נוקפו ועייא דבעיא מיניה ר' אבא מרב הונא צריך הוא לפרש שלא מנעו אלא

שאינה צריכה ופריק מאן דמחני הא לא מחני הא, וא"ח הא ר' יהודה אמרה דאמר ר' זירא וכו' ומהתם ש"מ תרתי בעסוקה שצריכה ובשאינה עסוקה בעסוקה בטהרות הא אמרה שמואל חדא זימנא אי בשאינה עסוקה למה לה או לטמא מעת לעת ולתקן אותם כדתנן בפירקן דכל היד והיינו דמקשינן אי וא' לאחר תשמיש ואין עוות ותיקון אלא לחייב בעלה בחטאת ואשם תלוי **עדים והן עיוותיה ותיקוניה.** לפי פי' רש"י ז"ל שני עדים א' לפני תשמיש לנו עדים אלא לטהרות. הא דאמר **ד' חניוא בן אנטיגנוס משמשת בשני** בין ישינות ולא הזכיר משניו' הללו של שני עדים בשאין לו וסת אלמא אין ז"ל שהוא כתב בהלכות ברייתא זו דתניא החמרין והפועלין והתיר בין עירות והחכם יבור לעצמו, ודברי רבינו יצחק אלפסי ז"ל שנראין נמי כדברי רש"י

אבל דברי רש"י ז"ל יותר נכונים ומוכרעים בכמה מקומות בשמועה

לו ואחד לה אפילו מעוברת ומניקה זקנה וקטנה האריך עלינו את הדרך.

בהדיא ההיא באשה שאין לה וסת. ואליבא דרב יהודה והא דלא מקשינן דידיה אדידיה משום דלא מתפרש להו בשאינה עסוקה בטהרות ואפ"ה כשאין לה וסת צריכה בדיקה ואמוראי נינהו ומדברי הר"ם ז"ל שהוא מפרש מאן דמתני הא לא מתני הא לימא לעולם

בעסוקה בטהרות ור' זירא שנאה מימרא לעצמו בלשון אחר, ורש"י ז"ל

שאמר הלכה כר' חנינא בעסוקות בטהרות ופי' בשמו שאין משנתינו אלא

לעיל א"ל ההיא מכללא איתמר כדאמרי" לעיל כלומר ששמע השומע לשמואל

בין לו בין לה. שאין לה וסת משמשת לעולם בשני עדים א' לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש ופסק הרב ז"ל כמאן דמתני הלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס שכל אשה

ותקוניה בשלא אירע לה כלום. וכמו שפי' למעלה והי עוותיה כשהורעא לה ראיה בתוך תשמיש ג' פעמים אחד לו ואחד לה ושלה בודקת בו לפני תשמיש ולאחר תשמיש כענין משנתינו ואינה צריכה כלום ועל כן יאמר בספר מלחמות ה' ג) דמשמשת בעדים היינו והוחזקה שלא תראה מחמת תשמיש ומשם ואילך הרי היא כשאר כל הנשים ורבינו הגדול ז"ל הצריך לה בדיקה ג' פעמים עד שתהא מתוקנת

תשמיש אלא משום צוועות אבל לאחר תשמיש הכל צריכים שני עדים אחד – בג' פעמים של ראיה להוציא ומחקנין אותה כשהוחוקה שלא לראות ויצתה ושאר השמועה פשוטה היא לפי דרכו לפיכך כחב אינה צריכה עד שלפני – בטהרות מוקי לה ומשמשת בעדים לעולם משום הטהרות והם מעותין אותה ואקשינן למה ליה לשמואל הלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס אי בעסוקה

פרק ב כל היד

ומפסדת שאינן קיימים, ובשל מלוג דינה כשאר הנשים לדעת רבינו ז"ל

מחששא הא אמרה שמואל חדא זימנא דרב יהודה גופיה אמרה לעיל ואר בשאינה עסוקה בטהרות ואפ"ה בעיא תיקון ג' פעמים הא אמר כל לבעלה לא בעיא בדיקה ואפילו פעם אחד דאמר ר' זירא אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק ואוקי' בעסוקה בטהרות ומדלא אמר עד שתבדוק ג' פעמים לבעלה ש"מ דכל לבעלה לא בעיא כלום כדדייקינן לעיל.

ומפרקינן לעולם בשאינה עסוקה ואמראי נינהו אליבא דשמואל הא רב
יהודה והא ר' זירא ואידך דאמר א) לעיל נבעלה מותרת קמ"ל דמשהוחוקה
ואילך אינה צריכה כלום, ב) זהו פי' השמועה לדעת רבינו הגדול ז"ל וראוי
הוא לסמוך עליו. לא פירות ולא מזונות ולא בלאות. פירש שאינה יכולה
להוציא ממנו פירות שאכל דמחילה בטעות שמה מחילה והכי מפרש בגמרא
פרק איזהו נשך, ולא מזונות שאינו משלם מה שלותה ואכלה, ולא בלאות של
נכסי צאן ברזל ודוקא שאינן קיימין.

ועל הני הוא דמפרש בגמרא מ"ט חנאי כחובה ככחובה דמי וכיון שכחובה קבל עליו נכסים הללו כצאן ברזל וקבל עליו מזונות ואין לה כחובה פטור הוא מכולם אבל הקיימים נוטלת ויוצאה שאפילו זנתה נוטלת מה שבפניה ויוצאה ודינה של זו כדין איילנות שנוטלת הקיימים בשל ברזל

בכחובות, וכן היא נוטלת לדעתי ודעת הגאונים חוס' כחובתה וכבר פי' בפרק אלמנה נוזנות ומה שכחב רש"י ז"ל בכאן אינו נכון והא דאמר רבי מאיריוציא ולמנה נוזנות ומה שכחב רש"י ז"ל בכאן אינו נכון והא דאמר רבי מאיריוציא ולא יהזיר עולמית. משום קלקולא נ"ל והוא שאמר לה משום שאין לך וסת אני מוציאך ואם לא מפני כן לא הייתי מוציאך ואם לא אמר כן אין כאן חשש לקלקו' כרחנן המוציא אשתו משום איילנות רבי יהודה אומר לא יחזיר והא נמי לההיא דמיא ולדידן נמי לא בעיא כפילא כרבנן והוא שאמר סחם והא נמי לההיא דמיא ולדידן נמי לא בעיא כפילא כרבנן והוא שאמר סחם משום כך אני מוציאך ואף על פי שלא כפל הא גירש סחם יחזיר כדאמרינן החם גבי איילנות ומוציא משום נדר ומשום שם רע ויש לומר שאפילו לא החם גבי איילנות ומוציא משום נדר ומשום שם רע ויש לומר שאפילו לא החם גבי איילנות ומוציא משום נדר ומשום שם רע ויש לומר שאפילו לא החנה ולא אמר כלום יש לחוש לקלקל דבשלמא החם אם לא החנה כלום י"ל החם גדי לגרש שכמה אנשים נשואים לאיילנות וע"י שיש בהם נחת כלל בידוע שאין בעלה מגרשה אלא מחמת פיסול זה וכן במוציא משום שם רע י"ל מכיון שלא שהה לראו" אם הדברים נראין עילה מצא וגורש לפיכך רע י"ל מכיון שלא שהה לראו" אם הדברים נראין עילה מצא וגורש לפיכך

אין חוששין לקלקול אלא שאמר משום שם רע אני מוציאך.

פרק ב כל היד

ی بال

נשים דלאו בנות הרגשה נינהו משובחת. ק"ל לר"ת ז"ל למה ליה האי מעמא תיפוק לי" משום דלא מיפקדי אפריה ורביה ושמעתי שהיה מפרש דלאו בנות הרגשה נינהו שאינן בדין הרגשה כלל לומר שאינן מרגישות ולא מצוות. וכן פי" זו ששנינו בברייתא שלשה נשים משמשת במוך חייבות לשמש דאלו מותרות כל הנשים מותרת כן. ואין פי" נכון בכאן דבנות הרגשה לאו בדין הרגשה משמע.

ראפשר לפרש דמשום משובחת קאמר שאלו היו בנות הרגשה אע"פ שאינן מצוות כאנשים ולא דינן ליקצף מ"מ לא היתה יד המרבה לבדוק יותר מדאי משובח' לפי שהיא משחיתה ואין שבח בהשחת' אפילו לנשים ועוד דהא מביאה עצמה לידי הרהור ואלו היתה בה הרגשה בת נדוי היא כדלקמן ולפיכך הוצרכו בגמ' לפרש דלאו בנות הרגשה נינהו.

אבל כל עיקר אין דינו של הרב ז"ל נראה לי שאע"פ שאינן מצוות על פריה ורביה ורשאי מן התורה לבטל איסור הוא בהשחתה. ואע"פ שהאשה

מותרת לעקור את עצמה מה שאין כן באיש ואע"פ שקיים מצות פריה ורביה התם מצוה אחריתי היא שנצטוו על הסירוס ואפילו מסרס אחר מסרס חייב אבל בהשחתה כל בשר כתיב. הא דאקשי" בכולה שמעתין מדר"א דאמר כל האוח באמה וכו". י"ל דהכי אקשינן וע"כ לא פליגי רבנן דאמרו לו עליה האוח באמה וכו". י"ל דהכי אקשינן וע"כ לא פליגי רבנן דאמרו לו עליה אבל במקום אחר מודו ליה. הילכך גבי תרומ" ה"ל למימר שיפלוט ואע"פ אבל במקום אחר מודו ליה. הילכך גבי תרומ" ה"ל למימר שיפלוט ואע"פ שמפסיד' וכן בדרב יהודה שיטה וירד חוץ לכנישתא וישתין. וי"ל דא"ל לאו פלוגתא היא אלא בשואלין לפרש להן היו. וכן נמי משמע במס" ברכות פ" פלוגתא היא אלא בשואלין לפרש להן היו. וכן נמי משמע במס" ברכות פ" כיצד מברכין (מ, א). הא דאמרינן במקשה עצמו יהא בנזוי. פי" בתוספות לא שהוא מנודה בעצמו בנזוי דרבנן של רבותינו אלא שב"ד מצווין לנדותו ועד שנדוה אינו מנודה, וראיה לדבר דקאמרינן הקורא לחבירו עבד שיהא בנידוי ואמרי" עלה בקדושין באומר לו עבד אתה ההוא שמותי משמתינן ליה

דתניא הקורא לחבירו עבד יהא בנדוי.

1، وا

הא דחניא **רוכבי גמלים כולן רשעים.** ובשלהי מס' קדושין אמרינן הגמלים כולן כשרים החם במילי דעלמ' ולבן לשמים הכא רשעים בדבר הזה, א"נ הכא רוכבי גמלים ורשעחם משום חמום זה החם גמלים שמחמרים אחריהם. והא דמדכר הכא הספנין ואע"ג דליחנהו ברכיבה לומר שהם כשרים וצדיקי' גמורים בכל דבר בחמום ובשאר דברים ואגב אחריני נקט להו וכן פי' החמרים יש מהן צדיקים ויש מהן רשעים בדבר הזה קאמר הא דמכף הא דלא מכף ואלו בשאר דברים רובן רשעים וליסטים. **וליחוש זילמא דם** מאכולה הוא. פי' רש"י ז"ל דעל עד שלו פריך ומיהו ה"נ קשיא לעד שלה.

ולפיכך הקשו מקצת המפרשים א"כ אין לך אשה שנטמאה בנדה בבדיקה. וי"ל בעלמא ודאי לא חיישינן משום דלא שכיח אבל מתוך שבדקה מיד לפני חשמיש ומצאה טהור יש לספק ולא מחוור.

רי"ל שלא בשעת בעילה ממש ודאי אותו מקום בדוק הוא אצל מאכולת שהוא סחום מלכנוס ואם נכנסה מתה היא ואין דמה יוצא ממנה אבל כאן יש לחוש שמא בשע" בעילה דחקה ונכנסה והשמש הרגה ושפך דמה עד עקבו א"נ שמא על השמש היתה מאכולת ועמו נכנסה ופריק דחוק הוא ואין מאכולת שעל השמש נכנסת עמו וכ"ש בפני עצמה.

ובתוספת אמרו דעל עד שלו דוקא פריך משום דכיון שבדקה היא בשיעור וסת ומצאה טהור והוא מצא יש לחוש למאכולת שאם היה דם נדה בשלו היה נמצא בשלה נמי. אבל בשלה בבדיקה דעדים לא חיישינן למאכולת דרוב דמים מצויין בנשים ואין קנוח העד נמי ממעך מאכולת והורגה (ובמעורה) [ובמעוכא] דשמש אין לחלותה כיון שלא נמצא על שלה.

אבל עדיין אני תמה על עד שלו דלא יהבו ליה רבנן שיעורא אלא אע"פ שיהא אחר בעילה זמן מרובה קודם קנוח טמאין ואמאי ליחוש שמא מאכול' הוא שבאה עליה אחר שבעל שהרי אינו אלא ככתם בעלמא ויש לדחוק ולומר שכל קודם קנוח כיון שעדיין שכבת זרע לחה אין המאכול' באה עליו ואין לחוש שמא נרצפה על הסדין וממנו נחקנח בו שדם מאכול' מועט הוא ואינו מחקלח מן הסדין אלא נבלע הוא בו מהכ"ש שא"א לו להחקנח (במקום) [ממקום] ששוכבת עליו לזה. בזקה בעד הבזוק לה וטחתו ביריכה ולמחר מצאת עליו זם. גרסינן בכולהי נוסחי וכן מצינו בשם ר"ח. ופירושו שמצאת מליו על העד דליכא למיתני אלא דילמא דם בירך הוה ואי הוה בירך נמי כתם הוא וטמא וכיון דאיכא ספיקא דירך גופיה ועוד דלא שכיח קרוב הוא יותר

> לחלות בעד לטומאת נדה ולא בירך הילכך בין שנמצא נמי על הירך בין שלא נמצא אלא על העד טמאה נדה.

> ורש"י ז"ל גרס ונמצ' עליה דם ופירש על יריכ' של אשה ואין דבריו מחוורים שאם העד נמצא ואין עליו כלום נראה ודאי שדם יבש על ירכה היה ואין לטמא אותה נדה ואם דוקא כשנמצא אף על העד למה לי מציאת הירך וכי מפני שהוטח ממנה דם נקל ויש להעמידה בשאבד עדה. וי"ל לעולם כשנמצא אף על העד וכשלא נמצא על הירך כלום פשיטא בעד הוה שאלמלא על הירך הוה לא נתקנה לגמרי ממנה אלא אפילו נמצא על הירך נמי טמאה נדה כיון שנמצא אף בעד.

> ולדברי הכל אף בזה צריכה כגריס ועוד שאלמלא כן הוששין שמא דם מאכולת הוא שאפילו בקנוח של שיעור וסת ואח"כ שהדבר קרוב ואפילו לחטאת ואשם הקשו למעלה וליחוש דילמא מאכולת הוא. ומיהו כיון דאיכא שיעורא דנפקא ליה מחשש מאכולת טמאה נדה ואפילו לר' חייא ואם היה משוך טמא בכל שהוא דלא גרע מהניחתו תחת הכר וכן בפרק הרואה כתם אליבא דהלכתא וזה דעת הראב"ד ז"ל.

> ולפי גרסח ר"ה ז"ל י"ל כמו שנמצא על העד ולא על הירך כלום שאם מאכולת נרצפה שם בתחלה על הירך נמי היה נמצא ומשהוטח העד על הירך מקום (דחוק) א) הוא אצל מאכולת אלא מקנוח היה דם ונבלע בעד ולפיכך לא הוטח ממנו על הירך כלום. וכן נראה מלישנא דגמ' דקא מקשה ר' חייא בסמוך אף אחה עשיתו כחם אלמא אין לך שצריכה שיעור כחם וטמאה נדה אלא זו לדברי רבי. בזקה בעז שאינו בזוק לה. פירש בתוספות כגון שהומינה פקולין או צמר נקי ולבנים אלא שלא חזרה וראתה בהן סמוך לבדיקתה אם יש עליהם טיפי דמים מן מאכולת או משאר דברים הא בבגד לבזיקתה אם יש עליהם טיפי דמים ען מאכולת או משאר דברים הא בבגד מי מטמא רבי נדה.

(וא') [ועוד אני] אומר כיון שהצריכוה כגריס ועוד הרידינו כסדין וחלוק וכל שלא היה בדוק כלל אפילו לרבי מהורה לגמרי אפילו לקחתו מן השוק סתם מהורה לבעלה. והראב''ד ז''ל סובר דבעד אפילו אינו בדוק כלל ממאה דלא דמי לחלוק דכיון שבדקה בו ממש רגלים לדבר דרוב דמים מצויין בו. הא דתנן כדי שתרד מן המטה ותדיח את פניה. לישנא מעליא הוא ומאי פניה שלמטה ומאי הדחה בדיקה כלומר כדי שתרד מן המטה ותבדוק והכי מוכחא

פרק ב כל היד ٤I

ממאין מספק בא זה ולמד על זה. אחר זמן הא כל זמן שלא שהת' כשיעור הזה אלא בדקה עצמה על המטה בין לר' עקיבא אלא כך אמר אם ירדה מן המטה ובדקה אין בועלה ממא שזהו מיעורא לא ללמד על דין עצמו שהרי כל מעת לעת כך הוא נדון בין לרבנן אחר כך שמטמאה מעת לעת ואינה מטמאה את בועלה והאי דפריש תנא האי אחר של שיעור זה שאינן ממאין מן הספק כדי שתרד מן המטה ותבדוק שזהו מן הספק ופטורין מן הקרבן ולא פי' שיעור אחר זמן מה הוה. והדר תני איזו חסדא פרושי מפרש לה למתניתין הכי תנן נמצא על שלה לאחר זמן טמאים דה"ק איזו אחר זמן וכו" פי" רש"י ז"ל וחסורי מחסרא וה"ק ול"נ אלא רב דקס"ד סתמא כשאין עד בירה אלא תחת הכר או תחת הכסת. ופריק רב חסדא ותטול עד ותבדוק בו דאלמא שיעור אשם תלוי אינו אלא שתקה העד ותבדוק שמעתא והיינו דאקשי' מדתניא כדי שתושיט ידה מתחת הכר או לתחת הכסת – בר צדוק לפני חכמי' באושא שמא כר"ע אתם אומרים שמטמאה את בועלה

אחר הזמן הראשון ושלא ליתן בו מקום לטעות. אחר אחר הוא וכ"ש לדברינו דמחוור טפי לומר שפי' אחר אחר ללמד על זמן ראשונה כשירדה מן המט' היא לפיכך פירש שתיהן ואמר שאלו ירדה ואפשר לתרץ לו שבא לפרש שלא תעלה על דעת שבדיקת ראשונה שלאחר כדי שתושיט ידה ותטול עד ותבדוק לא הוה תו למיתני כדי שתרד מן המטה אבל לדברי רש"י ז"ל שאומר חסורי מחסרא וה"ק בהדיא איזו אחר זמן

וברייתא גמי דייקא כדידן, דתניא איזהו אחר זמן דבר זה שאל ר' אלעזר

TTT awtarti sawij werruti. אחר לא פירש באחר זמן דבר אחר אלא כל שלא שהתה כשיעור אחר וכן שהתה כשיעור הזה לעולם טהור ואע"פ שעד בידה ש"מ שבכל מקום שפי" ברקה אע"פ שהושיטה ידה לעד תוך זמן זה אבל ירדה מן המטה ובדקה או ששהתה ובדקה ולא שהתה שיעור שתרד מן המטה ותבדוק אלא על המטה ביבנה לא שהתה כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה תוך זמן זה כלומר כל אנו מפרשין אבל לא בדברי היחיד אנו אומרים ואמר להם כך פרשו חכמים בזה אלא אם כדברי ר"ע שהוא יחיד הם אומרים אמרו לו לא שמענו לפי" אין משום אשם תלוי יודע היה בהם דבעי חתיכה משתי חתיכות ולא תמה עליהם נמי כך הוא דינן ואע"פ שהיו צריכין לפרש לדבריו דר' אליעזר בר צדוק מעת לעת פירש ולפיכך אין אתם חוששין לפרש אחר זמן שהרי כל מעת לעת

וזהו דרך פירש רש"י ז"ל בשמועה כולה ויש לשונות אחרים ואין בהם ממש. בידה ובברייתא אין עד בידה אלא ש"מ כרב הסדא ותרווייהו שיעור לטהר דהכא והכא חד שיעורא קחני והכא טהור והכא טמא ה"ל לפרושי במחני" עד בידה וכדקתני מתניתין נמי כדי שתרד ומוקמת לה בעד [בידה] דהיכי אפשר אין משמעו" הלשון זה אלא כל ששהתה כדי שחרד לעולם טהור ואפילו עד ובודק' הא במחני' מטמו כשיעור הזה וכ"ת דאין עד בידה ה"ל לפרושי שהרי ואקשינן לרב אשי אמאי קא מטהרי רבנן בברייתא ביורדת מן המטה

דף פר

וסתות דרבנן שהם הצריכוה לבדוק בימי וסתה שמא תראה. צוסע אַצמו וטהורה אני ורבה בר בר הנא אמר אפילו הגיע עת וסתה מותרו" הדרך אסורה וסתות דאורייתא הלכך אסורה עד שתאמר לו בדקתי בשעת עונחה לא בעיא בדיקה אנא שלא הגיע ימי וסח אבל הגיע קודם ביאחו מן ואמרו שכך נמצא במס' נדה בירושלמי ואמר רב הונא דכי מצאה חוך ימי והוא שבא ומצאה בחוך ימי עווחה. פי' רש"י ז"ל שלשים יום לראיה

דוסתו" כדמהניא לבדיקה דטהרות בפירקין קמא דתרווייהו מדרבנן. א"ג כיון 👚 דמים היא אפילו מעונות עד הוסת תדע שהרי אמרו דיה שעתה בוסתות ולא מן הדרך הקל כיון דאיכא תביעה אין לך בדיקה גדולה מזו ומהניא לחששא ודאי בההיא דחוקה נמי קיימא עד שתאמר בדקתי וטהורה אני א"ל הכא בבא שתבדוק וכיון דכי לא בדקה מחזיקן לה בטומאה עד שתבדוק כי לא ידעינן לא מחזקינן לה בטומאה. ואע"פ דאמרינן לקמן תבדוק ומשמע דאסורה עד ומיהו היכא דבעלה לא היה בעיר ולא ידעינן אי בדקה אי לא בדקה

> הוא תובעה כנ"ל לפי פי' רש"י ז"ל והוא נכון. בעיר ולשהות עמה בין עירה בין ישינה ואף ע"פ שאינה אומרת לו כלום ולא מותרת. והא דאמר ר' יוחנן בעלה מחשב ימי וסתה ובא עליה תפתר בשוהה דלא ידעינן תולין שמא בדקה ומצאה טהור או שלא ראתה והיתה טהורה מ"ה

> עונה ולא הגיע ימי הוסת אינה אסורה דאפילו למ"ד וסתו" דרבנן מסולקת עליה עת וסתה כיון שאין אנו הוששין לוסת נהוש לעונה אבל ודאי הגיעו ימי אינו הושש לוסתה כראמרן ומיהו חוששת לעונה אחר הוסת כלומר שאם עבר לוסתה ולא לעונה אין לה וסת חוששת לעונה ולרבה בב"ח אפילו יש לה וסת עד זמן וסת [לכן נראה] דרב הונא אמתני' קאי ולדידיה יש לה וסת חוששת עת וסתה היאך נחוש לעונה והלא כל שיש לה וסת קבוע דמיה מסולקין ממנה אלא בזו שפי" ימי עונה לאשה שיש לה וסת אינו מחוור שכיון שלא הגיע

אמרו כן בעונות.

בוסת תולין. זהו מה שנ"ל. לא תראה לעולם לפיכך תולין בעונות והוששין להן אבל אם בא לחלות נמי בעונה יותר מן הוסת מפני שהיא חמורה אלא מפני שא"א לנו לומר שהאשה וטבלה ושוב אין לה עונה עכשיו דכולהי ספיקי נינהו ולקולא ולא החמירו רחוק שאפשר שטבלה והעונה קרובה תולין להקל שמא בשעת הוסת ראתה סופרת היא בעצמה רוב פעמים הילכך מותרת ומסתברא נמי שאם היה הוסת מחשב ימיה ובא עליה דהא מ"מ חרי ספיקי נינהו ואע"פ שאינו בעיר נמי ושיש לה וסת חוששין לימי עונה שאחר הוסת ואפילו בבא מן הדרך ובכולן נמצא עכשיו לדברינו כל אשה שאין לה וסת בעלה חושש לימי עונתה

לעונו' כשאין לה וסת אבל לחוש לשניהם כאחד אין לנו. כרבי יוחנן וזו דרך טובה להחמיר לענין מעשה ונמצא הויששת לוסת וחוישש" - תפתר לטהרות וזו קולא גדולה טוב לפני האלהים ימלט ממנו. הא ד**אמר רבי** דוסתו' דרבנן (בפי') [צריכה] חשוב ימים לטבילה ואפילו לבא מן הדרך

וסתה ואינו הושש שמא נדה היא. אף הוא לא הפריש בכלום. אינו צריך לשאול ואפילו מצאה ישינה הרי זה מוחר לבא עליה שלא בעונת והר"ם תלמידו ז"ל כתב הלך בעלה למדינה אחרת והניחה טהורה כשיבא נשיהן להן בחזק' טהרה ולא חלק בין הגיעו ימי עונה ועת הוסת לשלא הגיעו.

אבל תמהוני על רבינו הגדול ז"ל שכת' זו ששנינו המרין ופועלין וכו"

וסת קיימא האידנא. הוסת או שיתלו להקל לומר שמא עקרתו וקמ"ל דבעי מיחשב דלא בעונת עונה עצמו ודלא שתעלה על דעתך שבבא מן הדרך לא חששו אף לעונת ונראה שהם ז"ל מפרשים תוך ימי עונתה היינו עונת וסתה לאפוקי יום

אושעיא וכו' במסכת ע"א שמעתיה (מא, ב) ושם פירשתי. שאין הוסת יוצא מחוקת טומאה (נהי) [עד] שתבדוק כדלקמן ופסק הלכה - מיחשבי ולא בדקי בין עירות בין ישינות והא דתניא ר" יהושע אומר תבדוק ורב הונא בריה דר" יהושע דפ"ק דכי אתו מבי רב לבתר וסת ועונה אתו ולא והראב"ד ז"ל כתב דהא דרבה פליגא אדר" יוחנן דלר" יוחנן אע"ג. כרבה דאמר מותרת דסוגיין וסתו" דרבנן ומסתייעי מאינשי דביתיה דרב פפא והם עוד סבורין דר' יוחנן דאמר מחשב קסבר וסתו' דאורייתא והלכתא

דף פז

דלמ"ד וסתו" דרבנן אע"ג דליכא חרדה טהורה לגמרי כיון שלא היה יכולה ולא אמרי' כי איכא חרדה טהורה כי ליכא חרדה תבדוק היינו טעמא משום את הדמים טעמ' דאיכא חרדה הא ליכא חרדה טמאה אלמא וסתות דאורייתא שאמרו אף אנן נמי חנינא לר"נו דוסחות דאורייתא מדקתני שחרדה מסלק' מהורה ואין דנין אפשי ממי שאי אפשר וסתו' דרבנן ובאפשר תקנו וכן זו מעמא דמילחא דאע"ג דאמרינן חבדוק הכא כיון דלא אפשר לה למיבדק הא דחניא הרואה דם מחמת המכה אפילו בתוך ימי נדותיה טהורה.

לבדוק בשעת הוסת לא המריחו עליה לבדוק אחר כן כלל.

היא לבדוק באותו שלפני תשמיש זה לפני תשמיש אחר הוץ מן הצנועו" בפ"ק לדעת הרב ז"ל, ולשון צריכה נראה כן מדלא קתני צריכים ומיהו יכולה תשמיש וא' לאחר תשמיש ולמחר בודק בשניהם ולא עכשיו כמו שפירשתי אומרים צריכה שני עדים על כל השמיש והשמיש. פי' רש"י ז"ל א' לפני שאם היתה במחבא טהורה הא לא היתה במחבא מודה דטמאה. מתני:: ב"ש וארישא סמיך דקתני הניע שעת וסתה ולא בדקה ממאה ועלה א"ר מאיר דמים הבאים בזמנן ואינו נכון (לא) [ועוד] אמרו דסיפא נקט דקתני לה בדר"מ ובתוספות מפרשים דדייק לה מלישנא דקתני מסלקת את הדמים משמע

> צריך לכל הנשים קתני נמי שלפני תשמיש שדרך הצנועו". ששנינו למעלה אבל עד שלאחר כל תשמיש ותשמיש צריך לבן וכיון שזה

> א' שלו אבל נראה שכל מקום ששנינו שני עדים א' לו וא' לה. ואינו מחוור. ועוד ק"ל אמאי לא חוא צריכי" שלשה עדים וליחשוב ומי

לעד] מבדיקה ראשונה כלום. מעולה לגמרי אבל של אחר תשמיש ששכבת זרע רבה עליו [אין בין עד חדש אינן רוצות שיהי' בו לכלוך אפילו שלפני תשמיש אחר כדי שתהא בדיקתן צניעותן אלא בעד שלפני תשמיש מתוך שהוא נקי וטיפה כל שהיא ניכרת בו שלפני תשמיש ושלאחר תשמיש עד א' הוא שאפילו הצנועות עצמן לא נהגו בין השמשות או לאור הנר אם התחילה משחשיכה לגמרי ואפילו לב"ש עד שלפני תשמיש ראשון שהיא אף לבעל לפיכך בודקת ורואה מיד לאור היום תשמיש ראתה וזו הבדיקה אינו מועלת להם [אלא] לטהרות הוץ מבדיקה מקנחין היא ובעלה בשני עדים אחרים ומניחין אותן עד למחר שמא מחמת וכשבאה לשמש פעם אחרת אינה צריכה כלום אלא משמשת ולאתר תשמיש לפני תשמיש ראשון ורואה טהרה ומשמשת ואח"כ מקנח' בו לאחר תשמי' וכך פי' משנתינו לפי דעתי צריכה שני עדים א' לו וא' לה שלה בודק בו

ςī

והיינו נמי דאמר או תשמש לאור הגר וחבדוק בו דבעד שלאחר תשמיש לא בעינן לבן אלא שצריך שידע אם דם שעליו מתשמיש ראשון או מאחרון היה כדי לחייב עצמה ובועל' לידע אם טמא משום בועל גדה ולעולם לפני תשמיש [א"צ בדיקה] שלא בעי ב"ש בדיקה אלא לפני תשמיש ראשון בלבד שהרי דיה בדיקה אחת לעונה אחת ולא הוצרכו הללו שבין תשמיש לתשמיש אפילו לטהרו' [אלא] מפני חשש רואה מחמת תשמיש הילכך דיה בבדיקה שלאחר כל תשמיש ותשמיש.

ועוד שכיון שהיא משמשת והולכת בודק' שלאחר תשמיש זה שהיא לפני תשמיש זה דסמוכין הן וב"ה אומרים דיה שני עדים כל הלילה אף אלו א' לו וא' לה שלה עולה לפני תשמיש ראשון שבודק' ורואה ולאחר תשמיש אחרון ושלו לאחר תשמיש אחרון שכיון שאף לדברי ב"ש אין בדיקו' הללו אלא לטהרו' ולאחר תשמיש דיה בסוף.

ולא יקשה עליך צריכה [פי' ולא תנן צריכים] לשון שאמרנו שהרי כך שנינו דרך בנות ישראל משמשות בב' עדים ואע"פ שא' לו ולה אמרו דרך בנות ישראל ובני ישראל משמשין.

והר"ם הספרדי פי' שאף ב"ה מצריכים לבדוק לאחר כל תשמיש אלא שדיין באותן שני עדים כל הלילה. גמרא אמרו להם ב"ש לדבריכם. כיון שאתם מודים בבדיקה שלאחר תשמיש משום שמא ראתה מחמת תשמיש הוה נמי בבדיקה בין תשמיש לתשמיש שמא תראה טפת דם כחרדל בביאה ראשונה שבא אורח מחמת תשמיש ותחפנה שכבת זרע בביאה שנייה ושוב לא תמצא בעד שלאחר כל התשמישן אמרו להם ב"ה א"כ אף מתחלת ביאה לסוף ביאה ניחיש כן ויכולין היו ב"ש לומר שאין דנין אפשר מא"א אלא גדולה מזו אמרו שאינו דומה וכו".

ולדברי הר"מ ז"ל צריכין לפרש תראה טיפה דם כחרדל בעד של אחר ביאה ראשונה ותחפנו שכבת זרע לאחר ביאה שנייה ואמרו להם ב"ה אף לדבריכם שמא בקנוח ראשון עצמו נמוקה הטפה ובטלה בשכבת זרע.

ומצאתי בתוספו' שפי' כדבריו בשמו של ר' שמואל רומרוגי ז"ל והם הקשו ללשון רש"י ממה ששנינו צריכין ב' עדים על כל תשמיש ותשמיש או תשמש לאור הנר ומשמע דמשמשת לאור הנר אינה צריכה אלא כדברי ב"ה ולפירושו עדיין המשמשת לאור הנר צריכה לבדוק ולאחר כל תשמיש

> בדיקה של בעל. מחמת תשמיש זה אסורה לשמש עד שתבדוק לפני תשמיש לאור הנר בכל שלא לשמש כל הלילה ומכיון שאין מוכיחה קיים ולא תדע אם ראתה כלום היא, ולדברינו כגון שהחמירה ובדקה לאחר תשמיש ראשון או שהיתה דעתה אסורה לשמש עד שתבדוק. לדברי רש"י ז"ל בעד שלפני תשמיש ופשוט' ה' בעילות בעלתי ושניתי, ואין סוגיא מתחוורת בפי' הזה. בדקה בעד ואבד הא בבדיקה מותר אפילו לחסיד שבחסידים מדאמרינן במס' שבת אמר ר' יוסי נשואות למקרא מגילה וכו' ובתוספות מפרשים לא יבעול וישנה בלא בדיקה נמי הכי שאינו לראיה ממש בפרק קמא דמגילה מפני שעיניהם של עניים שהוא לבעל נפש אלא שהוא דוקא למהרות ולא לגבי הבעל וכיוצא בזה תניא הללו שום ספק אלא הומר של מהרות הוא. והא דאמרי^י **תניא נמי הכי** לא אפילו לבדוק ולהניח דוה לא יועיל לגבי הבעל ורבא אמר שאין בחששות תשמיש ומניחים העדים עד למחר הילכך בעל נפש לא יכניס עצמו לבית הספק אלא ה"ק כיון שאע"פ שבדקה לפני תשמיש חששו כולם שמא ראתה מחמת קמא כל לבעלה לא בעיא בדיקה ושם הביאו ברייתא זו בד"א לטהרות וכו" **יבעול וישנה.** לא שהוא סבור שמשנתינו לבעלה שהוא עצמו אומר בפרק הלילה מ"מ לשון תראה מתפרש לנו יפה. הא דאמר ר' זירא **בעל נפש לא** ותשמיש ולראו' בעד כדברי ב"ש וב"ה אינה צריכה בדיקה כלל עד סוף כל

> ראקשינן אלו קנחה בו ואיחי' מי לא משמשה אע"ג דלא ידעה הא אפילו ב"ש דמחמרי שרו לבדוק ולהניח ולשמש והאי דאקשינן הכי ולא אקשינן מדב"ה דלא מצרכי בדיקה זו דמי מדמי מקשינן דאלו החם דיומא משום קולא דבעל הוא שלא להטריח עליו בין חשמיש לחשמיש אבל מכיון שבדקה דנמלך צריכה היא בדיקה ממש לאור הנר.

> ראחה לאחר תשמיש זה ולא תדע למחר הילכך אף לבעלה אסור' משום מגו של טהרות וכן נמי לב"ה דלא מצרכי הך בדיקה מוכיחה בעד שלאחר תשמי" אחרון ואין חוששין לנימוק אבל זו כבר נתקנח הדם בזה ואבד הילכך אסורה עד שתחזור ותבדוק עכשיו לפני תשמיש דבהכי ודאי מותר' שא"א להחמי" עליה יותר מכאן לא יהא זה חמור מן הוסת שאם בדקה ומצאה מהור מהור. ואפילו לטהרות עצמן אם בטלה בדיקה של עונה אחת כגון של שחרית או של ערבית בודקת עכשיו ועוסקת בהן וכן בבדיקה של אחר תשמיש בין לטהרות

בין לבעלה.

וכעין עובדי דדידכי ופרוחי היא. צניעות אפילו לקלים אלא כדי שיבריחו העכברים והתרגולים היה עושה חלויין בכילה שסביב מטתו ומקרקשן בעת תשמיש לסור בני ביתו ואין זו דרך הא דאמרינן **רבה בר רב הווא מקרקש זגי דכלהי.** פ' רש"י פעמונים

תינוקות מטפחין באשפה ושרצים מצויין שם ובצק בידו שנגע בעיסה. **הנמצא בצד העיסה.** פירש רש"י ז"ל בחינוק שאינו ודאי טמא אלא שרוב כגון שנטמא באהל המת א"נ בהיסט הזב וזבה וכל המטמאים במשא. **תינו**ק שהעבירה על אויר התנור. הדא מתרי טעמיה נקט דה"נ אפשר לאוקומה אישחני אלמא שאפי' בלא גנוסטרי ודידה בלחו' אסור. הא **דאמר אביי כגון** אשה בבי מדרשא לא שכיחי וכ"ה דילמא כנשי להו לבראי הואיל ואישתני וזרקינהו בי מדרשא ואקשינן עליה היכי עביד הכי והתניא זורקן רשע ופריק מילחא חיישינן מדגרסינן פ' ואלו מגלחין ר' יוחנן שקל טופריה בשיניה רש"י ז"ל. הא דאמרינן לצפרנים**ולא אמרן וכו**". ואסיקנא ולא היא לכולי וצירים או גזין וצרעין, ועוד שאף לשון קרקוש אינו על הפעמונים שפי' ובספר הישר מפורש דוגי מין דבורים הם כדאמרי בבכורות דבש הגזין

רובא אזלינן. כלום אלא הרי הבית כשליא ורובא ומיעוטא ובתר רובא אזלינן הוא נמי בתר דלא שרפינן עליה תרומה אלא כיון דשליא בבית הוא אין חזקתו של בית הוא בלא ולד ובית זה בחזקת מהור עומד סמוך מיעומא לחזקה ואיתרע ליה רובא רוב זה כרוב שליא שעשאוהו כודאי דהתם נמי א"ל דרוב שליא בולד ומיעוט וזה הפי' אינו נכון שאם ודאי נגע בעיסה למה אין שורפין תרומה הרי

בעיסה ותינוק שאנן מחזיקין שלא נגע תינוק בעיסה. ולד אלא הבית כשליא עצמה ואין חזקתה כלום שהרי נגעה ונעשית כמוה אבל אפשר לצרף חוקת הבית למיעוט שליא שאין חוקה זו מלמדת שאין עם השליא אחר נתנו לו ומעולם לא טפחו לבצק הזה בעיסה מה שאין כן בשליא שאי טהרה לעיסה לומר שלא נגעה בה חינוק וממקום אחר היה לו הבצק או אדם בחזקת טהורה עומדת סמוך מיעוטה לחזקה שהרי שתי המדות הללו מחזיקין והבצק בידו אמרינן רוב תינוקות מטפחין בעיסה ומיעוטן אין מטפחין ועיסה זו אבל הפי' הנכון שבתינוק ודאי טמא נחלקו דכיון שנמצא בצד העיסה

שחוקה הוא שנגע עדיין חוקת עיסה במקומה כיון שלא נגעו ודאי בפנינו ואין עיקרו.

אפילו דתרי ספיקי אי נמי בחד ספיקא בספק לידה כלל. באחרונה כרבי יוסי לר' יהודה דלא מחמירין כולי האי בטבילה בזמנה מצוה זמן טבילה היום ספק אינו זמן ואח"ל הוא ספק אינו ולד ודיה טבילה אחת ש"מ בודאי ילדה (מצוי) א) שאלמלא יש ספק בולד ה"ל ספק ספיקא ספק דטועה מטבילין אותה צ"ה טבילות שמחמירין עליה כל חומרי טבילות הללו לאו לא תיובתי" אלא סייעתיה וכו". ה"פ: דקסלקא דעתך מדקתני מתניתין ממא אפילו בספיקא דהוה ליה ספק שרץ ספק צפרדע. הא דאמרינן **מאי** דאפילו ברשות הרבים מטמינן מדקתני שאין שליא עמה ולד הא בבית ממש הוא ואלמלא הרוב טהור הויא וכן שליא אין דינה לשרוף אלא משום רוב ואפילו מחצה על מחצה כשאר כל הספקות משום דבר שאין בו דעת לשאול וכבר פירשתי זה בפרק כיסוי הדם והאי דלא מטמינן ברשות היחיד לעיסה זה נכון ומפורש הוא בירושלמי בסוף קדושין רוב תינוקות מטפחין בעיסה

אפילו בתרי ספיקא להחמיר ואפילו לכתחלה אבל להקל לא עשאוהו בודאי. ופריק דילמא לא חיובחיה ולא סייעחיה דכיון דאיכא רוב הולכין אחריו

עשאו ברוב זה כודאי דכיון דאין עמה דם איתרע ליה. דם אפילו הכי טעמיה דר' יהודה משום רוב דברוב פתיחת קבר איכא דם ולא ללישנא בתרא דר' יוחנן דאמר טעמיה משום דאי אפשר לפתיחת קבר בלא ואסיקנא דבאי אפשר לפתיחת קבר בלא דם קמפלגי ובפיר' רש"י ז"ל אפילו לאו רוב גמור הוא לשרוף אלא לחלות, וק"ל דהא איתותב ההוא לישנא בטבילה בזמנה. **אלא למעוטי רובא דרבי יהודה.** פירש דאפילו לרבי יהודה דהויא ודאי הויין ספיקות טובא אלא סלקא דעתך דבספק לידה לא מחמרינן אימר עלו לה ימי שבוע שני לספירה אם הרחיקה לידתה ואינו נכון דהשתא נמי וספיקי טובא נינהו שמא ילדה שמא לא ילדה ואם תמצא לומר ילדה בזוב ויש אומרים מפני שהצריכוה למיטבל בשבוע ג' משום יולדת דזוב

בהוא לישנא קמא יהושע לחלות ולא לשרוף, ויש לומר דמאן דמתני בשלשה מקומות מתני מביא קרבן ונאכל דאי אפשר לפתיחת קבר בלא דם וא"ל סבר לה כרבי וק"ל דהא אוקימנא לר" יהודה כרבי יהושע דמשוה ליה חדא ב) דאמר

ואיפשר שאף לדברי רש"י ז"ל לא בשנגע אלא שהבצק בידו ואף על פי – וכן עיקר שאלמלא כן לא הזכירו בגמרא כאן לשון ראשון שהוא מעות במקום דר' יוחנן דמוקי פלוגתייהו דר' יהודה ורבנן בשאינה יודעת מה הפילה.

הא דתנן **עמוק מכן טמא דיהה מכן טהור.** פירש רש"י ז"ל עמוק יותר

שחור דיהה שנדחית מראיתו ואינו שחור כל כך.

ושמעתי שה"ר שמואל ז"ל פירש בהפוך עמוק שאינו שחור כל כך דיהה

שחור יותר מכן.

והכניסו במחלוקת הזה מה שאמרו לענין גגעים בהרת עמוקה כמראה חמה עמוקה מן הצל אלמא לובן הוא העמוק, ועוד מזה מש"כ כזית ובזפת וכעורב טהור וזהו דיהה וכדיו וכעובה טמא וזהו עמוק והוא ז"ל שיער בדעתו שהעורב שחור יותר מהעובה ועוד שהדיו שהוא עמוק זהו הדיו עצמו והשחור השנוי במשנתינו הוא חרותא דדיותא והוא שחור יותר מן הדיו עצמו.

וכל אלו דברים בטלין הם שהמראה חזק באותו גוון הוא נקרא עמוק בכולה גוונים והחלוש באותו צבע הוא הדיהה ממנו כדתנן עבר או שדיהה הרי זה כתם והזית והעורב שחרירותן מבהיק ושל ענבה משחיר ובוהק ג) וכן הדיו הלחה שכותבין בו ונשתהא כוהה יותר (מקום לו) מהחרת השנוי במשנה וכי היאך יעלה על דעת במזוג דשנינו (שלשה) [שני] חלקים מים ואחד יין שהעמוק מכן והוא הלבן שיש בו שלשה חלקים מים ואחד יין טמא והדיהה או דיהה דדיהה שאין בו אלא חלק אחד מים וחלק אחד יין טהור והלא אדום גמור הוא וקרוב למראה דם יותר מן הראשון כפלי כפלים וכל שכן באזום עצמו שהוא כדם המכה שהמלבין בו טהור והמתאדם ביותר טמא ודאי בלא ספק ולא ידע מר בטיבעא כלום.

וראיתי בתוספות שהביאו מן הירושלמי בענין עמוק דיהה הוו בעיין מימר מאן דאמר טהור במצחצחו מאן דאמר טמא בשאינו מצחצח ושמע מינה מן הדה מעשה וכו' א"ל רביח לבו כן אמר רב הונא בשם ר' שחור מקדיר (ממא) [טהור] מצחצח ממא לא אמר אלא שחור כולהון אפילו מצחצחין מהורין אלמא המצחצח קרוב לטומאה יותר מן המקדיר וזה הפך ו) שהרי מחלה סלקא דעתך המצחצח טהור ו) שהוא המשחיר ביותר הוא הטמא ח) מהורין. הא דאמרינן איכא בינייהו לחלות דחני חמשה דמים טמאים והשאר מהורין. הא דאמרינן איכא בינייהו לחלות דחני חמשה דמים טמאים והשאר יש מהם ספק, כגון ירוק ומימי תלחן ומימי בשר צלי נראה היה לפסוק כדברי ש מהם ספק, כגון ירוק ומימי מלחן ומימי בשר צלי נראה היה לפסוק כדברי אלא שיש לסמוך הלכה כר' יוסי מפני ששנו אותה בלשון חכמים ואף על פי אלא שיש לסמוך הלבה כר' יוסי מפני ששנו אותה בלשון חכמים ואף על פי שפי' דמאן חכמים ר' יוסי לכך שנו אותה תחלה לומר כן שהיא הלכה וחזרו והוכירו דבר בשם אומרו להביא גאולה לעולם.

ועוד יש לי סמך וראיה לדבר מפני שהיא שנויה בבחירתא דם הירוק עקביא בן מהללאל מטמא וחכמים מטהרין וכיון ששנינו שם דברי רבי יוסי בלשון חכמים לא שנו שחולין שמע מינה שהלכה כרבי יוסי כדאחמר בעלמא (ברכות כז, א) הלכתא כר' יהודה וחנן בבחירתא כוותיה והתם משמע דעקביא גופיה הדר ביה דתנן ובשעת מיתתו אמר לבנו חזור בך בד' דברים שהייתי אומר א"ל ואתה למה לא חזרת בך וכו' במתני' ומדלא קתני התם בפלוגתא אלא סבריה דר' יוסי הדר ביה עקביא לטהר לגמרי ועוד דמתניתא דרב דימי

מנהרדעא וסוגיין דעלה בריש פ' המפלת כולהו כר' יוסי אמרינן.

ואנו עכשיו שבטלו רואי דמים כל שיש בו מראה אדמימות ואפילו כמימי בשר צלי ודיהה ממנו יושבת עליו שבעה נקיים וכן בכל מראה שחור ואפילו כזית ודיהה ממנו ואפילו דיהה מן הדיהה אבל בדם הירוק ואצ"ל לבן ושאר מראות ודאי אינה יושבת כלום שלא גזרו אלא על דם ותולדותיו אבל אלו אינן בכלל לדברינו שפסקנו הלכה כר' יוסי בירוק, וכן כתב הרמב"ם ז"ל שהאשה שראתה לובן או אודם ירוק הרי היא טהורה אף בזמן הזה אלא שהוא סומך על דברי ב"ה לכתוב בחבורו שאין לך דמים ממאים כלל אלא ה' ולא חשש לחם. ירד ר"מ לשיטתו של עקביא וטימא וה"ק להו ובר". י"מ כל שמועה זו אחר דבריו של ר' יוחנן דהוא אמר ירד ר"מ לשיטתו של עקביא שמועה זו אחר דבריו של ה' יוחנן דהוא אמר ירד ר"מ לשיטתו של עקביא וטימא משום דקאמר אם אינו מטמא משום כתם משום דדם ירוק באשה לא שכיח א"נ לרבנן דחולין קמ"ל נהי דספיקא משויתו ליה גבי כתם דלקולא גבי רואה ממש תהא טמאה נדה לשרוף והיינו כעקביא.

ואקשינן עליה דר' יוחנן א"ה אם אינו מממא משום כחם וכו' משום רואה מיבעי לי' אלא ה"ק להו וכו' קושיא היא ומהדרינן לקיימא לדר' יוחנן א"ה שפיר קאמרי ליה אלא ה"ק להו וליהוי כמשקה להכשיר את הזרעים דדם נדה ודאי מכשיר את הזרעים ומטמאי' אותם כדתניא בתוספתא מסכת שבת פ"ה מנין לדם נדה שהוא משקה שנאמר ממקור דמיה ונאמר ביום ההוא יהי' מקור נפתח וכו' ואמאי לא שויתי' ליה מיהא כדם נדה להכשיר שהרי אף בשאר דמים דעלמא יש מכשירין והיאך אתם מקילין על זה שלא לעשותו כדם נדה אפילו בדבר שמצינו שאר דברים דינן כך ורבנן בעינא דם הללים וכל שאינו דם הללים טהור הילכך זה שאינו דם הללים טהור הילכך זה שאינו דם נדה לדברינו כשאר דמים שאין בהם הלל נדון אותו.

ואקשינן לר' יוחנן גמי שפיר קאמרי ליה ה"ק להו אלפוה בג"ש כחיב הכא שלחיך פרדס רמונים כלומר כיון שבדם זה אסורה לבעלה וקרינן בה גן נעול יכשיר דעלה כחיב שלחיך ואמרי ליה רבנן אין אדם ג"ש מעצמו ואפילו

דברי נביאות. לדברינו שתולין ואוסרין אותה לבעלה גבי הכשר לקולא ואין פי' זה אלא - בבעל ולא במאכולת ושוק של טבחים ושאר כל מה ששנו חכמים בכתמים

לדבריכם כדפרישית וגמרא הוא דפריש ואזיל וה"ק להו וכו". בזו ובזו הילכך לכולהו לישני איתא לדר' יוחנן וכולהו נמי קאמר להו כלומר כלומר נהי דמקילתו בזה אודו לי מיהת בזו הא איהו כעקביא ס"ל ומטמא אלא מפני שאמר במשנתינו אם אינו מטמא דמשמע דלדבריהם אמר להו איפריך ליה דר' יוחנו, ול"נ שלא אמר ר' יוחנן ירד ר"מ לשיטתו של עקביא וה"ק נהי דלא מטמא משום כתם תטמא משום רואה וכי אפרי" לההיא לישנא ואחרים פירשו השמועה כפשטה אלא שאמרו שר' יוחנן הוא דפריש

טהור הוא לדבריהם. מטמיתו משום דם נדה מכשיר והלא אין לך מכשיר אלא דם נדה והוא דם נעול להשתמר כך בנות ישראל נועלות פתחיהן לבעליהן וא"כ ה"ק נהי דלא בדם נדה בלחוד הוא דקא מכשיר מדכתיב גן נעול וכתיב פרדס מה פרדס הזה מה שאשה משלחת מטמא משום הכשר דא"כ מאי איריא דם ירוק דנקט אלא אלפוה בג"ש דכתיב הכא שלחיך פרדס רמונים. ודאי קשיא דר"מ לאו בכל להן אלא שרואה דם אדום ומשלימתו לדם ירוק אלמא כרבנן ס"ל ואפשר לקמן בפ' בנות כותים א"ר מאיר אם יושבת הן על כל דם תקנה גדולה היא

תלינן בכתמים אלא בדדמי ומקיפין ורואין ומכאן החמירו. גופא ואקשינן נמי תולה בבנה ובבעלה בשלמא בנה משכחת לה משמע דלא הוא כדאמרן, והא דאקשינן הרגה מאכולת הרי זה תולה בה מאי לאו דכוליה לא פליגי אלא מר בקי בהאי הזותא ומר בקי באידך ודכולהו ודברייתא נמי הד אלא לזעירי בלחוד דפריש הוא דמקשינן מינה הילכך אית לן לפרושי דכולהו ל"ק הא דתנן הרגה מאכולות תולה בה ובבנה ובבעלה דא"ל חד שיעורא הוא כדם שור שחוט ולעולא דאמר של צפור חיה ולרב נחמן דאמר של הקוה. ג"ש לא אמרינן הילכך אפילו דם אדום עצמו אינו מכשיר. לשמואל דאמר אדום מעיקרא והויא פרדס אפילו ירוק יכשיר דקרינן ביה שלחיך ואמרו ליה טמא הוא מכשיר מתחלתו אלא לדידכו אודו לי איהי מיהת דהיכא דחזיא דם כל דם מכשיר שכל זמן שהיא כפרד' שלחיך קרינן ביה וה"ק להו לדידי דם ווו שאלה רבז"ל והשיב לר"מ כל היכא דחזיא דם אדום והדר קא חזיא

דמים ואין בקיאות במראיהן של ד' דמים אין תולין בכתמים ולא בבן ולא ונמצא במקצת גליוני ראשונים דעכשיו בזמן הזה כיון שבטלו ראיית

לתלות אלא בכולן אסורות לבעלה.

כתמים בכל מה שאמרו חכמים. היאך תולה בשאינו דומה ודאי וכן קושיא דבנה ובעלה אבל מסתמא תולין הכא בשמעתין למ"ד כדם מאכולת של ראש הרגה ודאי מאכולת של גוף אתא, אלא מיהו היכא דידעינן ודאי דלא דמו ליכא למיחלי ומ"ה קאמרינן וכן במאכולת בכולן מעצמה קאמרינן דתולה ולא מגופא אתא אלא מעלמא ורבינו בעל התוספות השיב דכי אמרינן עברה בשוק של טבחים תולה

הביאה הכתם בידה לפניו וטהרה מיד ולא הקיף ולא ידע כל זה שכתב הרב עקיבא ואמרה לו ראיתי כתם שמא מכה יש בידך וטהרה והרי אשה זו לא פניה ואינה יכולה לדמות תולה מן הסתם כדאמרינן באשה שבאת לפני ר' דהתם לרבנן קאמר להו ונקט מראה טהור לדבריהם ולאו דוקא. והא דאמרינן 👚 ברור הוא שאינו דומה, אבל מי שאינה יודעת בדמיונות או שהלך הצבע מנגד הכי אקשינן היאך אפשר לחלוחו במכח בעלה ובדם מאכולת הגוף והלא דבר דהתם אינו תולה כדתניא לקמן נתעסקה באדום אין תולה בו שחור ובשמעתין ומיהו הא ק"ל היכי א"ר יוחנן ירד ר"מ לשיטתו של עקביא וטמא והא – מיני שחור בשחור עד שיתברר לה ודאי שאין אודם הצבע דומה לאודם הכתם וכענין זה כתב הראב"ר ז"ל דתולין מן הסתם כל מיני אדום באדום וכל

ואין לחוש. הגוף ובבעלה ובכל מיני אדמות עד שיתברר לפי הדעת שאינן דומין וכן נהגו חכם חנן וידע דאיכא טובא מתירין הלכך בזמן שאין בקיאין תולה במאכולת לתרוצי כשראתה ואבד ואינה יודעת מה ראתה דמסתמא ברואה ובאה לפני ומר נפשך אי לא דמו לא חליא ואי דמו לא צריכי חלייה כלל, ולא בעי חליה בהני אלמא בכתם טמא עסקינן ואלו הנך דדמו כתמים טהורים הם וכן יש לפרש זו שהקשו בשמעתין ממאכולת ובעלה דה"ק ודאי מדבעין

דמטמא את בועלה בפרק קמא דנדה דלמא לטהרות היא. ולא אשכחית בהון דינא דכתמים אי נהיגי האידנא או לא, ואף על גב דאשכחן ושוב ראינו בכתמים שכתב הראב"ר ז"ל עיינתי בכל מילי דרבוואתא

בעלמא לחוש בטהרות ולבעלה מתירין אותה לכתחלה. עבידתיה דאפילו להכשיר בקדשים ליכא למיחש כיון דליתיה אלא דרבנן ונאכל קמשמע לן מביאה קרבן לאסרו לבעלה דאי לטהרות בלבד קרבן מאי שהן מביאים לידי זיבה ואיחמר עלה מהו דתימא כל כהאי גוונא מביאה קרבן וזה אינו נכון, וכבר השיב הרב חתנו ז"ל מדאמרינן בכתמים פעמים

הרב ז"ל. ת"ש דילתא אייתא דמא לקמיה דרבה בב"ה וכו". אי קשיא שנהגו איסור בכתמים וקי"ל דמנהגא מילתא היא כרבי זירא, כל אלו דברי – במקומן כדאמרן לעיל.

אלמא כחמים לבעל נאמרו ואין צריך להאריך שהרי הוחזקו בנות ישראל - אי נמי מחמירה על נפשה, אי נמי משום כבודן של הכמים הללו אינה רואה דם מאכולת לדברי חבירי אין סוף שאין לך אשה שאינה טהורה לבעלה וכו" – כל יומא נמי מטהר לה, א"ל קס"ד השתא דאיהי סברא דלא מהימנה לנפשה, שאין לך אשה שטהורה לבעלה שאין לך כל מטה ומטה שאין עליה כמה טיפי – ולטהר אפילו לחברתה, למה הביאתו ילתא קמיה דרבה תטהר לנפשה דהרו ועוד השיב מדאמרינן בהדיא בפרק הרואה (דף נה ע"ב) לדברי אין קץ – אדרבה איפכא מסתברא דאם כן זנאמנת אשה לומר כזה טיהר לי פלוני הכם

דף כא

דודאי לא מוקי לה אלא כפשוטה קשיא בתרתי. לתרוצי כדאמרן למימר דלא תיקשי ליה אלא בחדא מיהו אנן ה"ק לר" יוחנן יוחנן א"א לפרשה כן שהרי הוא אמר שלשאר דמים ד"ה טהורה ובודאי מצי היא עצמה דם וירוקה ולבנה צריכה דם טמא עמה ואם לאו טהורה הא לר" אינה טמאה לידה אלא אם יש עמה דם טמאה נדה. הלכך אדומה ושחורה הרי תימא הכי קאמר ברייתא, המפלת חתיכה אדומה ושחורה או ירוקה ולבנה

פליגי, ע"כ ברייתא ה"ק אדומה ושחורה טמאה ירוקה ולבנה אם יש עמה למאן קחני לה וכו' ולא נהירא לי דכי אמרינן דרבנן אירוקה ולבנה בלחוד - גמורה אלא שאין שורפין כדאיתא בפ"ק, ואין פירוש זה נכון. ורש"י ז"ל גורס וכ"ת כ"פ רבנן אירוקה ולבנה אלא אדומה ושחורה

ממאה מספק אלא משום האי טעמא הוא דהעמד אשה על חזקתה. אמרי' רוב חתיכות מד' מיני דמים הן קשיא ותהוי נמי מחצה על מחצה תהא היא ועוד שהרי בדקו ולא מצאו דם וכן ללשון הראשון שאמר רבנן סברי לא עם הנפל יצא דם אבל שילדה לידה יבישתא העמד אשה על חזקתה וטהורה משום דילדה ואינה יודעת מה ילדה וחוששין ללידה וחוששין נמי לזיבה שמא גופיה ספיקא משוי ליה ואלו ת"ק דמתני" קאמר ואי לאו טהורה א"ל התם דמים דברי הכל מהורה אלא אמר רב נהמן בר יצחק וכו". וה"פ: וכי בלא דם פליגו ובפלוגתא דהני תנאי וכו". ואי קשיא הא לת"ק דברייתא ה"ג **וכ"ה כי פליגי רבון אירוקה ולבוה. הא אמר כל של שאר מיני** דם טמאה ואם לאו טהורה ורבון גופייהו קתנו לה. **באפשר לפחיחת קבר**

וי"מ דהתם ה"ק לא אמרינן רוב התיכות מד' מינין הן ולפיכך טמאה

פרק ג המפלת חתיכה

מיפרשא ליה קושיא וממחני' ליח ליה סייעתא בהדייהו. אלא עמה לאפוקי התיכה גופה דאפילו היא מארבע מינין טהורה ומדר' יוחנן יש עמה דם אין בחוכה לא. וא"ל קס"ד השתא דמחני" לאו עמה לאפוקי חוכה **רשבייי המפלה וכו'.** וא"ל אדמקשי ליה מיניה ליסייעיה ממחני^י דקתני אם דמתני' ולר' יהודה מיירי. הא דמקשינן לר' זירא **והא אמר ר' יוחנן משום** קמא מתרץ הא דידיה הא דרביה, והאי דקאמר ר' יוחנן ד"ה טהורה לרבנן דם נדה בחתיכה וא"ל אתיא כלישנא בתרא דר" יוחנן מאן דמתני לישנא קמא דר' יוחנן ליחזי אם חתיכה זו מד' מינין טמאה שדרכה של אשה לראות הא **ראמר ר' יוחן אם יש בה דם אגור טהורה.** איכא דמקשו ללישנא - כדפרישית לעיל, א"ג א"ל דמתניתין לא סייעתא היא דקס"ד עמה לאפוקי

משום דררכה של אשה לראות דם בחתיכה ומין במינו הוא ואינו חוצץ מימרא הגמרא היא ולא קס"ד השתא ומ"ה פריק אפילו בדר" יוחנן דהתם ואע"ג דאמרן לעיל בגמרא דאלו רבנן סברי עמה אין תוכה לא ההיא

אלעזר סבר דרכה של אשה לראות דם נדה בחתיכה וכיון דאיפלאי וליכא לראות דם נדה בחתיכה. פירש רש"יי ז"ל דבפלאי פלויי פליגי מר דהו רבי אביי בשפופרת דכייע לא פליגי כי פליגי בחתיכה מר סבר דרכה של אשה אפילו איפלאי נמי ודאי טהור' הילכך מפרש ואזיל כולה פלוגתייהו. ומהדר הוא א"א לטהר אלא בדלא אפלאי וכיון דרבנן סברי דם התיכה גופה הוא דקים ליה דבהא נמי פליגי לפום טעמייהו דכיון דר' אלעזר סבר דם אגור נדה טמאה ואפילו בשפופרת אלא הא דאמרינן דפלי פלויי איכא בנייהו משום וכ"ש בשפופרת ואתי רבנן למימר אין זה דם נדה אלא של התיכה הא דם מצי למימר אלא שפופרת א"ב דת"ק סבר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה מטהר. ומפרקי' אלא לאו דפלאי פלויי איכא בנייהו. לאו דצריך להכי דהא תוכה משום שאין זה דם נדה אלא דם חתיכה. הא דאקשינן **ת"ק נמי טהורי**

עצמה הוא. ורבנן סברי אין דרכה של אשה לראות דם נדה בחתיכה אלא האי דם חתיכה חציצה טמאה וכי לא אפלאי רחמנא מיעטה מבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה

אורחא ולישנא דגמרא נמי לא משמע הכי כלל. בדר' יוחנן דהתם קאמרינן דכיון דדרכה אע"ג דלא אפלאי נמי לא חוצה דהיינו ולא מחוור דא"ה לא דמי האי דרכה של אשה וכו" לאותו שאמרו למעלה

סבר אין דרכה של אשה הילכך הוי ליה כשפופרת ורחמנא אמר בבשרה. (חתיכה) [נדה] כגון מצא בה דם אגור טמאה והיינו לר' יוחנן ומר דהוא ר"א טהרו כאן אלא משום שאין זה דם נדה אלא דם חתיכה והיכא דהוי ודאי דם אלא ה"פ מרדאינהו רבנן סברי דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ולא

حاويد. דרכה של אשה כסברייהו א"נ לאו דוקא וכן בכמה דוכתי בתלמודא דלא וויאי דמדכרי. סברא דרבנן מקמי דר' אלעורא"ל משום דאמרן לעיל

> כחד כנ"ל. בחתיכה פליגי כדפרישית, ועוד לאוקמה כדר' יוחנן דלעיל דלא לתקום דלא בה פילי דהשתא לא מוספינן בפלוגתייהו איפלאי פלויי כלל אלא בדם אגור ובשפופרת דכו"ע לא פליגי דטהורה אלא ניהא ליה לתרוצי בדידה ולא לעיולי ובודאי דה"מ אביי לתרוצי כדרבנן הא דם נדה ודאי טמאה בדאיפלאי

> ניחא ליה לאוקומא פלוגתייהו אמאי דלא מתפרש בברייתא בהדיא. מחסרא לברייתא כלל אלא מימר קאמרינן דלר"א בודאי פלאי טמאה ולא בלחוד דהא לא מדכרא בהדיא במילתיה דר' אלעזר דאנן בגמרא לאו חסורי ויש מפרשים דלא ניחא ליה לאביי לאוקומה פלוגתא דרבנן אפלאי פלויי

> אין זה דם נדה לטהורי נמי אפלאי פלויי אלא כטעמא דפרישית עיקר. מבשרה ולא בחתיכה ולפום טעמיה איפלאי פלויי טמאה ומר נסיב לה טעמא ולאו מילחא היא ור"א ורבנן תרווייהו מטהרין מר נסיב לה טעמא

76 65

קרא בבעל קרי לא כתיב ובזב כתיב או החתים בעירו. נתן דבעי פי האמה ואיחקש בעל קרי לזב ובעי נמי חחימת פי האמה כזב דהא דוב וסבר לה נמי כר' שמעון דאמר בפ' ואלו דברים בפסחים דס"ל בזב כר' כר' נתן כדאיתא בפרק יוצא דופן ולפום הכי גמר רב הונא בעל קרי מיניה פי האמה ואל תתמה [דהא שמואל] רביה (דרבה) [דרב הונא] הוא דאמר נמי אליבא דנפשיה פשיט ליה דס"ל כר" נתן דאמר זב אינו מטמא אלא בחתימת אינו מטמא אלא בחתימת פי האמה, למימרא דנוגע הוי. פירש רב הונא לצאת מיד ולא האשה שהרי עומד בבית החיצון הרבה. **והלא עצמו הוא** חבריה שלא תאמר זב וזבה הוקשו א"נ באיש דינו לטמאות משעקר שסופו שמטמאה בפנים אלמא אין דינה לטמא. לא קשיא דגלי רחמנא בחד ואיצטרך לומר שלא יטמא בפנים דאלמא דינא הוא דמטמא והכא איצטרך בבשרה לומר א^{יי}ד האי ממנו עד שהצא טומאהו להוץ. ואי קשיא הכא איצטרך קרא – ונוגע ומ"ה אקשי" אא"ב בעל קרי רואה הוי ואפילו במקום שאינו טמא משום

שלא יהא טמא טומאת שבעה עד שיראה זוב ונגע בו מגע הוץ דה"ל רואה דאחמיר ד) עליה רחמנא בחתימת פי האמה דליהוי נמי נוגע גזירת הכתוב הוא לענין טומאה דיליה דאלו נוגע בזב טומאת ערב ואלו רואה טומאת שבעה והאי יספור בזיבה, א"ל בזב ודאי אע"ג שנוגע הוי לענין שיעוריה מיהו הוי רואה דליהוי נגיעת חוץ כדפי' רש"י ז"ל, ק"ל אי הכי זב נמי נוגע הוי ולמה לא והא דראיק מינייהו למימרא דנוגע הוי דלהכי בעינן חתימת פי האמה

> הוא כנוגע ממש שמין במינו הוא ואינו חוצץ. הזוב מטמא אלא כן י"ל כיון שיוצא עם שכבת זרע שהוא חותם פי האמה הרי שא"א לה בלא צחצוחי זיבה ואם תאמר והלא אין בהם חתימת פי האמה ואין טומאה אחת להן בכל ענינן ומדין מגע טימאן הכתוב, ומפרקינן התם בשביל היא א"כ מה הנוגע בקרי אינו סוחר בזיבה אף הרואה לא יסתור שהרי שניהן בראיה שאינו מדין מגע אא"א אינו טמא אלא בנוגע וטומאחו נמי טומאח מגע נוגע טמא הוא משום רואה הרי דומה לזב מצד אחד שאף הוא יש לו טומאה

> ראה זוב בנתיים שאין אחר אחר לכולן. הוא מיהא ובראיה דין הוא לסתור הכל שאין כאן ז' נקיים דהא הוה ליה כאלו גמור לית ליה כיון דאינו רואה בשיעורו טומאת מגע זוב אית ליה וכיון דזוב והיינו דלא אקשינן יטמא טומא' שבעה אלא תסתור ז' דטומאה בזוב

> אפשר בלא צחצוחי זיבה כלל, ומיהו בהא כרבנן פריק ליה ורבים נינהו. אליבא דנפשיה פשט ליה דהא בפרק כיצד הרגל בב"ק איכא ר' אליעזר דסבר טומאת שבעה ואפילו לסתור ז' אלא סתירתו כטומאתו והא נמי רב הווא ומפרקי' גזרת הכתוב כך הוא מאחר שאין הזוב הזה כדי ראיה אין לו

ואי קשיא לך לרב הונא דאמר בעל קרי נוגע הוי תרי קראי למה לי דהא

כחיב רואה זכתיב נוגע וכדדרשינן בפרק יוצא דופן מדכתיב או איש, א"ל אע"ג דרואה דוקא בנוגע הוא דמטמא ה"א ה"מ ברואה דאיכא חרתי מגע וראיה אבל בנוגע לחודיה לא קמ"ל. הא דתון **המפלת מין דגים והגבים ושרצים אם יש עמהן דם טמאה.** אוקי במחלוקת שנויה ורבנן היא ומדלא פרישנן הבי ברישא דקתני כמין קליפה כמין שערה כמין עפר וכמין יבחושין ש"מ דההיא ד"ה היא דכיון דמילי זומרי נינהו אפשר לפתיחת קבר קטנה בלא דם ודמיא הא לההיא דמפרקינן בכריתות (דף מ") [דף י" ואין הגירסא שם כן] כי אמרינן א"א לפתיחת הקבר בלא דם היכא דגמר הילד דמיפתח מפי ב) ואפשר לפתיחת הקבר בלא דם וכ"ש בכמין קליפה ויבחושין.

ואם האמר מ"ש ממפלה רוה דהנג באינה יודעה מה הפילה ר" יהרשע אומר א"א לפתיחת הקבר בלא דם א"ל החם דהפילה שפיר יש בו פתיחת הקבר אנה לידה אלא כמקור שהפיל טיפין הוא וכרואה דם יבש בעלמא הוא והיינו נמי טעמא דלא אמרינן בדגים וחגבים ושרצים שאין עמהם דם הטיל למים ואם נמוקו טמאה דהתם בריה נינהו ודאי ונולדת היא אלא שאינה טמאה וכן בחתיכה דבשר גמור הוא אינה נמוחה אבל כאן רואה היא ומכה יש לה שממנה מפלת כן ואע"פ שהיתה בחזקת מעוברת הפילה לאו מעוברה הוא אלא של מכה הוא. הא דאמרינן מעיקרא דנין הפילה לאו מעוברה הוא אלא של מכה הוא. הא דאמרינן מעיקרא דנין בבירה מיצירה נאין דנין בריאה מיצירה. לאו למימרא דסתרי אהדרי דהא אפשר לי" למיגמרינא לתרווייהו אלא ה"ק זו אינה ג"ש כלל, והיינו דאקשינן אפשר לי" למיגמרינא לתרווייהו אלא ה"ק זו אינה ג"ש כלל, והיינו דאקשינן מאי נ"מ הא חנא דבי רבי ישמעאל ולא מפרק הני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל היכא דאיכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן כדאחמר בעלמא אלא ודאי משום דלא אמרינן אלא היכא דסתרי אהדדי והכא תרווייהו דגמר.

והדר אקשי' ועוד נגמר בריאה מבריאה [ומשני ויברא לגופיה] וייצר לאפנויי ודנין יצירה מיצירה דהשתא ודאי ליכא למיגמר אלא חד במופנה הילכך מדדמי ילפינן דאף על גב דוייצר מופנה גבי אדם ליכא למיגמר בריאה דתנין מיני' בדין מופנה מצד אחד דאפנויי דויצר דאדם לאו להך ג''ש הוא

למימרא דחיר. פי' רש"י ו"ל דהא אחותה לא מיתטרא אלא בחייה דאין איטור אחות אשה לאחר מיתה ותמהני א"כ יפה שאל ר' ירמיה ונימא נפקא מינה לענין אתטורי באמה ואם אמה דאמות אפילו לאחר מיתה מן התורה ועוד

נפקא מיניה לאחסורי באחותה שנים וג' ימים.

אלא כך פירשו למימרא דחיי שאם א"א לו לחיות כלל אין קדושין

והוה ליה כשאינו מופנה כל עיקר אי נמי השתא לא מסיק טעמיה אלא מפרש ואזיל הוא ואמסקנא ניחא דליכא למיגמר דבריאה כלל כדבעי למימר קמן. והא דאמרינן **ויברא גבי תנינים לאו מופנה.** אי קשיא הא כתיב נמי ישרצו המים ההוא אין כתוב בעשייה אלא בצוויי, ופי' רש"י ז"ל דכיון שאין מופנה משני צדדין ומשיבין ה"נ יש להשיב מה לאדם שכן מטמא מחיים.

ול"נ דהאי לישנא קמא לא צריך פירכא דלכ"ע מופנה משני צדדין עדיף ממופנה מצד א' וכיון דע"כ יצירה יצירה גמרינן ה"ל בריאה דאדם לגופיה וגבי חנינים נמי לגופיה ואין מופנה כל עיקר וכל ג"ש שאינו מופנה כל עיקר אין למידן הימנה.

וא"ה וייצר האדם לגופי ודבהמה מופנה ודגמרינן ויברא דתנין לגופיה ודאדם מופנה וגמרינן היינו דקאמרי ומאי נ"מ זה כלומר אמאי ניחא לך לאפנויי לחדא לגמרי ומיגמר מינה ולא לאפנויי חרווייהו ומיגמר מנייהו ופריק לרבנן הא עדיפא דהא אין משיבין ולר' ישמעאל נמי הא עדיפא דהיכא דאיכא מופנה משני צדדין איהי עדיף ולהכי אפנויי רחמנא לבהמה משני צדדין דערינן מופנ' דכולהו בגוה כי היכי דלא נימא באידך מופנה מצד אחד הוא דכל היכא דאיכא למישדי שני צדדין דמופנ' בדידיה שדינן ומיניה גמרינן בין לרבי ישמעאל בין לרבנן אבל ללישנא דרב אחא הויא דבעי' והאי מאי פירכא משום דאפילו כשאנו גומרין יצירה יצירה יכולין אנו לגמור בריאה בריאה מעים דאפילו כשאנו גומרין יצירה יצירה יכולין אנו לגמור בריאה בריאה אע"פ שאינה מופנה כל עיקר אלא שמשיבין ולפום הכי בעי' מאי פירכא ורבנן דפליגי עליה דר"מ במחני' לא גמירי כראשכחן בפרק כל היד שאין אדם ג"ש מעצמו, וכן פי' רש"י ז"ל.

ואי קשיא לך לר"מ מאי פירכא ליהדר דינא ותיחי מכאן דכיון דגמר יצורה ואחו בהמה חיה ועוף כי פרכח גבי חנין מה לאדם שכן מטמאו מחיים נימא בהמה חוכיח א"נ נגמר מוייצר דבהמה למד מלמד א"ל מה לשניהם שכן מטמאין במגע ובמשא תאמר בדגים שאינן מטמאין ואע"פ שמקבלין טומאה טומאת עצמן אין להם.

דף כג

תופסין בנפל גמור כגון בת שמונה והלא הרי הוא כאבן לכל דבר אלא ודאי סבר ר' ירמיה דחיי והאמר ר' יהודה אמר שמואל לא אמרה ר' מאיר אלא הואיל ובמינו מחקיים, פי' הואיל לאו דוקא דהא לא טעמא הוא לר"מ אלא משום יצירה יצירה או שגלגל עיניו כשל אדם או בשיש בו מצורח אדם אלא ה"ק לא אמר ר"מ שהוא ולד שיעלה על דעתו שהוא חי אלא ולד הוא לענין

לידה וכ"ש גופו אדם ופניו תייש דאיכא מקצת אדם. גלגול עין שלדבריהם אפילו חייש גמור במעי אשה ולד מעליא הוא לטומאות ארשמואל ור' יוחנן דפרשי לעיל טעמיה דר"מ משום יצירה יצירה או משום ירמיה בר אבא אמר רב הכל מודים וכו". פי' ר' ירמיה משמיה דרב פליג טומאה שבמינו מתקיים כנפל גמור שהוא אינו מתקיים ובמינו מתקיים. א^{ייר} – צריך צורת דאדם באוכמא.

בעינן והא איכא והכמים אומרים כל צורת ממש. בעלמא פליגי בשפניו אדם ונברא בעין א' כבהמה שר"מ אומר מצור' אדם מחקיים ולרב ירמיה משמיה דרב לית ליה הנהו טעמי אלא ר"מ ורבנן בסברא וה"ג משמע דס"ל לרב יהודה משמיה דרב כותיה מדקאמר הואיל ובמינו

דר"מ דמפכא לה ברייתא לרבנן וכדפירש רש"י ז"ל. [מתהפכא] סברא דרבנן לר"מ אלא איפכא בלישנא לכולהו ואיפכא בסברא איפכא חניא לאו איפכא חניא דוקא דמתהפכי תרתי סברי דהא לא (מתסרא) נקט פניו אדם ועין אחד כבהמה להודיעך כחן דרבנן והא דאמרי ליה רבנן והא וה"ה לר" מאיר" דבמצח ועין וגבן העין ולסת וגבת הזקן סגי אלא להכי

מה שאין כן בעופות שאפילו כל פניו כאדם ועיניו לצדדין אינו כלום. דכיון דהיא עצמה עיניה הולכות כשל אדם במקצת סימנין נעשית כאדם גמור דברי ר"מ בבהמה וחיה בהכי נמי מתוקמ' בבהמה וחיה ומקצ' סימנין דאדם יהושע יחידאה היא ולית ליה דר"מ וכ"ש דרבנן וההיא דתניא לעיל נראין ולסבריה דרב הא דתני' לקמן המפל' דמות נחש אמו טמאה לידה ר'

וצריך גמי גבין וגבת זקן דאדם ועין גמי דאדם ואף ע"פ שהולכות לפניהם – לן דלילית גופה ולד הוא אלא שיש לו כנפים. אלעור בר צדוק אבל לפום מסקנא לרבנן לסתו" הדא מצורות דפנים נינהו - אין כאן צורת אדם כלל אלא צורת לילית היא זו בין בגוף בין בפנים קמשמע וקפוף הואיל ויש להם לסתות כאדם דחייה בעלמא היא דדחי בסברת דר" - פניו אדם אע"פ שגופו תיש בתר צורת פנים אזלינן אבל בדמות לילית ס"ד

לו מין שמתקיים דברי הכל ולא כלום. ופניו תיש ולא כלום משום שאין זה לא מין בהמה ולא מין אדם והואיל ואין חייש בפניו וגופו אמו טמאה לידה הואיל ובמינו מחקיים והא דאמה גופו אדם וי"מ דלרב ירמיה גופיה אית ליה אליבא דר"מ יצירה יצירה ואי כולה

משמע ליה דבתרתי פליגי וברייתא נמי דמסייעא להו כך מפורש בספר הישר. מתני" כל שאין בו מצורת לאפוקי כולו בהמה ומדלא קתני אמו טהורה סתם מצורת אדם ולא פניו בהמה אבל במקצת צורת אדם ולד הוא והיינו דקתני הוא שר"מ אמר כל צורת לגמרי מ"ט או כולו אדם או כולו בהמה וחכ"א נמי מקצת צורת אדם והא דאמרי ליה רבנן והא איפכא תניא איפכא לגמרי במלאט אורה ואמרי ליה לא כל צורה בעי למעוטי צורה בהמה גמורה ולמעוטי וחכמים אומרים אמו טהורה א"נ וחכ"א אינו ולד שמעי' דר"מ דמטמא נמי בתרחי נמי פליגי ממאי מדאמרי ליה רבנן כל שאין בו מצורת אדם ולא קתני בהמה נמי אינו שאין לך בבהמה כמותו והם אומרים קסבר רב דר"מ ורבנן ונברא בעין א' כבהמה פליג דילמא בההוא כרבנן ס"ל דלאו אדם הוא ומין ולפי דבריהם קשיא, א"כ מנא ליה לר' ירמיה א"ר דר"מ בפניו אדם

ודברי רש"י ז"ל יותר נראין והוא הלשון הראשון שכתבנו ואע"ג דקשיא

נחש דר' יהושע כדפרישית.

והאי דרחי רב אחא בריה דרבא לעיל תבדוק לרבנן דמודו רבנן בקריא – כנפים ולא אמרינן משום דגופו תיש ופניו אדם היינו נמי טעמא משום דודאי והא דתניא המפלח דמות לילית אמו טמאה לידה ולד הוא אלא שיש לו

77 27

זה שמא עכשיו נקב ומה בינו למחותך ויצא איברים אברים. דבר שמתחלת ברייתו הוא אפשר לומר שאינו ראוי לבריית נשמה וטהור אבל 🔝 נ"ל שלא הקפידו אלא על לשון הברייתא שאמרו וכמה כדי שינטל מן החי לא כ"ש ואפילו הולד שנימוק בשליא אמו טמאה והאיך יטהרוה שאלו היה לחיות או שיצא מת ומחותך אמו טמאה זה שיצא נקוב הושט וכלו לו חדשיו טרפה חיה י"ב חדש נטהר אמו של זה והלא הנפל שהוא כאבן ואינו יכול וקשה להעמיד דברי הרב רבא שלא כהלכה ועוד אני תמה וכי מפני שאין אמר רבא ושטו נקוב אמו טמאה. פירש"י ז"ל קסבר טרפה חיה.

ינטל מן החי וימות אינו בכלל ולד ולא שיהא זה נקרא טרפה אלא זה אינו וימות דקסבר האי תנא דכל שנברא אטום בלא היתוך איברים עד מקום שאלו והא דאמרי' קא מפלגי בטרפה חיה שהזיקיקו לרש"י ז"ל לטהר ולד טרפה שושטו אטום אמו טהורה שאין זה בכלל אדם הואיל ונברא שלא כדרך החיים. וחתך. והא דאמר רבא ושטו נקב טמאה לד"ה קאמר ולא בא אלא להשמיעינו מרפותו בתחלת ברייתו שהרי ראוי הוא לחיות י"ב חדש וכ"ש בטרפות נקב לפיכך נ"ל שכל הנולד בטריפות ודאי אמו טמאה היא ואפילו היה

Xala. בולד שנטל ממנו לא נחלקו (במינו) [בו] ולא אמרו כאן אלא הולד כשהוא בין זו בין זו חיות הן וכל זה אינו אלא בשיעור כמה כדי שינטל מן החי אבל שבכך נעשה נבלה אבל טרפה אינה מתה ר' יהושע דאמר עד טבורו קסבר אמר שבכך החי מת (לרש"י נטל) [לכשינטל] ממנו ור' ינאי אמר עד לנקובה וימות ופי' ר' זכאי עד לארכובה ודקדקו ממנו שהוא סובר טרפה חיה דהא

הא דאמרינן ושמואל סבר בריה בעלמא איתא וכי אגמריה רחמנא למשה למיחני. אבל פניו ממוסמסין ה"ל למיחני משום דשכיח נמי טפי מגוף אטום. שדראות וכמין אפיקותא דדיקלא וכן כיוצא בהן א"ל הנהו לא שכיחי ולא ה"ל ליחני שמא באח מפניו תיש או אפילו פרצוף אחר או שיש לו שני גבין ושתי אטום (ופניו) [או ממי שפניו] המוסמסין באתה. א"ל איבעי למיתני טובא לקמן בריית גוף שאינו חתוך וכו'. הא דאקשי' **ואם איתא ליתני שמא מגוף** חיתוך איברים ואין לו חלק שבהן אלא כמין גולם אטום ודמיא להא דתניא ומה שפי רש"י ז"ל אטום חסר אינו נראה אלא אטום כמשמעי שאין לו

אומר וכו' לרב ה"ה לשמואל אלא גביה הוה קאי דבר בריה הוה. אסור אפילו לשמואל והא דפריך רב שימי ממחניתין ר' חנינא בן אנטיגנוס לרב בין לשמואל במעי טהורה לא חיי הלכך יצא לאויר העולם משום נפל לאויר העול' נמי לישתרי דה"ל כקלוט בן פרה דשרי ונראה מדבריו דבין נולד הואיל וגברא אטום אבל נחלקו האמוראין כמה הוא כדי שינטל מן החי **בעלמא.** פירש"י ז"ל אותו המין אסר לו וק"ל א"כ לשמואל אפילו יוצא

באכילה ולא מדכרין התם דשמואל בכלום בעולם. ושדראות והוי ביה למימר' דחיי והאמר רב באשה אינו לד בבהמה אסור גבי מומי כהן איזהו גבן ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר כל שיש לו שני גבין ולא נהירא ועוד דהתם בפ' ואלו מומין (דף מג ע"ב) תנן לה למתני

אבל במעי בהמה דאפילו נפל שריא איהי נמי שרי. דחיי וכי אגמריה רחמנא בשיצא לאויר העולם דלא תימא כקלוט בן פרה הוא בהמה אגמריה דבחוץ לא צריך נפל הוא. ושמואל סבר בריה בעלמא איתא סבר אפילו בריה בעולם ליכא דלא חי הילכך כי אגמריה רחמנא למשה במעי אלא הכי משמע פירושא לכ"ע מינא בעלמא ליכא כי פליגי בבריה רב

712 CT

אלא ה"ה למחוי עכור ולא בשר אלא להוציא צלול אפילו לר" יהושע. דחה רבי ואמר שמא כדברי ר' יהושע אמרה וזה שאמר מלא בשר לאו זוקא בשר טמא' לידה שהיה ר' ישמעאל סבור שלא אמר אביו כדברי היחיד ולפיכך לפניו ר' ישמעל בר' יוסי משום אביו כך אמר אבא מלא דם טמאה נדה מלא עליה דר' יהושע מיפלגי נמי בבשר נימוח או לא אמר להם לא שמעתי אמר המפלה שפיר מלא בשר גימוח מהו. פי' קא מיבעיא להו לרבנן דפליגי

יהושע אמרה ואינו בספרים.

ריב"ל שמע לא ראינוה אינה ראיה. דכיון דרבי לא שמעתי אמר אינה תשובה לדברי ריב"ל שאם ר' לא שמע יוסי ס"ל וקסבר ר' יוסי לרבנן אמרה כדסבר גמי ר' ישמעאל בר' יוסי ועוד לו דקאמרי בצלול מחלוקת אבל בעכור ד"ה ולד זה אינה שאלה דריב"ל כר' וא"ה כיון שרבי לא קבלה אפילו בבשר נימוח שיהא ולד ריב"ל מנין

ויש שגורסין בה כמאן כסומכוס מדהא כיהידאה הא נמי דילמא כר' ובשר נימוח שמא אינו ולד. ואיכא למימר נמי איפכא ולפיכך נחלקו בכולן. וי"א אין אומרים בדברים אלו זו דומה לזו שאפשר למימר עכור ולד

اے بال

לידה. הא דאמרי**' תלת מתני' ותרתי שמעתא שיעורן טפה.** ואקשי' תרתי - למיחשבי' בדברי הכל וא"נ לא חשיב חד דדברי הכל ה"מ למימר סתמא אבן שנגמר' צורתו אבל סנדל שלא נגמרה לו צורה לא חשיב רישיה למהוי ביה לפרושי דאפילו למ"ד הראש פוטר בנפלים ה"מ בולד שלם או אפילו במחותך הראש פוטר בנפלים. ושמואל דאמר הכי איתותב במס' בכורות אלא איכא דרישיה הויא ליה לידה סנדל עד דנפיק רוביה. פי' רש"י ז"ל משום שאין הא דאמר רב הונא בר תחליפא משמיה דרבא ולד מדופיק קבא

אלא מן התנור לכותל. ק"ל וניחשוב מן התנור לכותל דמודה ר" יהודה וה"מ דאחית להכי הך נמי פלוגתא היא דקתני סיפא א"ר יהודה לא אמרו טפה הדא היא, ועוד א"ל] תרווייהו כי הדדי נינהו וחדא נקט. והא דאמרינן **השתא** רבי שילא לית ליה דר' חייא דשיעור אזוב מפח ומ"ה מקשינן אם כן [תרתי חדא היא היינו טעמא דלא מקשינן חלח ד' הוויין משום דהוה איכא למימר

היוצא מן החנו' מפח דהא קא חשיב בכה"ג מפח סוכה למר בדופן ג' ולמר בדופן ד' כיון דכולהו אית להו דופן מפח קחשיב ליה ה"ג כולהו אית להו אבן היוצא מן החנור מפח מכאן או מכאן.

ואיכא למימר החם הכל מודים ששיעור דופן א' בסוכה טפח והשאר כהלכתן. וכי אמר דופן סוכה טפח ליכא למטעי במידי דפלוגתא. אבל הכא אי אמר סתמא אבן היוצא מן התנור הוה משמע מכל צדדין ואתיא כרבנן ואי פריש נמי אבן היוצא בין התנור לכותל טפח הוה משמע הא בין תנור לבית אינו טפח כר' יהודה ואיהו במילתא דפלוגתא לא איירי לא כמר ולא כמר. ולא בעי לפרושי תרווייהו ובודאי משמע לכאורה דהשתא דאחינן להכי ומפרקינן דהך נמי פלוגתא היא הדר ביה מתירוציה דקאמר כי קאמרי היכא דבצר מטפח לא חזי וכו'.

והשתא קשיא לי טובא וליחשוב הני דחנן במס' כלים פי"ה גדד לשתי ברעים טפח על טפח לוכסן או שמעטה פחות מטפח טהורה רישא ל"ק דטפח על טפח לא קאמרינן סיפא ליחשוב. ועוד שם בפרק (בתרא) [כ"ט] חוט מאזני' של חנוני ושל בעלי בתים טפח יד קרדום מלפניו טפח שירי הפרגל מסח יד מקבת ושל מפתחי אבנים טפח. וי"ל כי קאמרינן היכא דבציר מטפח לא חזי והני כ"ש דבציר מטפ' (דידהו) [דידות] הני וכי קאמרינן השתא דאתית לא חזי והני כ"ש דבציר מטפ' (דידהו) [דידות] הי וכי קאמרינן השתא דאתית להכי לאו למימרא דליתי' לשניה דשנינן אלא למימר' דמהרי לא תיתי להכי לאו למימרא דליתי' לשניה דשנינן אלא למימר' דמהרי לא תיתי היובתא בבי מדרשא כלל. הא דאמר רב אין הולד מתעכב אחר הבירו כלום. היובתא בני מדרשא כלל. הא דאמר רב אין הולד מתעכב אחר הבירו לקמן מעשה וחוקיה ולית ליה נמי האי דאמרינן בכתובות וביבמות ג' נשים משמשות במוך קטנה מעוברת מניקה מעוברת שמה תעשה עוברה סנדל אלא קסבר אין אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת ולפיכך אין ולד מתעכב אחר חבירו כלום.

ואין דבריהם נראין דג' נשים מתניתא הוא ונימאתהוי תיובתיה דרב. ועוד מעשה דיהודה וחזקיה בני חביביה דהוא יושב לפניו והן יושבין עמו בבה"מ היכי אפשר דלא חזי ליה ואם איהו אומר דלא היו דברים מעולם מאן מהימן לאסהודי עלייהו.

אלא היינו טעמא דרב דקסבר אין אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת בין בפל בין של קיימא אלא א"כ נעשה א' מהם סנדל וסנדל כרוך עם הולד

הוא יוצא שחבור אחו ונדבק בו והיינו מעמא דמוך אבל כשהאשה מתעברת תאומים טפה אחת היא שמתחלקת וכשהן נגמרין לז' או לט' אין הולד מתעכב אחר חבירו כלום אלא א"כ הפילה א' נפל וא' שליא אבל פעמים שנתחלקו לשתים וא' מהן נגמר לט' וא' לז' ובזה מודה רב שהול' משתהא אחר חבירו כדי שתגמור צורתו בזמנו. והיינו מעשה דיהודה וחזקיה ומיהו לית ליה אפוכי שמעתא דלקמן (כ"ד) [כ"ג] לולד דבחד ירחא לא משתהא אלא ל"ג אית ליה.

הזריעו בבת אחת ודאי קשיא דהא איכא סנדל דמתעברת וחוזרת ומתעברת הזריעו בבת אחת ודאי קשיא דהא איכא סנדל דמתעברת וחוזרת ומתעברת וזה זכר וזה נקבה כדפרישי' במשמשת במוך. ואיכא למימר אין ודאי דמצי למימר הכי אלא שמא תאמר היכא דבעל ופירש מדהאי זכר האי נמי זכר קמ"ל אפי' בכה"ג חיישינן שמא שניהם הזריעו כא' והאי זכר (נמי) והאי נקבה כנ"ל. אין תולין את השליח אלא בדבר של קיימא. פי' רש"י ז"ל עכיוצא בו מתקיים אם היו חדשיו כלין למעומי שאם הפילה דבר שאינו ראוי לבריית נשמה כגון נברא בירך אחת או גוף אמו' ואח"כ הפילה שליא (פי') [אפי'] בתוך ג' חוששין לולד אחר, ופירוש חזייה לרב יהודה בישות משום דשמעה מרב ולא אמרה.

ואינו מחוור דבן קיימ' לאפוקי כל נפל משמע וכדאמרן דילמ' כאן בנפלי כאן בבן קיימא ולא ידעתי מי הזקיקו לשנות פירושו אלא הא דתלמיד' דרב פליגא אדרב יהוד' דאמר לעיל משמיה דרב הפילה נפל ואח"כ הפיל' שליא כל שלשה ימים תולין אותה בולד ושאר תלמידים דרב אומרי' משמי' דאין תולין את השליא בנפל אפילו יום א' אלא א"כ יצאה עמו אבל בבן קיימא תולין אותה אפילו מכאן ועד י' ימים.

ושמעתי שפירשו בירושלמי במס' זו (ג, ד) לפי שאין השליא פורשת

עד שיגמר לפיכך אין תולין אותה בנפל.

ובשאלתות דרב אחא משבחא ז"ל כתב לכך תולין אותה בבן קיימא דאמרי' אגב חיותא דולד בזעא לשליא ונפיק. אבל נפל דלית ביה חיותא לא. ומ"ה חזייה שמואל לרב יהודה בישות דשמעיה דאמר משמיה דרב דכל ג' תליא שליא בנפל וכיון דשמעינהו לכולהו תלמידי דרב דאמרי אין תולין כלל אמר ודאי רב יהודה טעי.

מ"ט דר" שמעון וכר". פירש": ז"ל נהי נמי דנימוק מ"מ גופו של מת כאן הויא וה"ל כרקב וכנצל. וק"ל הא דאמר רשב"ל לקמן בשמעתין שפיר שטרפוהו במימיו טהור להוי כרקב וכנצל. ועוד לר"מ נמי בבי' החיצון אמאי טהור ליהוי כרקב וכנצל. וא"ח איהו נמי סבר כל טומאה שנתערב בה מין אחר בטלה אלא מאן תנא דפליג עליה דקאמרת קסבר ר' שמעון והא דתניא מלא תרוד רקב שנפל לתוכו עפר כל שהוא טמא ור' שמעון מטהר אמאי תרמייה הא דכ"ע טומאה כיון שנתערב בה מין אחר טהורה.

ובתוספ' הקשו לה מדאמרינן ואזדא ר"ש לטעמיה מדאמר א"א שלא

צריכין לומר שרבין על מקצת ומבטלו ומגרע שיעורו אלא על כולו הם רבים חצאי זתים או כזית שלם. יש במי שליא ודם שבה לבטל את כולה ואין אנו אותו כדפרישית וא"ר יוחנן משום ביטול ברוב נגעו בה שאפילו היו שם שני דקס"ד שהמים והדם שבשליא מועטין הן אלא שרבין על מקצת בשר ומבטלין באמרי. לקמן והשתא דאמרת טעמיה דר"ש סופו כתחלתו גבי שליא מ"ט אדרבה יש לנו לומר שהמרובה עומ' לבד על הממועט ומבטלו לגמרי. והיינו היאך יאמ' ר"ש שהמועט רבה על מקצת המרובה ומבטלו ומגרע שיעורו מועיל. ואקשי להו רבא לרבנן דבי רב אדרבה כיון דרקב יותר הוא מן העפר וה"ל כמים בטריפת בני אדם. אבל דרך לידה אינה נמוק לגמרי וביטול אינו בשר (שנמוק) ה) אנא משום בטול ואמר להו אינו דומה שזה נמוק לגמרי כך אינו בבית פנימי לומר שאף בבית החיצון היה לנו לחוש שמא יש בו כזית שנטרפו מימיו לגמרי וטהור. והא דאמר לו לר"מ כשם שאינו בבית החיצון ומבטלו ובצר לה שיעורא ור"מ סבר לא מבטל אלא א"כ הוציאו לבית החיצון ר"ש לטעמי' דאמר א"א שלא ירבו שתי פרידו' עפר על פרידה אחת של רקב שתי טיפי מים ודם על מקצת בשר שלא נמוק ומבטלו והיינו דאמרינן ואזדא כאן כיון שנמוק הולד אע"פ שנשתייר ממנו (כחצאי) ד) זתים א"א שלא ירבו כיון דהיא צריכה שיעור א"א שלא ירבה מין אחר על מקצתה ומבטלה ואף כל טומאה שהיא כשיעורה ולא יותר שנתערב בה מין אחר בטלה דאמרינן הן בתוך השליא לטמא באהל ואמאי מטהר ליה לגמרי, ומפרקי' קסבר ר"ש ג) שלא נמוק לגמרי קודם שחצא שאפי' נחחך כולו לחצאי זחים מצטרפים מוצאים בכל יום ולדות התוכים בשליא והאיך אפשר שלא תהא בכולה כזית ברם נראין דברי מקצת ראשונים שפירשו מ"ט דר"ש דמטהר לגמרי והרי אנו דליכא למימר א"א שלא ירבו וכו", והם מפרשים הסוגיא כולה בענין אחר דאפילו הוה בה תרי שיעורי דמלא תרוד מטהר ר"ש דסתמא תנן ואע"ג דבשיעור מצומצם כגון מלא תרוד רקב איכא למימר הכי גבי שליא מ"ט ירבו שתי פרידות עפר על פרידה אחת של רקב ויבטלנו ואמאי נהי נמי

> ומבטלין אותו ובהא פליגי דר"מ סבר אין טומאה בטלה ברוב מלטמא במשא ואהל דהא (קאמר) ו) מאהיל על כולה ומיהו בבי' החיצון טהור שנמוק לגמרי וה"ל אפר שרופין ופחות ממנו. ור"ש סבר בטלה היא לגמרי. מלא תרווד ועוד עפר בית הקברות טמא. פי' רש"י ז"ל לאו רקב של מת ממש אלא כגון שנקבר בכסותו או בקרקע בלא ארון ויש כאן מלא תרוד ועוד מאותו עפר דהיו מעורבין עפר ורקב.

> ואין פי' זה נכון דהא אמרין כל שתחלתו דבר א' נעשה גנגילון ואע"פ שיש בו שיעור מן הרקב דומיא דסיפא ומדאמרינן סופו כתחלתו (מאי) [מה] תחלתו דבר א' נעשה גנגילון אלמא פשימא מילתא דכ"ע כל דבר א' עושה גנגילון החלתו דבר א' נעשה גנגילון אלמא פשימא מילתא דכ"ע כל דבר א' עושה גנגילון בתחלתו. ועוד מדתניא איזהו מת שאין לו רקב נקבר בכסותו אלמא אין לו רקב כלל אפילו מלא סאה דאלת"ה ליתני שאין לו תרוד רקב. ועוד מדסוגיא במסכ' נזיר פרק כהן גדול (דף נ"א) דאמרי' שני מתים שנקברים וה עם זה נעשה גנגילון זה לזה. ואם קברן זה בפני עצמו וזה בפני עצמו וה עם זה נעשה גנגילון זה לזה. ואם קברן זה בפני עצמו וה בפני עצמו הרקב אלא כל דבר שנקבר עמו נעשה לו גנגילון. וכן בכולה סוגיא דהתם הכי משמע דכי גמירי למלא תרוד רקב דוקא דנרקב בעיניה.

AGL CTGL'W'. אלא מדר' אליעזר שמע ליה ר' יוחנן דקסבר מודו ליה רבנן בשלא נעשה והא דא"ר יוחנן מת שנתבלבלה צורתו מנ"ל דטהור. לאו דוקא דלא כרבנן צורת בשר ולא צורת עצם נפק ליה מדין כזית ועצם כשעורה וטהורין לגמרי. הוא קיים נעשה כמת שנתבלבלה צורתו באור ומהורים דכיון שאין באבריו במימיו. גרסי' וכן בפר"ה ז"ל, ופי' שטרף השפיר ונמוקה צורתו אבל עדיין א) מסיק טעמיה דר' הייא משום דה"ל טומאה סרוחה. וצ"ע. **שפיר שטרפו** משום טומאה. והך סוגיא דר' יוחנן הוא דהחם בדוכתא במס' בכורות (כג, ואליבא דר' הייא דפריש למתניתן דתקבר לומר שנפטרה מן הבכורה ולא רקב שנפל לתוכו עפר כל שהוא. וא"ר יוחנן ד**ר"ש וראב"י אמרו דבר א**". א"א בלא מלא תרוד של מת ור"ש מטהר וחזרו לטעמייהו דהיינו מלא תרוד תרוד דא"כ עפר בית הקברות להיכן הלך אבל מאחר שנמצא כאן ועוד זה עפר בית הקברות ואלמלא שנמצא שם ועוד על כרחינו מת זה לא היה בו מלא דקסבר ת"ק רוב מתים יש בהן רקב מלא תרוד שבכאן של מת והמותר הוא ערום על גבי רצפה של אבנים והרקיב ונפחחה מערה ונחערב עפרה ברקב אלא הא דתניא מלא תרוד ועוד עפר קברות פירושו כגון שנקבר המת

ויש לפרש דקסבי רבינא דר"ילא מודה לי' לר"ל בשפיר שטרפו מימיו

צורתו בלחוד.

דקא מתמה מנלן לד"ה אתיא. כר' אליעזר אמרה דהאי כאפר שרופין הוא ומיהו במת שנתבלבל' צורתו הא איתנהו. ועלה קאמר רבינא דר"י דמטמא שפיר שנטרפו מימיו לגמרי צורחו שלמה מגלן אלמא ה"ק מגלן דטהור דגמרת מינה לשפיר לא הא ולא דמדלא א"ל בשלמא שפיר שנטרפו מימיו דקאמר טהור לחיי אלא נחבלבלה וחור למים, אבל לפי גר"ה ז"ל שנטרפו במימיו. נראה דהיינו נחבלבלה

וזה הלשון לדברי מי שגורס שפיר שנטרפו מימיו דמשמע שנטרף לגמרי

דף כח

על הפתחים אבל להוציא את הטומאה בפותח טפח. זה כתב הרב ז"ל. הפחות מד' טפחים והכי אמרינן במס' אהלות המת פתחו בד' בד"א להציל שהפתחים הגדולים מצילין על הקטנים דקי"ל פתחו בד'. וה"מ להציל על גדולים של ד' טפחים וטהרו לו קטני' הפחותים מד' כשאר מתים גדולים מעשה היה וטהרו לו פתחים קטנים. פרש"י ז"ל טמאו לו פתחים

לו הצלה כלל. **המפלת יד חתוכה.** פי' רש"י ז"ל חתוכה שיש לה חיתוך הן וה"ה למגופין אבל בפתוחין כל פותח טפח מוציא טומא' לצד ב' ואין לצאת נפתח א' מהם אע"פ שלא חשב עליו טיהר את כולן פירש כיון דנעולין המת בבית ולו פתחים הרבה כולן נעולין כולן טמאין, פי' משום דסוף טומאה ואין הדין הזה אלא כשהפתחים כולן סתומים או מגופין שבהן שנינו

אצבעות. וק"ל בלאו הכי נמי ליחוש ללידה שהרי אפילו השפיר שאין לו

כרבנן דילמא טמא כר' אליעזר דמסתברא טעמיה. אילימא מדרבי שבתאי

ויש לי עוד לומר דר' יוחנן הלכה קא מיבעי ליה, וה"ק ליה מנלן דטהור

אפילו התוך ידים עצמן אמו טמאה לידה.

קא גמרת הלכה דהוא אמורא וקא פסיק הלכה כרבנן.

מהורה תולין להקל שרגלים לדבר. מגוף באת אלא חתיכה של בשר שנעשית כמין פיסת היד היא הילכך אמו אומרי' מגוף אטום באח כשם שהיא משונה כך באח מגוף משונה ושמא לאו ואיכא למימר הכי ספיקא הוא ואם הפילה יד גמורה שאינה חתוכה

אמו טמא' ואין חוששין ולא קתני מביאה קרבן ונאכל ואין חוששין. נאכל. (אלא) א) לענין האם טמאה מ"מ. ואין זה לשון הגון מדקחני ברייחא קרבן ונאכל דמדקתני ואין חוששין כלל במשמע ואלו בשאינה חתוכה אינו והרב ר' אברהם בר זוז ז"ל מפרש שלא אמרו חתוכה אלא לענין מביאה

דף כט

ור' יוחנן קאי דפליגי במחותך. והא דאמ' רב פפא כתואי יצא מחותך או מסורס. אלישנא קמא דר"א

בראש עד שיצא רובו ומחמיר הוא. מכלל דמסורס רובו נמי לא פטר קשיא ולימ' ר' יוסי אכתקנו פליג דלא מיפטר והא דאקשי ליה רב זביד למאי דמוקי ר' יוסי אומר משיצא רובו כתקנו

ופלוגתא בדלחיים היא. והשתא פלוגתא אמסור' משמע ואוקומא רב זביד משיצא לחקנו בחיים אמסורס אתא דה"ל למימר ר" יוסי אומר כתקנו משיצא רובו וליפלוג אכתקנו וי"ל מדקתני בדייתא בדר" יוסי משיצא כתקנו משמע דלאיפלוגי

כלומר אין הראש פוטר במחותך אלא בשלם שכיוצא בו יוצא כחקנו לחיים כחקנו אנ"פ שמחותך הראש פוטר ר" יוסי אומר משיצא כחקנו לחיים. והיינו נמי תנאי דת"ק סבר מחותך ומסורס משיצא רובו הרי זה כילוד

> לאו לשיעור קתני אלא לדרך לידה קתני. שהחיים מוציאין שר' יוסי אומר רוב ראשו וזהו שיעור אבל משיצא ראשו לחיים משיצא ראשו ה"ק איזהו כחקנו שיוציא ראשו תחלה ויוציא כדרך ולכ"ע לית להו דשמואג אלא ס"ל בשלם הראש פוטר והא דקתני איזהו כתקנו

ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה מביאה קרבן ואינו נאכל אלמא **עברה בנהר והפילה וכו'.** בדין הוא דנירמי עליה מהא דתניא בריש פירקין שמועות של ר' יוחנן וכבר כתבנו זה בספר המלחמות. הא ד**אמר ריב**"ל בפ' ערבי פסחים. אלא שאנו קיימנו שתיהן תיובתא. ותניא כותיה בשתי ועוד יש במסכת פסחים תיובתא בדריש שמעתא ותניא כותיה בשלהי דידה כיוצא בה בתלמו' תיובתא בחד דוכתא ותנאי בדוכתא אחריתי במס' תמורה. בכור לנחל' סלקא דשמואל בחיובתא ולא איחוקמא החם כתנאי. אלא שיש ומאי כחנאי אפי' ללישנא בתרא דר"א ור"י תיקשי לן במס' בכורות פ' יש נאם באנו לפרש משיצא כתקנו לחיים לאפוקי נפל אפילו שלם כדשמואל

לכ"ע הלך אחר רוב נשים לא אמרינן אלא מחוקמא ההיא כדחרצינן למחני' בשלא הוחזקה עוברה לפנינו. ודמחני' עדיפא לן למירמי. הא דחניא באשה שיצאה מלאה ובאת ריקנית דמחזקי' לה ביולדת בזוב וברואה נמי לאחר לידה כדמקשי' לקמן יומא קמא דאתיא לקמן ליטבלה דילמא שומרת יום כנגד יום היא אלמא ברואה השתא בימי זיבה מחזקין לה דוקא כגון שבאת ריקנית ואמרה ראיתי שלא בשעת לידה ואינה יודעת כמה ראיתי ואלו לא אמרה כן אינן מחזקינן אותה לא ביולדת בזוב ולא בשומרת יום אע"פ שלא בדקה כל אותן הימים שאין חוששין לראיה כל זמן שלא ידעה אלא בימי הוסת.

וה"נ משמע בפ" בתרא דתניא בטועה ראיתי ואינה יודעת כמה ראיתי אלמא איני יודע אם ראיתי לא כלום הוא שאם אין אתה אומר כן השוטה והחרשת והקטנה נמי שראתה אסורות לשמש לעולם שמא ראי והן אינן מהרגישות ולא יודעות. והא דפריך מינה ר' יוסי בר הנינא ורבין לא ידע מרגישות ולא יודעות. והא דפריך מינה ר' יוסי בר הנינא ורבין לא ידע מאי תיובתיה משום אימר הרחיקה לידתה. דמשמע דלית ליה לר' יוסי בר חנינא הרחיקה לידתה קשיא טובא וכי היאך סלקה על דעתו כן. והא אי לאו מעום הך תשש לא היו מבטלין אותה בשבוע ג' בליליותא דמשום טבולת יום ארוך מטבילין אותי שמא כבר עברו לה ימי טוהר וכ"ש בשבו' ד' דאיכא ארוך מטבילין אות' שמא כבר עברו לה ימי טוהר וכ"ש בשבו' ד' דאיכא עמימר כבר עברו וכן טבילות דב"ה נמי משום יולדת והרחיק' לידתה ז' או עבועים הן ועוד שבוע דטהור הוא תשמש דאי ילדה ולד מעליא אפי' בשבוע ד' נמי טהורה היא דדם טוהר הוא וכ"ש בה' דטהור' ואם לאו ולד מעליא הוה לספיקה דר' יוסי בר חנינא תחלת שבוע רביעי ה"ל תחלת ונדה ושבוע הנה לספיקה דר' יוסי בר חנינא תחלת שבוע רביעי ה"ל תחלת ונדה ושבוע הנה הוא מוחר הוא מי"כ משום הרחיקה לידת' וחוששין שמא כלו ימי

מוהר בסוף שבוע רביעי ויום אחרון שבו היה לה התחלת נדה כדמפר' ואזיל

אלא ע"כ ר" יוסי בר הניגא אגב הורפיה לא עיין בה ובגמ" ה"ל למימר ולטעמיך מ"ט דכל הני אלא אשכחן כמה דוכחי בחלמודא דהוה מצי למיפרך וליטעמיך ולא פריך ביה כלל. שביע קמא מטבילין לה בלילותא משום הילילו וכרינות ובר ונקבה. עיינו בחוספות שאין השבועין הנמצאין כאן בטבילות הלילו" שנים עם השבועין הנמנים כאן בטביל" הימים דהא למאי דס"ד השמשות טבילות דלילותא מושכות עד לילה של שבוע שלאחריו כגון שבאת לפנינו בין השמשות של מוצאי שבת וכן שבאת לפנינו באחד בשבת ביום וטבילה ראשונה של לילה בליל שני בשבת ואחרונה במוצאי שבת וכן בשבוע ונילו טבילו דימים דמשום זיבה ראשונה באחד בשבת ואחרונה בשבת. עני ואלו טבילו" דימים דמשום זיבה ראשונה באחד בשבת ואחרונה בשבת. שבאת לפנינו שהרי אותו היום עילה הוא למנין שבועים ונמצאת זאת מותרת שבאת לפנינו שהרי אותו היום עילה הוא למנין שבועים מהורין. כל זה עיינו אלא ע"כ יום שבאת לפנינו הוא ממנין שלשה שבועים מהורין. כל זה עיינו

ודבר ברור הוא אלא כיון דמנין לידה וזיבה מיום א' בשבת הוא וכל טבילו' דעלמא הן דכל נדה ויולדת טבילתן בלילה של שבוע שני וטבילות דזיבה ביום בסוף שבוע שלהן לא חיישי בגמרא לפרושי הכא מידי.

ک تاک

בתוספות.

בגון שבאת לפנינו בין השמשות. פי' רש"י הוא הדין זה"ל לאוקמ' בבאה לפנינו בלילה והוה ניחא טפי דחו לא הוה קשיא לקמן לסוף שבוע לשבלה ביממא דהא לא הוו ז' ספורים שהרי לא הפסיקה טהרה בתחלת היום ואין אותו יום שבאה לפנינו עולה לה לספירת נקיים אלא מדקתני ברייתא ג' שבועין טהורים משמע דכולן טהורים ובבין השמשות משכחת בהו מיהא פסיקת טהרה ואפי' ליום ראשון. כך פי' רש"י ז"ל. ל"ה טבילות דקאמרי ב"ה קשיא לן כיון דאוקים בבאה לפנינו בין השמשות דיהיבוא לה טבילה ב"ה קשיא לן כיון דאוקים בבאה לפנינו בין השמשות דיהיבוא לה טבילה בייה קשיב ואינו יודע מהו שאם בא לומר דטבילה דסוף שבוע רביעי הויא חדא קחשיב ואינו יודע מהו שאם בא לומר דטבילה דסוף שבוע רביעי הויא חדא בשבוע לא משמע הכי דהא טבלה נמי בימים הסמוכים לה ששה עד סוף בשבוע לא משמע של שבוע חמישי גמרה טבילותיה וטהורה ואפשר שאותה ו' ובאור שביעי של שבוע המישי גמרה מבילותיה וטהורה ואפשר שאותה

טבילה ראשונה חדא בשבוע חשיבי לה ב"ה מפני שהיא נמנח לסוף שבוע שעבר ואותו היום עצמו נמנה לנו תחל' שבוע ללידה וטבילות שאח"כ ואט"ג דב"ש מנו לה ולא חשבי חדא בשבוע אינהי דמפשי טבילו' מנו לה כיון דמצטרפא בטבילות דלילות דשבוע א' אבל ב"ה לא מנו לה.

וה"ר אב"ר ז"ל כתב דאיכא לתרוצי דכיון דלאו פסיקא להו דאי אתאי ביממי להא טבילה לא חשיבי ב"ה כי היכי דתרצינן בטועה בפ' בתרא. וזה הלשון נכון בעיני דב"ש דקא מפשי טבילות מהדרי לאפושי בהו טובא וב"ה דלא מפשי בהו טפי לא חשיב' לה.

ובשם הרב חתנו ז"ל תירץ דבין השמשות דר' יהודה אפליגי ב"ש וב"ה ב"ש סברי כר' יהודה דספיקא הוא וב"ה סברי כר' יוסי דבין השמשות דר'

תנא הכי. למיחנא משמשת לאור ל"ה לא קודם לכן ולא לאחר כן משום חששות דאמרן ה"נ הוה קמ"ל בעשרה שבועים כולם ממאים או טהורים אלא משום דבעי מסיק לה איידי דתנא ממא תנא מהוד. פי' וה"ה דלענין צ"ה טבילות דב"ש גדול הוא היכי שתיק מיניה תלמודא. זה לשון הרב ז"ל. איידי דפתה בשבוע יהודה יממא הוא. ולכך ליתא לטבילה יתירתי' ועומק גדול הוא אלא תימה

הוא קחשיב אי מיתרמיא ליה לפני תשמיש אבל זבה קטנה לא חשיב. השמשות וליחשוב ומפרקינן זבה גדולה קחשיב כלומר יולדת בזוב. א"נ זבה אקשי' ליחשוב דשומרת יום וה"ל ג' טבילות בשבוע זו ביום כיון שבאה בין לא קחשיב הדרי' מההוא טעמא דטבילת זבה חדא בשבוע נינהו ולפום הכי דלבחר תשמיש לא קחשיבי. א"נ השתא דאחית להכי ליומא דחדא בשבוע לא קחשיב לב"ה לא צרכינן למימר הכי אלא דמקמי תשמיש קחשיבי כולהו יולדת בזוב בלחוד כדאמרן. אלא לב"ה בעינן דהא דמחרצינן זיבה גרידתא לאו לב"ש מקשינן דהא אינהו לא זיבה גדולה ולא זבה קטנה קחשיבי אלא דאקשייומא קמא דאתיא לקמן לטבילה דילמא שומרת יום כנג' יום היא אגב גררא. וכ"ש למאי דפרקינן בסמוך דלא מיירי ב"ש אלא בלידה. והא ותירצו עד סוף שמוני' קחשיב לאחר פ' לא תשיב דהא לא תננהו אלא נדה ויום ד' תחלת נדה ונמצאת צריכה טבילה לג' ימים בשבוע עשירי. ט' דטמא הוא ג' ימים ראשונים שבו איכא לספוקינהו בסוף לידה ותחלת והק' בתוספ' כיון דמנינו עשרה שבועי נפישי להו טבילות שהרי שבוע

שלפני לידתה ואמאי פריך יומא קמא בלחוד. זבה גדולה וליטבי' כל שבוע קמא ביממי משום שומרת יום כנג' יום זיבה כנגד יום ואין ספירת ימי לידתה עולין לה ודאי כשם שאינן עולין לםפירת וק"ל ולימא דילמא כשילדה ראתה יום א" בימי זיבה וצריכה לשמור יום

והרי ספרה יום זה לפנינו בין לב"ש בין לב"ה מקשי" וכן נראה לי עיקר דימי - להן יפה. ויולדת בזוב קטן דמקש" דלטבילה יומא קמא דילמא יולד" בזוב קטן היא - שלא נמצא שם במס" שבת אותה הגרס" כלל ואעפ"כ השבון י"ה דבר עונה ואיכא למימר דקסבר האומר שהימי לידה עולין לשמור דזיבה קטנה

> אין חייבין עליהן על ביאת מקדש מפני שטומאתן בספק. גירי אמת והן מטמאות בגדה מן התורה יש לחוש לספיקן והיינו גמי דקתני ר"מ כותיים גירי אמת הן דהכי אסיקנא בב"ק (דף לה) לדידיה וכיון שהן בנות כותיים נדות מעריסתן. אוקמינן בגמרא לר"מ דחייש למיעוטא וקסבר היא. משום דלאביי דברי הכל אינן עולין הלכך לא פסיקא ליה. מחניתין נמי לא אמרי' ש"מ ר' אלעזר היא כדאמרינן ש"מ ר' עקיבא היא ור' שמעון דאמר עולין קסבר הא מני ר' אליעזר הוא דאמר מסתר נמי סתרא. ולפום הכי אין עולין לה לימי זיבת' ואיכא למימר דההיא פלוגתא דאביי ורבא היא ורבה **הלתא.** איכא למידק ולימא נמי ש"מ ד" דהא ש"מ ימי לידה שאינה רואה בהן נדה עולה דאפשר הוא כדאיתא בשלהי בא סימן (נג, א). והא דאמרינן **ש**יימ כן, והא ליתא אלא לספירתן דובה גדולה אבל שימור דובה קטנה אף בימי תטמא מה ימי נידחה אין ראויין לזיבה ואין ספירת ז' עולה בהן אף ימי לידתה לידה אין עולין גמירי לה לקמן בפ' בנות כותיים מדכתיב כימי נדת דותה

> או גזירה משום מיעוט שהן טמאות. כותים נדו' מעריסתן בו ביום גזרו כלומר גזירה בעלמא כדי שלא יטמעו בהן (דף טז ע"ב) גבי י"ה דבר לר' יוסי בצרי להו ואמר ר' נחמן בר יצחק בנות לר' יוסי נמי אית ליה בנות הכותיים נדו' מעריסתן כדאמרינן בפ"ק דשבת וא"ת ולמה העמידו משנתינו לר"מ לחוד דחייש למיעוטא. והא אפי

۲۵۵، حال דקתני לה דומיא דסיפא דכותיים עצמן והתם לאו נזיר' אלא דינא הוא לחוש ועוד דאיהו סתם מתני' ולא למשקל תנאי מעלמא ומשו' גזרת י"ח דבר. ועוד ישמעאל (דף סו) ובמקומות אחרים הילכך ניחא לן לאוקמא לדידיה ומדינא יוסי שמעינן ליה דפליג עליה וסבר גירי אריות הן כדאיתא במנחות בפרק ר' י"ל כיון דמתני" קסבר כותיים גירי אמת הן דהיינו סבריה דר"מ ור"

ווה שכתבנו לפי גרסת מקצת הספרים אבל מהרבה מהן מספרי הגאונים

פרק ד בנות כותים

اله حلا

יבמות. **הא נמי מיעיטא דשכיה הוא דתניא מעשה והטבילוה קודם לאמה.** היה בגמרא שלא בא ר^י יוסי אלא להעיד על טומאת עצמה והכי קחני מעשה שמא **המצא איילנות ונמצמו פוגעין בערוה.** פירשתיה בתחל מסכ^י וא"ת שמא משום נגיעות אמה בה הטבילוה לסוכה בתרומה. י"ל שיודעין

דאכילה ושתיה דאוריית' ובכרת ואין סיכה בכלל שתיה. את הסך ואת השותה. י"מ שהיא אסמכתא דרבנן דהא קי"ל גבי יום הכפורים להפרישה מאמה כדמפר' ואזיל. **ולא יחללו את קדשי בני ישראל לרבות** מטמאה אדם. ואותה שבפומדיתא נמי משטבלה לטומא' גופה אינה צריכה בנגיעת אמה בה אין להקפיד לטומאות הנוגעים בה שהרי היא ראשון ואין את הנשים שגוגעות בה ומגפפות אותה ויחזרו ויטמאו הן תרומה שבא"י אבר א"נ אין דרכן של בני אדם להפרישה מאמה אלא לכך הטבילוה שלא תטמא אפרשה אסהיד דאי לאו הכי פשיטא ותא חזי מאן גברא רבה מסהיד עליה. היה שפרשה נדה והטבילוה קודם לאמה. ולא אטבילה בלחוד אסהוד אלא

משמע דכולה דרבנן היא. דאמרינן גבי תרומה גופה מולא יחללו ואיבעית אימא מוכשמן בעצמותיו בכל התורה ההיא ודאי אסמכת' בעלמא היא מדברי קבלה ומיהו ודאי מכיון לשאר כל התורה כולה אינה כשתיה ואי משום וכשמן בעצמותיו דשייך נמי ויש לפרש אנ"פ שנתרבה סיכה כשתייה לענין תרומה מריבוי הכתוב

יהודה חתנו ז"ל. שתממא בלובן ודם טהור באשה מיתוקם בירוק ודיהה כך השיב ר"ש לר" ומה איש שאינו מטמא באודם מטמא בלובן אשה שמטמאה באודם אינו דין והרי מצינו ה' דמים טמאי' באשה ותו לא. וי"ל דנהי דאינו דם הוה אתי בק"ו מנא ליה. **למעוטי אשה מלובן.** מצאתי בתוספות שמקשים למה לי מיעוטא דגבי זבה למה לי. וכי תימא לא דריש וא"ו א"כ אין איש מטמא בדם ובאודם יוחנן בן ברוקא דדריש לזכר כל שהוא זכר לנקבה כל שהוא נקבה וא"ו כשתיה דרבנן ואינה מחוורת מן התורה. תמיהה לן לר' ישמעאל בנו של רבי מ"מ להביא הסך והשותה. א"ר יוחנן לית כאן לאסר וכו". משמע דסיכה לשתי' לאסור ולתשלומין לא לעונש יום הכפורים ומקשי והתני לא יחללו וא"ה מחוו' ולקו עליו חוץ לחומ' וכו'. ומייתי נמי התם והתני שוה סיכה בירושלמי לענין מעש' יצהרך זו סיכה והתור' קראתו אכילה ואינו מחוור ומאחר שכתבתי סברות הללו מצאתי בפ"ב ממסכת מעשר שני שאמרו

והם הקשו בתוספות והא ק"ו פירכא הוא מה לנקבה שכן אינה מטמא

אלא וכל הנוגע בכל אשר יהיה זב תחתיו ומאי ניוהו וישא ישמא - וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחמא והנושא אותם יכב' בגדיו ולא ערבינהו

טמא משום נדה כ"ש ירוק ודיהה שכולן לא נטהרו אלא משום שאינן אלא ואשה מטמאין בלובן כיון דמתוקם דם טהור שפיר. ולא מחוור לי דאם לובן בראיות כבימי' כדאמרינן בסמוך ואמרו גלוי מילתא בענמא היא דאחד איש

67

דאצטריכו קראי למעוטינהו. ז"ל מלמדנו דאי לא ילפי מהדדי מנא תיתי לובן באשה ואודם ודם באיש איש היינו מטמאין לטהרות ולא לבעלה ומיניה ממעט ליה. ומ"מ יפה הרב אלא מטומאת נדה ועדיין היינו מטמאי' באשה מדין שכבת זדע או זוב של ונ"ל דמש"ה איצטריך יחורא דאי משום הא דה' דמי' לא הוה ממעטי'

הוא קאמריגן פשיטא דלא ה"ל הכא למיחני אלא שמטמ' מדרס. ת"ל והיושב על הכלי אשר ישב וכו". ומשום דמילתה רגילה היא בתלמודא יושב ומגע מניין לעשרה מושבות זה על גב זה ואפילו על גבי אבן מוסמה להו רחמנא רבינהו למדרס דתניא בת"כ אשר ישב עליו הזב אין לי אלא קא דרס להו. פי' לאו פשיטא מגופא דמילתא אלא פשיטא דכל דקא דרים לומר אשה דוקא אמרחי ולא איש איש דוק' אמרחי ולא אשה. **פשיטה דהא** לו כ"ש כיון דלא אצטריכו לרבויא מפרשין להו לקרא דייתר ואיש ואשה ואמרו בתוספות שעוד שאלו בכל מקום ואוי"ן לרבות וכאן למעט השיב

יכבס בגדיו ארישא דקרא נמי קאי ולא בעי עיוליה נפשיה בספיקא דקושיי. מעמא מהך קושיא דכבוס בגדים דילמא הוה אמרינן דכי כחיב והנושא אותם טומאה דמדרס מהתם היא כדכתיבנא ביה ולא מהכא ועוד דאי הוה נקיט כבוס אה"נ אלא גמרא לא איצטרך למיחת לה כולי האי. וקאמר סתם כל ואי קשיא לך אדרבא הוא מטמא בגדים דכחיב ביה יכבס בגדיו והכא ליכא תחתיו אלימא תחתיו דוב דהיינו משכב ומושב מאיש אשר יגע במשכבו נפקא. ומשקין. ואחינן למיבעי מנלן דחניא ובל הנוגע בכל אשר' יהיה תחחיו מאי בכף שניה וכרעו הן טמאין מדרס כרע הזב זהו עליונו של זב ומטמאין אוכלין ר"ש ז"ל שהוא דבר הנשא עליו כגון הוא בכף מאזנים ומשכבות ומושבות ובפי' עליונו של זב שמעתי דברים רבים והנכון מהם מה שאמרו משם

712 44

הגושא והגישא כחב נחקו וכו' כחב שהוא פי' משובש. אלא ה"ק מדכתיב – ביטמא מכלל דהאי יטמא לאו באדם ובגדים קא מיירי אלא באוכלין ומשקין **נתקו הבתוב וכו**". זו היא גרסתו של רש"י ז"ל. ולשון יתר שבספרים מ"ט – ונכתוב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנושא אותם יכבס בגדיו ואפסקינהו

ומשקין מאי עד הערב.

מאי והנושא אותם לא לעליונו של זב דסמיך ליה אלא נדרש הוא בת"כ לנושא משכבו ומושבו של זב. אלו דברי הרב ז"ל. דמרכב חלק הכתוב מגעו ממשאו ובמשכב לא חלק בין מגעו למשאו ומהאי

ואין פי' זה נכון דהא טמא עד הערב כחיב ואם אינו מטמא אלא אוכלין

ראיכא למימר דהכי דריש דכחיב לעיל מינה וכל המרכב אשר ירכב עליר הזב יטמא וסמיך ליה וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחחיו יטמא עד הערב ומפני שנחקו הכחוב מקרא נדרש לפניו דכחיב יטמא וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחחיו נמי והוא עצמו כלומ' מה שהזב תחחיו יטמא עד הערב לומר שהוא מטמא כלים שיש בהן טומאת ערב לפי שיש להן טהרה במקוה.

רהרב אב"ד ז"ל מפרש דהאי יטמא עד הערב אמרכב דלעיל ולא מסתברא דהא לא כחיב במשכב ומושב עד הערב.

ואיכא למידק, עלינונ של זב מאי נינהו הסיטו הא מהכא נפקא מהחם נפקא וכלי חרס אשר יגע בו הזב ישבר אי זהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסט ולקמן במכילחן בפ' יוצא דופץ אמרינן וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים זה היסטו של זב שלא מצינו לו חבר בכל התורה כולה. ואיכא למימר אי מהחם הוה אמינא עליונו של זב כתחתונו מטמא אדם ובגדים ואי מהכח ה"א כלי חרס שנטמא מאוירו לא קמ"ל וכלי חרס אשר יגע בו וכו' וכל אשר יגע מיבעי ליה למימרא דהיסט ונגיעה כידיו כדמפורש בפ' יוצא דופן.

וא"ה אי לא כתב עליונו של זב מנא לך לעשותו כתחתונו להחמירו הא ל"ק דה"א נושא ונישא כי הדדי נינהו דהא בכולה שמעתין להחמיר עליו ולעשות כיוצא בתחתונו אנו טורחין ויש שמתרצין אי מהתם ה"א ה"מ היסטו כולן א) בא הכתוב הזה וכל הנוגע בכל אשר יהיה זב תחתיו לטמא אף לטהור וזב שהסיטו.

וגרסת הספרים יש להעמידה אלא וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיר ומאי נינהו נישא יטמא מ"ט כלומר מ"ט משמע לך יטמא טומאה קלה הנושא והנישא כתיבי בהדדי ולא ערבינהו רחמנא ואפסקינהו לומר לך נתקו כלשון רש"י ז"ל עצמו.

ובתוספות ראיתי שפי' רבינו שלמה ז"ל בתשובה ה"ג אלא וכל הנוגע בכל אתר יהיה תחתיו יטמא והנושא נמי יטמא ומאי נינהו נשא מ"ט והנישא כתיב נתקו הכתוב וה"פ וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו בא הכתוב ולימד על המרכב שיטמא במגע דהאי קרא אחר מרכב כתיב וחלק מגעו ממשאו שמגע

> דמרכב חלק הכחוב מגעו ממשאו ובמשכב לא חלק בין מגעו למשאו ומהאי קרא נפקא לן מגע מרכב. והאי דדרשינן דהא כחיב והנישא חסר וא"ו למדרש אנישא של זב דקריי ארישא דקרא דכחיב יטמא עד הערב טומאה קלה ונחקו הכחוב מטומאה חמורה של אחריו, וה"ק והנוגע במרכב הזב יטמא טומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין וכן הנישא על הזב דע"כ דרשא דנישא אטומאה דרישא קאי ולא אטומאה דסיפא דטומאה דסיפא אוחם כחיב ביה וגבי נישא לא שייך אוחם אלא אוחם אמקרא קאי דקרינן נושא ודרשא דמסורת ארישא קאי ע"כ חשובתו של ר"ש ז"ל.

> והוקשה לו על גרסת הספרים שכתוב בהן בכל אשר יהי' תחתיו. ב)
>
> Tהאי קרא במרכב מוקי לה בת"כ ועוד היכי מוקי לה באוכלין ומשקין הנוגעין
>
> בעליונו הא אין להם מהרה במקו' והכא כתיב וממא עד הערב. כל זה הענין
>
> Cתוב בתוספות. והעלו השמועה בשבוש ועמעום ועוד שאין זה נושא כתוב
>
> הסר בכל הספרים ובמסורת מלא ואין כאן יתור לזרוש בו מסורת ולשון
>
> ראשון של פי' רש"י ז"ל יותר נכוו הוא וכמו שכתבתיו למעלה.

ולי נראה ענין אחר שפירוש עליונו של זב זהו שהיו עשר מצעות עליו

מטמאין א' ופוסלין אחד. כלומר שעושין ראשון ושני באוכלין. והמדף מלמטה טהורין והאוכלין והמשקין והמשכב והמושב והמדף מלמעלה טומאה קלה דעליונו של זב. וכן מפורש במשניות דתנן האוכלין והמשקין מתחתונו דאוכלין ומשקין אינן נעשין תחתיו מדף ונעשין על גביו מדף כלומר כלומר עליונו של זב עצמו טמא טומאת ערב ודרש בת"כ דחמור עליונו של זב בו שם טומאה לנוגע בו וקרי ביה וכל אשר יהיה זב תחתיו יטמא עד הערב ומשקין ולהכי רהיט קרא ונסיב נוגע לפי שאינו נעשה אב הטומאה אלא שיש דלעיל נחקו הכחוב מכולן שהן מטמאין אדם וזה אינו מטמא אלא אוכלין רחמנא ש"מ שאין עליונו של זב שוה למרכב הסמוך לו ולא למשכב ומושב והדר בנגיעה דידהו ואיש אשר יגע במשכבו והיושב על הכלי. מדפלגינהו במשכב ובמושב עצמן כל המשכב יטמא וכל הכלי אשר ישב עליו הזב יטמא והדר ליכתוב בתרווייהו וכל הנוגע וגו' והנושא אותם יכבס בגדיו כדכתיב ירכב עניו הזב יטמא וכל אשר יהיה תחתיו דזב יטמא למיכתב בטומאת עצמן הכתוב מטומאה חמורה שאמרו כאן משום דה"ל למיכתב וכל המרכב אשר ומהורין ומ"מ כי"ו דין היסט הן ולא מצינו להן חבר בשאר טומאות ופי" נתקו היסט תחתונה טמאה ועליונוח שהן נשאות על עליונו של זה היסט דהיסט הוא בזב מדרס מרבוי הכחוב כך עושה בעליונו את כולן עליונו של זב ואלו מדין ונשאת התחתונה על ראשו כולן טמאי' כמו שעושה בתחתונה את הנוגעת

סופרת למנין ז'. רב ששת לרב ירמיה רב ככותאי אמרה לשמעתיה דאמרי. יום שפוסקת בו דסליק אדעתיה דדינא הכי הני ספרה אנן כדמקשינן בפ' בתרא דמכילתן א"ל ואנן נמי ניספריה וכו". פי" רמי בר המא טעמא הוה בעי אבל ודאי ליכא אב"ד ז"ל חזר ופי' בו טומאת ערב במרכב. **מתקיף לה רמי בר המא ותספרנו** כשאר משכב ומושב דוב דמפרש בהו ואיש אשר יגע במשכבו ולדברי הרב וכן לענין משכב דבועל נדה יטמא הוא עצמו משמע לומר שאינו מטמא אחרי" והיכא דלא כתיב ביה כגון בנדה דמפרש במשכב דידיה כתביה רחמנא סתם קלה דלית ליה טהרה במקוה משמע מדלא כתיב ורחץ כדכתיב בכולהו נוגעים כדכתיב במשכב ומושב הילכך הכא דלא כתיב אלא יטמא לחודיה טומאה דכל דמטמא אדם כתיב בהו ורחץ בשרו או יכבס בגדיו או והנוגע בהם יטמא משום דכל דלא מתפרש ביה מגע אחר לא משמע אלא שהוא טמא בעלמא דלא לטמא אדם ובגדים אפילו במשא ומפרקי' יטמא טומאה קלה משמע פי' דהאי לישנא דגמרא ואקשי' אימא נחקו הכחוב מטומאה חמורה שבמרכב מנושא ופי' מעלמא הוא ולא מגופה דברייתא כדפרישו נמי מאי תחתיו וכו' וכל שתחתיו ונישא דהיינו עליונו תרווייהו כתיבי הכא ונתקו הכתוב לנישא והנישא כחיבי כלומר מ"ט משחמע קרא הכי נימא דהיינו משכב ומרכב ואפשר לפי זה הפירוש שתתקיים גרסת הספרים וה"ק מ"ט הנושא

היום ככולו. בשופעת ואיבעית אימא בגון שראחה שני בין השמשו' אלמא אמרינן מקצת דמקצת היום ככולו ובעינן עלה אלא לר' יוסי זבה גמורה היכי משכחת לה ופטורה מלעשות פסח שני ומפרשינן טעמיה דקסבר מכאן ולהבא מיטמיא שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואח"כ ראתה אינה אוכלת ואי קשיא ההיא דגרסינן בפסחים פ' כיצד צולין (דף כא) ר' יוסי אומר

ותחלת מנין דכ"ע לית להו מקצ' היום ככולו אלא לכותאי. לית ליה סתירה לאחר מקצת יום דהא שלימה היא טהרתה אבל בסוף יום קי"ל כר"ש דאמר אחר מעשה תטהר אלא לדידן סותרת בכל היום ולר" יוסי בין ובה גדולה ובין בקטנה דשני שלה סוף מנין הוא דהא אנן נמי בובה גדולה לאו מילתא היא דבסוף מנין אית ליה לר' יוסי מקצת תחלת היום ככולו

שנה שיום א, עולה לה בתחלתה. וא"כ לר' יוסי נימא ק"ו ויהיה סוף היום ק"ו ומה גדה שאין תחלת היום עולה לה בסופה סוף היום עולה לה בתחלת וראיתי מי שמקשה כאן מאותה שאמרו בפ"ק דר"ה (דף י) אמר רבא

> כימא סופרתו כנ"ל. הילכך לענין זיבה ביום נקי ליכא למיספריה אבל לענין נדה אפילו כולו נמי ממא ככולו ממא ומקצת יום טהור סוף היום כתחלתו בין בתחלתה בין בסופה א) בקטנה דליכא בינייהו אלא סחירה ולפי דעתי שאין זו הקושיא דמקצת יום

> > 15

שאינה טבילה ותנן נמי במס' מגילה דאינה טובלת עד הנץ החמה. עולה לספירה כלל כראמרינן בפ" בתרא דמכילתן ושוין בטבילות לילה לזבה ומיהו מקצת היום שעולה בספירה דובה דוקא ביום אבל לילה אינה

היום ותחלתו דליכא שהות דספירה בין ראיה לראיה כלל. קרא דמגלה דאמרינן כיון דבעי ספירה ספירה ביממא היא ואוקמוה בסוף סליק ליה למנינא. ההיא לרוחא דמילתא איתמר דלא בעי לאתויי עלה התם הדרי ואיבעית אימא דחואי תלתא יום סמוך לשקיעת התמה דלא הוה שהות בתחלתו שעבר עליה בטהרה ומתרצי איבעית אימא דקא שפעא ג' יומי בהדי דיומא אידך פלגא דלמפרע סליק ליה שימור פי' דלמפרע היינו פלגא דיומא מקצת היום ככולו זבה גמורה דמייתי קרבן היכי משכח' לה כגון דחזאי פלגיה וכן נמי איתא במס' נזיר (דף כז) וגרסי' בה הכי בנוסחי לדר' יוסי מכדי קסבר וההיא האמרינן מפ' כיצד צולין דמוקי לדר' יוסי לרואה בין השמשות

עולה לה בתחלתה. וזה המקשה יכול להקשות כן בובה גדולה לרבנן (ובין - אבגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש קאמר והיינו נמי דמיטמי' צינורא דידהו השוחט מדרסות קאמרת שאני מדרסות גזירה שמא תשב עליהם אשתו נדה שיהיו זבים לכל דבריהם ובגדיהם יהיו מדרס לפרושין, והא דאמרינן בפרק לא שרפינן. **ורמינהו על ספק בגדי עם הארץ.** פי' שחכמים גזרו עליהם אספיקא ודאי שרפינן אלא ה"ק אלמא אהך ספיקא דעם הארץ ואפילו בכותי אספיקא לא שרפינן תרומה. פי' לאו אכל ספיקא קאמר דהא למסקנא נמי ולענין בעיין דפולטת בעינן למיכתב קמן טפי בפרק יוצא דופן (מב, א). **אלמא** סער וכו', אלא ע"כ קבולי מקבל דטומאת ערב מיהא לא סתרא כדפרישית, ערב ליכא למימר דפליג רבא דהא לא פריק הא דאמרי ולטעמיך זב גופיה היכי א"נ אוקמתין דלא כרבא אלא כאביי דאמר טומאת זיבה דוקא, ומיהו בטומאת מומאת לידה נמי אמר רבא לקמן בפירקן דדינה למיפסק וכדבעי' למימר קמן, מפסקת ביניהם. לאו דוקא אלא שלא תהא טומאת ז' מפסקת ביניהם דהא אפירו ריירותא לא מפקינן קרא מימים. והא דאסיקנא **שלא ההא טומאת זיבה** דובה לא הויא אלא ביממא דכתיב כל ימי זובה הילכך אע"פ דמפקינן מקראי תהוי זיבה בלילואתא תהי נדה ובפ"ק דהוריות נמי אמרינן גבי צדוקין דאמר כתיבי דכתיב ימים רבים כל ימי זובה ולקמן בשלהי מכילתין ואימא ביממי וי"מ דלא בעיא לאוקמי זבה גדולה בלילואתא דוקא משום דקראי ביממא

LQGڬ.

מדבריהם משום משקה הזב והזבה.

ואי קשיא לך האי דאמרינן בפרק הניזקין (דף סא ע"ב) וליחוש שמא הסטנו אשתו נדה ולא היישי" להיסט שלו, ועוד אמרו שם גבי חלה מניחה בכפישה או באנחותא וכשיבא עם הארץ ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש משום דלא נגע בהו ולא מטמאין בפשוטי כלי עץ ולא חשש להסיטו וכן נמי בפרק אין דורשין משמע גבי חמרין ופועלין שהן טוענין טהרות דלא מטמאין משום הסיטן.

ותירץ ר"ת ז"ל שלא גזרו על עמי הארץ היסט שא"כ אין לך אדם מעביר לחבירו חבית ממקום למקום.

רעוד הביאו ראיה ממשנת מסכת טהרות שאין עמי הארץ מטמאין בהסיטו ולא עושין נמי משכב ומושב דתנן בפרק קמא דטהרות הגנבים שנכנסו לבית אין טמא אלא מקום רגלי הגנבים ומה הן מטמאין אוכלין ומשקין וכלי חרס הפתוחין אבל משכבות ומושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל טהורי' ואם יש עמהם נכרי או אשה הכל ממא.

ויש לי לדחות דהתם כיון דלא נגעו ודאי הקלו באלו שטומאתן רחוקה

ועוד הביא ראיה מחוך שמעתן גופה שאין ע"ה מטמאין משכב ומושב דחנן משכב התחתון כעליון ואם היו ע"ה עושין משכב ומושב מטמאין הן

התחתון כתחתונו של זב שהרי עשאום כזבים לכל דבריהם.

ואע"פ שיש לי לפקפק אף בראיה זו נקבל אותם מפני שלא הזהירו הכמים על ע"ה שיהיו כזבים ממש אלמא דין חדש יש להם אבל מ"מ תמה הוא אם גזרו עליהם שיהיו כזבים למקצת היאך הטילו עליהם למחצה וטיהרו משכבות והיסט א"כ הקלת בשל תורה.

וי"מ שאין ע"ה ממא טומאת עצמן כלל אלא חשש שמא נגעו בנשוחיהן ובמדרסן שהן אבות הטומאה והוא נעשה ראשון.

והא דמטמאינן צינורא דע"ה בשמעתין וכן במסכת הגיגה לאו משום משקה הזב והזבה אלא כיון שהחזיקו אותם חכמים בטמאי' משום משא מדרס ממאו המשקין בשפתי' דכלים מטמאין משקים מדבריהם בפ"ק דשבת אבל לא שיהיו כזבים מדבריהם ובגדיהם שהן מדרס לפרושין נמי משום תשש מדרס אשתו נדה הוא והא דא"ל מ"ט לא תשני ליה בכותי שטבל ועלה ה"ג לה שטבל ועלה (ואכל) [ונגע] בתרומה וכן כחבו בתוספות בנוסחאות ולא

> כגרסת רש"י שהוא גורס ודרס על בגדי חבר ונגעו בחרומה שאפילו לא טבל אין לו מדרס ואפילו נגע בהן ממש ואצ"ל בעשר מצעות שהרי לא עשיתו אלא ראשון משום טומאת ע"ה דהיא משום נושא מדרס ואינו מטמא כלים לאחר שפירש מן המדרס כלל.

> ואי קשיא ולימא ליה מאי ואין שורפין עליה את התרומה על התחתונות דעליונו קתני דאי משום טומאת ע"ה לא מטמא משכב ואי משום נדה תרי ספיקי נינהו, איכא למימר מפני שטומאתן ספק אפילו אגופייהו משמע ליה.

> תר קשיא לי ולימא ליה ברגל דטומאת ע"ה ברגל כטהרה שוויה רבנן מאי איכא בכותי משום בועל נדה תרי ספיקי נינהו, ול"ק דבשלמא ע"ה שוויה בטהרה שלא להרחיקן אבל בכותי לאו חברים קרינן ביה ואין זה דומה לצדוקי שהם בכלל ישראל הם. והא דמפרקינן ב**כותי ערום** ולא אמרינן בשנגע ביד וברגל בלא בגד מפני ששנינו הנוגע במשכב ובמישב מטמא שנים ופוסל אחד פירש מטמא אחד ופוסל אחד בפרק בתרא דובים והילכך מטמא את התרומה אלא בכותי ערום קודם שיגע בבגדיו עסקינן,

ואפילו כפות הכל טמא כלום אמרו יהו הן טמאין אלא משום היסט לא כן אמר מה דאנן קיימין הכא בתרומה אנן קיימן תדע לך שהוא כן דתנינן אפילו מובל מגרס במגע אשחו כדאמרן ואקשי' אמר ר' מונא כן אמר ר' יוסי רבי כל בר פזי תפתר בעם הארץ אצל הפרוש לא עשאוהו כזב אלא שגזרו על בגדיו גופו כזב אצל תרומה אפילו מוקפין צמיד פתיל יהיו טמאין אמר רב ר' יהודה אבל המשכבות ומושבות וכלי חרס מוקפין צמיד פתיל טהורים אין תימר עשו רואה את הנכנסים ואת היוצאים האוכלין והמשקין וכלי חרס הפתוחין ממאין כזב אצל תרומה מתיב ר' תנן והתנן המניח עם הארץ בתוך ביתו בזמן שהוא אין משא בחולין ויש משא בחולין על ידי מגע וכו' גופו של פרוש מהו שיעשה זעירא כמה דתימר תמן אין היסט בחולין ויש היסט בחולין על ידי מגע ודכותה כמדרס אבל ישבה עליו בבגדיה לא גזרו עליו, שמואל בר בא בעי קומי ר' לא היה לנו לטמאן אלא מגע הזב פריק שאם נגעה בו אשתו בישיבה עשאוהו עליה ערומה, פירוש ר' זעירא מקשי על רבי יוסי לדבריך מהיכן נטמא מדרס מהיכן נטמא הבגד הזה מדרס א"ל תפתר שהיתה אשתו של עם הארץ יושבת אלא שאם גגעו בבגד עשאוהו כמדרס מדבריהם, רבי זעירא בעי קומי רבי יוסי יוחנן במגעות שנינו, פירוש אלו השנויין כאן אינן עושין מדרס בלא נגיעה על מחניתין בגדי עם הארץ מדרס לפרושין וכו^י. מ**תני רבי יוסי בשם רבי** הוכירוה ומשמע מינה שלא גורו על עם הארץ שיהיו כזבין וכך הסוגיא שם ובמסכת הגיגה מצאתי בירושלמי סוגיא גדולה בענין זה ובתוס' נמי

אלא מדין משא גופיה פריך כדפרישית.

ר' יוחנן לאו חציצות ולא הסיטו ולא רשות היחיד ולא רשות עם הארץ אצל - **ומדאיצטריך לרבויי בראיה ראשונה שמע מינה מקום זיבה לאו מעין**

תרומה, ע"כ גמר".

וה"פ דקא מקשי ליה רבי מונא לר"י בן פזי דאוקמא למחני' בחולין דודאי בתרומה קיימי' מדקתני סיפא הכל טמא ואי בחולין מדרסות והיסטות מהורין הן דאמר רבי יוחנן שלא אמרו שיהא דבר חוצץ במדרסות ולא מהרו היסטות ולא חלקו בספק רשות היחיד ולא רשות עם הארץ אצל תרומה הא אצל חולין הכל טהורין.

וברייתא היא אצל זו ששנויה בתוספתא דהגיגה דקתני ספק רשות עם הארץ מדרסו והצירו והיסטו טהורין לחולין וטמאין לתרומה, אלמא מתניתין דקתני הכל טמא בתרומה היא ושמע מינה שלא עשו גופו של פרוש ולא של עם הארץ כזב לטמא משכבות ומושבות והיסט אלא שחששו בזמן שאינו רואה את הנכנסים לאשה או לכותי לתרומה ולהולין הכל טהור ואפילו ספק רשותו עם הארץ כזב לטמא משכבות ומושבות והיסט אלא שחששו בזמן שאינו רואה עד שיתברר לך שנכנסה אשתו לשם אי נמי בגדים שלו שאי אפשר שלא עד שיתברר לך שנכנסה אשתו לשם אי נמי בגדים שלו שאי אפשר שלא עד בהם אשתו במדרס, ע"כ הארכתי לכתוב מן התוספת והן מגיהין ב) ולא רשות עם הארץ לחולין אלא אצל תרומה ודבריהם הללו כולן כתבתים מפני שור בהם אשתו במדרים הם וצריכין הן לכמה סוגיות שבגמרא. ה"ג רש"ג רש"י ו"ל: אמר לך בית שמאי האי לזכר מיבעי ליה כל שהוא זכר בין גדול בין קטן ולא גריס נקבה אלא לנקבה מיבעי ליה למעיינות ואתי זכר בקל וחומר ולא פרכי" במצורע מילי דוב.

ובתוספות מעמידין הספרים ומפרשים ואי בעית אימא בית שמאי לית הך דרשא דר' יצחק כלל אלא לזכר כל שהוא זכר לנקבה כל שהוא נקבה ודקא קשיא לך מעיינות מנא להו לבית שמאי ולטעמיך לר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא דריש לעיל תרווייהו לקטן וקטנה מעיינות מנא ליה אלא נפקא להו משום דרשא בעלמא דלא מתפרש במכילתין ואדרבה משמע דבית שמאי כר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אמרי לגמרי.

ולי נראה דבין לבית שמאי בין לר' ישמעאל לזכר כל שהוא זכר ולנקבה למעיינות אתא ונקבה קטנה לרבי ישמעאל נפקא ליה מוא"ר יתירה דגבי זבה והא דנקט לעיל דנקבה כל שהיא נקבה סירכא נקט ולא דנפיק מינה אנא משום דהכי הוא אמר קרא ולא מהאי קרא מתרבן, וכבר כתבתי מכיוצא בזו הרבה בפרק קמא דקדושין ועכשיו תירצנו הקושיא שהקשינו למעלה דלכולי עלמא הגך ואו"י מדרשי בזב ובזבה דתרי נינהו. גרסת הספרים כך היא וכן בפירושי ר"ח ז"ל: תא שמע זובו ממא לימז על הזוב שהוא ממא במאי אלימא בזב גרידא לאחרים גורם טומאה לעצמו לא כל שכן אלא פשיטא בזב ומצורע

הוא. ובודאי יפה פירש רש"י ז"ל שראיה ראשונה של אדם אחר אינו מטמא במעא אלא במגע (בקרי) [כקרי] וראיה שנייה מטמא אפילו במשא לקמן בפרק דם הנדה, והא דקאמר לאחרים גורם טומאה הכא קאמר לאחרים גורם שיהיו מטמאין במשא לעצמו לא כל שכן שיטמא במשא ומדין משא למשא פריך דאי גרס טומאה בעלמא קאמר אף בזב מצורע גורס טומאה דמשכב ומושב לטמא אדם ולטמא בגדים ולטמא נמי בהיסט שאין מצורע עושה כן

33

ומיהו צריכין אנו לישב גרסת הספרים, ור''ש אומר פירוש שהיא בספרים והכי קאמר ומדאיצטריך לרבויי בשנייה שמע מינה דבראשונה לא מטמא במשא דלאו מעין הוא ואין וה הלשון גמרא.

אבל יש לפרש שכך היא הצעה זו דאמר רבא תא שמע זובו ממא לימד על הזוב שהוא טמא במאי אלימא בזב גרידא ובראיה שניה דאלו בראשונה ולמגע ודאי לא צריכא קרא דלא גרע משכבת זרע ולא עדיף מיניה אלא פשיטא בשנייה ואכתי למה לי קרא לאחרים גורס טומאה ואפילו למשא עצמו לא בשנייה ואכתי למה לי קרא לאחרים גורס טומאה ואפילו למשא עצמו לא כ"יש אלא פשיטא בזב ומצורע ואי בשניה מי גרע מזב גרידא אלא בראשונה ולטמויי במשא וש"מ חרחי ש"מ ראיה ראשונה של מצורע מטמא במשא וש"מ לאו משום דמעיין הוא כדרב יוסף דאי הכי לא איצטרך רחמנא לרבויי הכא דממעינות נפקא אלא דרחמנא רבייה לראיה ראשונה של מצורע כראיה שניה של זב גרידא.

ואי קשיא נימא קרא לראיה שניה והא קמ"ל דוקא בשניה אבל בראשונה אינה מטמא דלאו מעיין הוא, זו אינה תורה דמי איכא ספיקא קמי שמיא במקום זיבה אי מעין הוא או לא ואיצטרך ליתורי קרא למיגמר מיניה דלאו מעין הוא, ועוד דכל היכא דקרא מרבה כגון זה דכתיב זובו ממא דרשינן ליה לרבויי כגון לרבו' ראי' ראשונה למשא ולא מוקמינן ליה ליתורא למימר בשניה כתיב ולמעוטי ראשונה איצטרך כנ"ל.

ומה שהקשה רש"י ז"ל מי איכא לאוקומי להאי קרא בראיה ראשונה והא מהכא נפקא לן בכל דוכחא מנה הכחוב שחים וקרא טמא, אינה קושיא דהאמרינן בפרק יוצא דופן דלמאן דאיח ליה מנה הכחוב שחים וקרא טמא ליח ליה זובו טמא לימד על הזוב שיהא טמא וחנאי היא.

וכן זה שאמר הרב ז"ל דגבי מצורע איצטרך לרבוייה לטיפ' עצמה דלא אתי בק"ו משום דלא גרמה ליה טומא' שהרי מחמת נגעו הוא מטמא אין

מטמא בהיסט.

גמרינן ודאי דחד אורח הוא למשאות, ובמסקנא פשט אביי דמטמא במשא זה מחוור דכיון דאי לאו מצורע הוא נמי הות מטמי" איתא לק"ו מ"מ וכ"ש - דהא אקשייה רחמנא למצורע אזב גמור, ולא פשט במעיין כלום משום דלא

באיכא לפרושי גרס טומאה בהיסט ומדרסות כדאמרן לעיל ומהסט למשא - מרבוייא דקרא יתירא אתי דנימא למאי איצטרך אלא דמ"מ מטמא במשא

بری ماد

ולית ביה אלא נגיעה בעלמא. ולא דמה ובהא איכא למימר התם מיעטיה רחמנא דלאו בר משכב ומושב הוא משכב ומושב כדאמרינן בפרק דם הנדה וכל המשכב אשר תשכב עליו נדה וכן (נמי קושיא) [דם עושה] משכב ומושב לאחרים והוא עצמו אינו עושה דחניא מנין לנוגע בשכבת זרע ת"ל או איש וכו' כדאיתא בפ' יוצא דופן, בשמוא מלטמא לימא לאחרים גורם טומאה לעצמו לא כ"ש ולמה לי הא הא **ראמר רבא לאחרים גורם טומאה.** ק"ל א"כ שכבת זרע דכתב

תו קשיא והאיכא נמי היסט שהזוב גורם טומאת היסט והוא עצמו אינו

שבועיים לנקבה טמאה נדה ומונה בתוך ימי טוהר ימי נדות. טהרה לאו דוקא שאין לה כלום אלא לומר שאם ראתה ביום ז' לזכר וביום הטהור אמאי אין לה ימי טהרה הא ממעיין טהור אתו, ומתרצים אין לה ימי אין נוחנין לה ימי טומאה וימי טהרה ואמאי ללוי דאמר נסתם הטמא נפתח בכור (דף מו ע"ב) גיורת שיצאת פדחת ולדה בהיותה נכרית ואח"כ נתגיירה מעיינות הן. מצאחי בשם חכמי הצרפחים שהם מקשים והחניא בפרק יש אמרינן חניא נמי הכי דבשקלא וטריא בעלמא לא מיחמר הכי. **ולוי אמר שני** מייתו לה אינהו ש"מ לא שמיעא לה ובגמרא לא שמיע" להו ובגמרא לא ופירוקא דרב יהודה מדסקרתא בברייתא תניא בהו בפרק דם הנדה ומדלא שעיר המשתלה יוכיה שאין לו טומאה כלל וגורם טומאה חמורה והך פירכא הוא בפרק דם הגדה (נה, א) א"נ בכל היינו פרכיה דעדיף מינייהו אמר ליה ואיכא למימר נמי התם מיעטיה רחמנא מדכתיב והנושא אותם מיעוטא

اک تاک

ללוי אמאי מטמא לח ויבש בין לבית שמאי בין לבית הלל, ופריק בשופעת. לח ויבש ולא דמי לרואה בתוך ימי טוהר בלא זוב שאין ראייתה כלום אלא מטמאתה מלספור נקיים נמצא שהיא גורמת טומאה וכדם הנדה הוא שמטמא מ^{יי}ה מטמא לה ויבש. פי' לבית הלל פשיטא ולבית שמאי נמי כיון שראיה זו אם מחמשה דמים הוא וזה פשוט ונכון. **בשלמא לרב דאמר מעין אח' הוא** בנולדות וזו כיון שאין לה דין לידה אף אותו מעיין טמא הוא ורואין את דמה פירשו ללוי אף על פי ששני מעיינות הן לא טהרה התורה מעיין זה אלא ויש שמעמידין אותה אליבא דלוי כב"ש דאמרי מעין אחד הוא, עוד

דסד"א אף על פי שופעות לא תממא קמשמע לן. לאוקמינהו אלא בהך פלוגתא ופריק אפילו הכי איכא למיטעי בה לבית שמאי אמאי איצטרך האי טעמא בתרווייהו מכל מקום שמע מינה דהא לית ליה לן ומודים ואי שני מעיינות הן ביולדת בזוב נמי מטהרו בית שמאי אלא ללוי למשמע לן דלא חימא טעמייהו משום דשני מעיינות הן ובהא פליגי קמשמע שמאי ללוי נמי לבית שמאי ואיכא למימר בשלמא לרב טעמיה לבית שמאי אי בשופעת למאי איצטרך וק"ל ולרב גופיה אמאי איצטרך ודאי לבית

שהיולדת בזמן הזה הרי היא כיולדת בזוב וצריכה שבעה נקיים. נמי אם אינה רואה בהן עולין לספירת זיבתה כדלקמן וכן כחב הרמב"ם ז"ל דם אם כן היולדות צריכות שבעה נקיים בתוך ימי טוהר שלהן אלא שימי לידה דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים וקיימא לן אי אפשר לפתיחת הקבר בלא לספירת זיבה, וקיימא לן בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת כיון דמפורש בשמעתין דלרב ימי טוהר שרואה בהן אין עולין לה

לה כרבי מאיר וכשאינה מניקה וכגון שמת בנה ומשום רואה אחר ימי טוהר מניקתה וכו' למה לי הפסקה דעונות והא אחר ימי טוהר היא רואה ומוקמי רואה לעולם וכל שכן בזו שאמרו בברייתא שתים בימי עוברה ואחת בימי אם כן מניקה שאמרו צריכה שתפסוק שלשה עונות והלא אחר דם טוהר היא הא דחניא **ושוין ברואה אחר דם טוהר שדיה שעתה** הקשו בתוספות - דיה שעתא.

ונכון הוא לומר דשויין אפלוגתא דר' מאיר ור' יוסי בדין כל ימי עבורן וימי ראשונה ודיה שעתה והוא שהפסיקה כדינה בעונות, וכן נראה פירש"י ז"ל וקאמר השתא שאם ראתה אחר דם טוהר אינה כראיה שנייה אלא כראיה ולי נראה דה"ק: קיימא לן דלא אמרו דיין שעתן אלא בראיה ראשונה

מניקתן קאי ומתרץ לה רב בדליכא שהות ובין שראתה בימי טוהר בין שלא ראתה ליכא לטמוייה כלל, ואף על גב דלא הפסיקה נמי כדמפרש לה ואזיל. אמר רב נדה ליומא ושמואל אמר חיישינן שמא תשפה. איכא דקשיא ליה לרב ור' יצחק אמאי לא חיישינן שמא תשפה והא חיישינן שמא יבקע הנאד, ותנן הרי זה גיטך שעה אחת קודם מיתתי אסורה לאכול בתרומה מיד אלמא חיישינן שמא ימות.

ולאו מילתא היא, דהתם סופו למות שהכל למיתה הן עומדין אבל כאן אדרבה סופה להקשות כשמתקרבת ללידה והא דהדר ביה רב לקמן נ"ל דלגבי שמואל הדר בי' וחייש שמא תשפה ואף על גב דמתניתין כר' יצחק מתוקמא דתניא הכי מיהו דשמואל לא מיעקרא בהכי דאכתי איכא למימר מסבר' דתניא הכי מיהו דשי ס"ד רב לקולא הדר ביה אמאי גדייה רב אסי ומאי האי דאמרינן עבד עובדא כותיה הא חומרא בעלמא הוא דעבד. בל שחל

קישויה להיות בג' שלה וכו'. פירש רש"י ז"ל כל שקשתה אפילו שעה א' בליל כניסת ג' אפילו כל היום כולו בשופי ושעה א' מליל ד' להשלמה מעת לעת וילדה אין זו יולדת בזוב דבעינן שופי כל יום ג' המביא לידי זיבה.

32

פי' לפי' לאו משום (דכפי) [דבעי] חנויא לילה ויום כלילי שבת ויומו
 דאם כן היינו דר' יהושע אלא משום דבעי כל יום ג' בשופי ואם קשתה בג'
 אפילו שפת בד' כלילי שבת ויומו אינה זבה שאין קושי שבג' קובע אותה זבה
 ובכה"ג לא הוה זבה עד דחזיא ג' אח"כ בשופי דקושי שבשלישי אינו קובע
 בזיבהולא מצטרף (עד) [עם] יום ד' לקבעה בזיבה והיינו דאמרי לקמן לעולם
 כדקתני והא קמשמע לן אף ע"ג דאתחיל קושי בג' אם שפתה מעת לעת טמאה
 לאפוקי מדחנניא בן אחי ר' יהושע ואלו לאפוקי מדר' יהושע בהדיא קתני לה
 אם שפתה מעת לעת ר' יהושע אומר כלילי שבת ויומו.

داء داء

או דילמא דבר הגורם לטומאה סותר והא לאו גורם הוא. כחב רש"יי ז"ל הרי קרי דבר שאינו גורם וסותר ההיא לאו סתירה היא דחד יומא הוא דסתר וכי בעי רבא לסתור את הכל ופי' דבר הגורם לידי זיבה.

ולא מחוור לי, חדא דקאמרינן דבר הגורם לטומאת שבעה סותר ולא אמרינן דבר הגורם לידי זיבה, ועוד דתניא הכא קריו יום א' לפיכך סותר יום אחד.

אלא זהו טעמו של דבר קרי שמטמא יומו סוחר יומו ולא מפני שאין אוחו היום עולה לשבעה נקיים דהא מעין א' הוא ודינו שיעלה אלא האי דאינו עולה לספירה דיומיה הוא דכיון דרואה הוא אמר רחמנא יסחור ולפיכך הוצרכו לומר שסחירו כטומאחו אבל קושי אם דינו לסחור משום טומאת נדה סוחר הוא שבעה אבל משום טומאחו לא היה דינו לסחור ואפילו יומו שהרי עכשיו אינו מטמא בימי זיבה כלל ואף על פי שמטמא בימי נדה אין דינו לסחור ואפילו יומו דדבר הגורם עכשיו סוחר ולא דבר שטהור עכשיו וגורס בזמן אחר ומיהו יומו דדבר הגורם עכשיו סוחר ולא דבר שטהור עכשיו וגורס בזמן אחר ומיהו ודאי כיון דמעיין אחד אתי אינו עולה דלא גרע מימי טוהר דבתר לידה דאמרן לעיל לרב דאמר מעין אחד הוא אינן עולין והא לא סחירה מקריא אלא דבעי' לעיל לרב דאמר מעין אחד הוא אינן עולין והא לא סחירה מקריא אלא דבעי' נקיים מכל דם של אוחו מעין, והא דאמרת הגורם לטומאת שבעה ודאי משום דבעייה לסחירת שבעה אמר שבעה. והא דחניא ד' מרינוס אומר אין לידה סותרת בזיבה, אפילו ברואה קאמר לפי' שאין דם ראיה זו גורם כלום ואי קסבר נמי דאי אפשר לפתיחת קבר בלא דם ההוא בקישי חזיחיה ואין קושי

ובתוספת מאריכין בה בענינים הרבה שאינן עולין. א"א אינו עולה האיכא טומאת ז' ושבועיים דמפסקא, כן נ"ל לפי' שמוע' זו דהאי דם לאו כגורם הוא טומאה כלל ולא מוסיף ביה טומאה דכלום אלא דומיא דרואה קרי שסותר יומו ואינו מפסיק כדאמרן בריש פירקן וכ"יש הכא נמי אינה סותרת שאין כאן טומאת ז' מפסקת אלא יומו הוא דלא חזי לעלות מ**פסקת טומאה.** ה"ק א"א בשלמא דינה לעלות בשאינה רואה אפילו ברואה בעינן ואף בימי טוהר וכדרב. והא דאמר רבא **א"א בשלמא עולה היינו דלא** כלומר נקיים אף מלידה ורבא לא נקיים מדם לומר אעפ"י שאינו גורם נקיים בעינן ואפילו בתוך ימי טוהר כדאמרן לעיל, והיינו דאמרן מ"ל נקיים מלידה כשהימים הם ראויים לעלות כגון שאינה רואה דלכולי עלמא לעלות נקיים למר אינה סותרת לעולם ואינה עולה לעולם ולמר אינה סותרת לעונם ועולה רשייי זכרונו לברכה, והכי נמי מפרשינן בפלוגתא דאמוראי והכי נמי מתוקמא ראתה בלידה אין יומא עולה לדברי הכל אלא שאין זה נקרא סתירה כדפיר' לה לטומאה זו כנגיעה וכנוגעת בטומאתה שאין לה סתירה כלל, ומיהו אם ראוי להיות סותר אף הלידה אינה סותרת שאין סתירה אלא בראיה דהויא סותר כר' מרינוס וכיון שאין דם הקושי שלפני הלידה ולא שלאחר הלידה

ואיכא למידק אשמעתין דהא בשילה: בא סימן (דף כ"ד) איבעי להו ימי לידתה שאינה רואה בהן מהו שיעלה לה לספירת זיבתה, ואמר רב כהנא ת"ש ומסקנא ש"מ עולין ש"מ, וי"מ דהכא אליבא דר' מרינוס איירינן דאביי דאיק מדקאמר אינה סותרת מכלל דאינה עולה דה"ל למיתנא רבותא דעולה ורבא

היא דהא לרבנן עולה, וזה הפי' שמעתי ולא נתקבל לי. אביי מנא אמינא לה לומר דכיון דמשכחת תנא דאמר אינה עולה ר' מרינוס עני חדא כקומר קר' מרינוס דוקא חדא אבל ברייתא תרתי קתני והא דאמר מזובה ולא מנגעה מזובה ולא מלידתה קרא קא דייק והיינו דקאמר ליה אביי לומר דכיון דקרא קא דרשינן אפילו לר' מרינוס אית ליה, וכן הא דתניא אמר אפילו לר' מרינוס עולה והא דאמר רבא מנא אמינא לה מואח' תטהר

התם וכוי. לחרוצא לההיא ברייחא דבשלהי בא סימן כדמתרץ לה רב פפא א' שאני תיקשי לר' אלעזר דאמר דאינה עולה אלא היינו טעמא דאביי דאיהו סבר ולא מצי רבי מרינוס למפלג עלה הא לאו מילתא היא דאי איכא למידק מקרא כלל כדפרישית, ועוד הא דפרישו בדרבא דאמר מנא אמינא לה דמקרא דייק הוה משוי ליה לר' מרינוס טועה וחולק דליכא למידק מלישנא דידיה הכי באילן גדול, ועדיין אינו מחוור לפי שאם היה אביי מודה לרבנן דעולין לא התלמוד לשאול בעיא אחת שתי פעמים ולא מצינו כן בשום מקום תלאוהו

עירובין (דף ט"ו) דאיחותב מיניה התם בגמרא ת"ש מעובדא דרב וההיא ז"ל שפי' שהלמ"ד לידה כהכא אלא כפי קבלת הגאונים שהוא לחי במסכת ומסקנא דעולין ודאי כרבא אתיא דקי"ל כוותיה ולא כדברי הרב ר' יעקב

> בתלמוד בעיא א' בשני מקומות כאן מצינו. שדברי תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר ומה שאמרו שלא מצאו סתרא והא דלא מייתינן לכולהו בשמעתין כמה איכא בתלמודא דכוותייהו דחניא בפרק המפלח אינן עולין לרבא אחיא כר' אליעזר דאמר מסחר נמי

גדולה כל ראיות שתראה אינה עולה בהן אלא סותרת ואינן ראויין למנות מהן ולשון אחר פירש שם רש"י ז"ל והכל שוין בדבר זה שמשעה שנעשת זבה בימי זיבה ונעשת נדה מונה יום אחד טהור מאותן ז' של נדה לזיבתה ודיה, עד שתספור שבעה נקיים והתם בזבה קטנה קאמרינן שאע"פ שראתה שנים זבה גדולה עולה בימי נדה לפי שאינה נעשית תחלת נדה משראת נ' בזיבה לה לימי זיבתה אלא שהן הלוקין בפירושיהן דהכא קאמרינן אין ספירת ז' של לקמן בשילהי בא סימן אמרינן זאת אומרת ימי נדתה שאינה רואה בהן עולין דחניא הכא מה ימי נדתה אין ראויין לזיבה ואין ספירת ז' עולה בהן. ואידתי ליה דאביי דסבר לכ"ע בין לרבנן בין לר' אליעזר אין עולין. והא מחרי לישני דרב יוסף דלעיל הי מינייהו הלכה וזו כן ופשטו מברייתא דעולין וכן בפרק הזקת הבתים (דף מ ע"ב(איבעיא להו סתמא מאי קא מיבעי ליה הרב ז"ל תדע דהא בעי לה לקמן בפרק בא סימן איבעי להו וכו", ואין דרך - בפלוגתא דמתני"] דמתני" בפרק המקבל (דף קי"ד) מהו שיסדרו בבעל חוב ועכשיו מצאתי בחוספות בשמו של ר"ש ז"ל שכתבו בתשובותיו ואמר – מי בעינן ודן או לא עביד בעיא סתם בפלוגתא ברבי יהודה ורבון [ועוד בעיא או אין הלכה מיבעיא להו וכן מצינו בפרק המגרש (דף פה ע"ב) דאיבעי להו ועי"ל לו דהתם אמוראי בחראי אתו למיפשט אי כאביי או כרבא והלכה

रान रात

ימי נדה חיבה.

ישיבה אח' לכולן נמצא שמטמאה בין בימי נדה בין בימי זיבה, ואם תאמר אלא לומר כיון שיש לנו לדרוש דיו על כרחנו ונטמא ימי נדתה והכתוב אומר בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה דהא רבי אליעזר מטמא תנן בכל עת משמע, ימיה. הא דתנן **אמר להן דיו לבא מן הדין וכו'.** לא דסבר רבי אליעור לושי לנפלים קמ"ל אלא רואה בלא קושי קתני דאלו בקושי יש רואה כל ולד קרינן ביה, וה"ה דמצו בגמרא למימר דא"א לפתיחת הקבר בלא דם ויש לושי דלא מסתבר הכי ועוד דהא מכל מקום דמה מחמת עצמה ולא מחמת דמאה יום בלא קושי קתני, ואין זה נכון לומר דאין פתיחת הקבר בלידה חזיתיה שאין לך קושי גדול מפתיחת הקבר אלא בנפלים הוא דמתוקמא ליה דאי בולד מעליא כי הוה דם בפתיחת הקבר נמי לא הויא זיבה דהא בקושי הוה דם בפתיחת הקבר הויא זבה ליכא לאוקמא אלא בנפלים דלית להו קושי

נדה בימי זיבה טהורה ופריק אמר קרא תשב וכו'. זיבה וכה"ג אמרינן דיו והיינו דמקשינן לקמן רבי אליעזר ואימא בימי נדה בימי זיבה אלא ודאי בא דיו וטמא (יהיה) ימי נדתה ובא הכתוב וטמא אף ימי בבבא קמא, איכא למימר הכא משום דיו לחודיה לא מפרך דהא ב) טהורה והא דאמרינן **הא קמשמע לן דאפשר לפתיחת קבר בלא דם.** אלמא אי - אם כן מיפרך קל וחומר והיכא דמיפרך קל וחומר לא אמרינן דיו כדאיתא

אינו בדין עד שיטמא ימי טוהר שהחורה טהרחם סחם, ועוד שאין לך טעם **זכנהו ר' אליעזר.** טעמייהו קא מפרש דוראי ר' אליעזר אפילו פרכיה לק"ו לכולן, וזו היא גרסתו של ר"ח ז"ל וקבלת הנוסחא. והא ד**אמר רבא בהא** ומקיים קרא וקל וחומר וגרסי בתמיה ורבנן אמר קרא תשב ישיבה אחת בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה בניחותא כלומר זכותא דקל וחומר לא ליפרך זיבה טהורין כדין דיו, וה"ג לקמן דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד ואימא ויש מפרשים דלר' אליעור אית ליה הכי ודאי דבימי נדה נדה וביומי

להחמיר עליו יותר מן השופי ורבנן נמי לא צריכי לק"ו אלא למיפרך טעמיה - דר"א.

रान र्य

לומר שאין אשה קובע לה וסת בתוך ימי זיבתה. פירש זיבתה ממש רכל שכן בימי נדתה שאם ראתה נדה בריש ירחא אינה קובעת וסת עד שמונה עשר יום שבעה ימי נדה ואחד עשר של ימי זיבה, והא דקתני אחד עשר משום דבאחד עשר לא קבעה לעולם אלא ביומי הראוין לנדה קבעה אבל בימי נדתה עצמן לא קבעה כלל והכי נמי איתמר בפרק קמא דמכילתין דתנן חוץ מן הנדה וכני, כדאיתא התם.

ואי קשיא דשמואל אדריש לקיש ור' יוחנן דאמרי אשה קובעת לה וסת נאי קשיא דשמואל אדריש לקיש ור' יוחנן דאמרי אשה קובעת לה וסת בימי זיבתה התם אי לרב פפא כגון דחזיא בריש ירחא ובתמניא בירחא וחזיא בריש ירחא ובתמניא בירחא וחזיא בתמניא בירחא ובריש ירחא לא הזיא דכיון דעקרא דריש ירחא וקבעה דתמניא אמרינן הך דתמניא עיקר ואינך תוספו' דמים הוו ואי לרב הונא בריה דר' יהושע בהכי לא קבעה אלא כגון דחזאי תרתי קמייתא ממעין סתום ושלשה בימי זיבתה דאמרינן הך הקדמה תוספו' דמים הוות וכדפרשינן בגמרא גופא למימרא דריש לקיש ור' יוחנן תוספו' דמים הוות וכדפרשינן בגמרא גופא למימרא דריש לקיש ור' יוחנן דימי נדה הכי נמי מתפרש רישא דימי זיבה אבל חזיינוהו בימי זיבה ממש דימי נדה הכי נמי מתפרש רישא דימי זיבה אבל חזיינוהו בימי זיבה ממש דכ"ע אין אשה קובעת בהן וסת כדשמואל נמצא שאין האשה קובעת לה וסת דכ"ע אין אשה קובעת בהן וסת כדשמואל נמצא שאין האשה קובעת לה וסת בפחות מכאן אינה קובעת.

אלא שהרב ר' אברהם בר דוד ז"ל כתב אם רגילה לראות מט"ו לט"ו לראיתה דכל חדא וחדא קיימא לחברתה בתוך ימי זיבה רואין את האמצעיות כאלו אינן והשאר קובעת לה וסת מכ"ט לכ"ט דקיימי אהדדי בימי נדה ואי חזיא בהון ארבע ראיות מכ"ט לכ"ט קבעה לה וסת להפלגת כ"ט ובעיא עקירה תלתא זימני ובדיקה אבל אמצעית דקיימי להו בימי זיבה לא בעיא בדיקה ועקרא להו בחדא זימנא, אלו דברי הרב ז"ל, והם צ"ע, ואין אני מוצא בהם מעם שהרי אשה זו לא הפלינה כ"ט כדי שתקבע לה וסת להפלגת כ"ט.

ועוד מצא הרב ז"ל קביעת וסת במקרבת ראותיה ואמר שלא אמר שמואל אין אשה קובעת וסת בימי זיבתה אלא בתוך אחד עשר כדקתני מתניתין אבל בימים הראויים לספירת אחד עשר קובעת הילכך אם ראתה שלשה ימים בתוך אחד עשר ויום א' בתחלת [ימי נדה] אף על גב דלא מתחלת נדה עד דספרה שבעה נקיים קובעת דלעניין וסת ימי נדה חשיבי שלא טהרו אלא אחד עשר וה"ט משום דקים להו לרבנן דבשבעה ימי נדה היא מתמרקת מדמיה ולא

> הדרי עד אחד עשר יום וכי מטיא לשמונה עשר יום בין שהיא ראוייה לנדה בין שהיא מספירת זיבה ראויין הן לקביעת וסת, וכבר הורה זקן ז"ל.

> אלא שעכשיו אין הנשים משמרות פתחי נדה חיבות וכטועות משוינן להו ומכל מקום אם ראתה שלשה פעמים כל א' וא' בתוך י"ט יום זה דבר [ברור] הוא שעדיין לא קבעה וסת שהרי אי אפשר שלא תהא אח' מהן בתוך אחד עשר ממש אבל אם ראתה על הסדר הזה שמונה פעמים קבעה לה וסת מפני האמצעיות כמו שכתבנו לדעת הרב דהאיכא ארבע ראיות וקמייתא לאו בהפלגה חזיתא ולא הוו תלתא הפלגות עד דאיכא ארבע ראיות וחוששת היא פעם אחת לכולן.

> ולפי דעתי מכאן שהחמירו בנות ישראל על עצמן להיות כטועות, ורבי נמי דאתקן להן הכי אין מונין לעולם ואין משגיחין על שמונה עשר ולא על ימי נדה והאשה קובעת וסת בכל זמן שתראה בין במקרבת ראיותיה בין במפלגת אותן ולא נצטרך ללמד לבנות ישראל ימי נדה וי"א שכבר נשתכח מהן לגמרי וגזרו עליו ולא נחלק נמי בין רואה בהן שלש פעמים לרואה שמונה שלא יבואו לטעות בקביעת הוסת והרבה קלקולין שיהיו קרובין לבא בדבר.

> וחכמי צרפתים זכרונם לברכה כתבו בתוספות דרבי יוחנן וריש לקיש פליגי אדשמואל והלכה כמוהם ואשה קובעת לה וסת בין בימי נדה בין בימי זיבה (ודין) [לדין] התלמוד ומכל מקום בתוך שבעה ימים שראתה בהן נדה אינן יכולין להחמיר לדין הגמרא כדחנן בפרק קמא חוץ מן הנדה וכו². ועכשיו לעולם קובעת. מקבע לא קבעה. פרש"י ז"ל דחיבעי ג"פ לעקרן, מיחש מהו דניחוש לה אם היתה רנילה מט"ו למ"ו דהיינו ימי זוב מיבעי' למיחש ולא תשמ' ליום ט"ו קודם ראיה שמא תראה ואינו יודע היכי אחינן למיפשט הא מילתא מדשמואל החס לר' פפא נמי ראית עשרין ותרין קמייאתא בימי נדה הוו וראית עשרין וז' דהאידנ' בימי נדה הויא, ולהאי פירושא אמאי לא תיחוש להו בכל זמן שיבא לה וסתה כיון שהוקבע הוסת כראוי בזמן נדה.

אלא אפשר לפרש מקבע לא קבעה מיחש מהו דתיחוש לה אם היה לה וסת בין קבוע בין שאינו קבוע בימים הראוים לוסת ואירע לה אותו היום בימי זיבה מהו שתחוש שמא בימים הללו תראה ולא תשמש או דילמא כשם שאינה קובעת וסת בתוך י"א כך אינה חוששת לוסת הראשון שלה בימי י"א והא מילתא מיפשטא בהדיא מדשמואל לפירושיה דרב פפא.

הכי.

דר' יהושע ואיהו כיון דאידחיא לראיה דרב פפא מדשמואל ודאי מיפלג פליג עלי וכיון דוסחות דרבנן אע"ג דלא איפשמא ליה לרב הונא לקולא אנן לקול' נקיטו בה ואע"ג דאמר רב פפא בשלהי האשה דלק' דחיישא, רב פפא לא מהימן בה דאיהו מדשמואל אמרה והא אידחי, אבל הרב רבי אברהם בר דוד ז"ל פסק בספרו כר' פפא ואף אנו עליו נסמוך וכ"ש מאחר שכחבנו שאין הנשים יודעת פתחי נדה שכל ראיה שהן רואות חוששין לה בכל זמן שהוא בתוך נדה הן. גרסת רש"י ז"ל: א"ל רב פפא אלא הא דאמר ר"ל וכר' אלמא מריש ירחא מנינן. כלומר מדקרי ליה לפעם ג' בתוך ימי נדה לפי חשבון הראוי מנינן.

וק"ל והא ר" פפא גופיה נמי אית ליה נדה ופתחה מכ"ז מנינן ולא לפי השבון הראוי ועוד דילמא משום תרי זימני קמא דקביעינהו בימי נדה קרי ליה הכי.

ואפשר דהכי קאמר ליה והא הכא (דמעשרין וחמשה) [דמחמישה בירחא] לריש ירחא קמייאתא [פי' לריש ירחא ב' וכונתו הפסקה קמייתא לריש ירחא] לא הפליגה אלא כ"ה יום ואע"פ כן כיון שאנו רואין לה עכשיו שהפליגה למ"ד מנינן מריש ירחא ולא מנינן מחמשא בירחא לרישי ירחא הפליגה למ"ד וואי השהפליגה למ"ד ובשני הויא וואי השתא בהפלגת למ"ד וואי וואמר עיקר הוסת בראשון ו) ירחא לריש ירחא הוא דאיכא למ"ד ובשני הויא ליה עיקרו של וסת מחמשה לחמשה דהא ודאי השתא בהפלגת למ"ד וחאי וקבעה לה וסת להפלגות למ"ד וראיות דחמשה בירחא קמא לא מפסקא, ולא מנינן מינייהו אלמא דמנין כ"ב מעיקרא נקטא והחם נמי כיון שכבר קבעה לה וסת ואנו צריכין לחוש לו מכ"ב לכ"ב מעיקרא וסת ראשון מנינן ואין מנינן מינייהו אלמא דמנין כ"ב מעיקרא נקטא והחם נמי כיון שכבר קבעה לה וסת ואנו צריכין לחוש לו מכ"ב לכ"ב מעיקרא וסת ראשון מנינן ואין מעיקרא (ממנין) [ממעין] סתום ועכשיו קרבה בתוך כך דאפילו בימי נדה אמרי תוספת דמים הוא, וכ"ש בימי זיבה דכיון דקמייאתא (ממנין) [ממעין] מחום והפליגה שתיים ועכשיו נמי ראתה יש לנו לומר תוספות הואי אבל לחוש אינה חוששת אלא למנין ראיות.

וה"ה ודאי דה"ל לתרוצי שאני התם דכיון דחזאי [בפעם ג' בחמישה בירחא] אמרי' דחמשה בירחא עיקר ודרישי ירחי (עיקר) [מיקרי] תוספות ואע"פ כן לחוש אין חוששין אלא בהפלגות ולא למנין הראוי. אלא מסחברא ליה דקביעות ראיות קמייאתא לא אמרי תוספת דמים הוו. וגם זה הפי' אינו מחוור.

ולענין גמר^י ודאי מסחברא דלית הלכתא כרב פפא אלא כרב הונא ברי^י החדש ודאי למנין הראוי חוששת דהא לאו בהפלגות שוות חזיא מעיקרא אלא הושע ואיהו כיון דאידחיא לראיה דרב פפא מדשמואל ודאי מיפלג פליג – בימי דחדש הוא דהשוות ראיותיה וכדבעינן לברורי קמן בפרק האשה (סד,

רשמע מינה לרב הונא דאינה מונה כ"ב אלא מכ"ז ואי חואי בכ"ב חזר הוסת הראשון למקומו ונעקר החדש לגמרי אבל אם לא ראתה בעשרין ותרין שחששת לו חוששת לסוף חמשה ימים דה"ל כ"ז מכ"ז שראתה בו תחלה והיינו דחרנגולת". [ע' ביאור דברי הרמב"ן בריטב"א] וכן דעת ה"ר משה ולא כן פסק הרב ר' אברהם בספרו ז"ל. א"ל רב פפא אלא הא דאמר ר"ל וכו' אלמא מריש ירחא מנינן. כלומר מדקרי ליה לפעם ג' בתוך ימי נדה לפי חשבון הראוי מנינן.

וק"ל והא ר' פפא גופיה נמי אית ליה נדה ופתחה מכ"ז מנינן ולא לפי חשבון הראוי ועוד דילמא משום תרי זימני קמא דקביעינהו בימי נדה קרי ליה

ואפשר דהכי קאמר ליה והא הכא (דמעשרין וחמשה) [דמחמישה בירחא] לריש ירחא קמייאחא [פי' לריש ירחא ב' וכונחו הפסקה קמייחא לריש ירחא ן לא הפליגה אלא כ"ה יום ואע"פ כן כיון שאנו רואין לה עכשיו עהפליגה למ"ד מנינן מריש ירחא ולא מנינן מחמשא בירחא לרישי ירחא ונאמר עיקר הוסח בראשון ו) ירחא לריש ירחא הוא דאיכא למ"ד ובשני הויא ליה עיקרו של וסח מחמשה לחמשה דהא ודאי השחא בהפלגת למ"ד ומאי וקבעה לה וסח להפלגות למ"ד וראיות דחמשה בירחא קמא לא מפסקא, ולא מנינן מינייהו אלמא דמנין כ"ב מעיקרא נקטא והחם נמי כיון שכבר קבעה לה וסח ואנו צריכין לחוש לו מכ"ב לכ"ב מעיקרא וחם נמי כיון שכבר קבעה לה וסח ואנו צריכין לחוש לו מכ"ב לכ"ב מעיקרא וסח ראשון מנינן ואין ראיה שבאמצע מפסקת, ופריק ר"ה בריה דר"י דלא אמרי' הכי אלא ברואה מעיקרא (ממנין) [ממעין] סחום ועכשיו קרבה בחוך כך דאפילו בימי נדה אמרי חוספת דמים הוא, וכ"ש בימי זיבה דכיון דקמיאתא (ממנין) [ממעין] מחום והפליגה שחיים ועכשיו נמי ראחה יש לנו לומר חוספות הואי אבל לחוש אינה חוששת אלא למנין ראיות.

וה"ה ודאי דה"ל לחרוצי שאני התם דכיון דחואי [בפעם ג' בחמישה בירחא] אמרי' דחמשה בירחא עיקר ודרישי ירחי (עיקר) [מיקרי] תוספות ואע"פ כן לחוש אין חוששין אלא בהפלגות ולא למנין הראוי. אלא מסחברא ליה דקביעות ראיות קמייאתא לא אמרי תוספת דמים הוו. וגם זה הפי' אינו מחוור.

ומ"מ היינו ריש ירחי דנקט לאו דוקא אלא הפלגו" שוות בהן דאלו בוסת

פרק ה יוצא דופן 68

×). בימי דחדש הוא דהשוות ראיותיה וכדבעינן לברורי קמן בפרק האשה (סד, החדש ודאי למנין הראוי חוששת דהא לאו בהפלגות שוות חזיא מעיקרא אלא ומ"מ היינו ריש ירחי דנקט לאו דוקא אלא הפלגו" שוות בהן דאלו בוסת

ולא כן פסק הרב ר' אברהם בספרו ז"ל. והיינו דתרנגולת'. [ע' ביאור דברי הרמב"ן בריטב"א] וכן דעת ה"ר משה שחששת לו חוששת לסוף חמשה ימים דה"ל כ"ז מכ"ז שראתה בו תחלה הוסת הראשון למקומו ונעקר החדש לגמרי אבל אם לא ראתה בעשרין ותרין ושמע מינה לרב הווא דאינה מונה כ"ב אלא מכ"ו ואי חואי בכ"ב חור

פרק ה יוצא דופן

71- 2

זה כתב רש"י ז"ל. להו גימוק הולד עד שלא יצא כדאיתא בפרק המפלת פשיטא דאמו טמאה לידה – מיעוטי גמי ממעטי הני תלתא פסולי כדפרישית. ורבי שמעון ההוא דאפילו לא ילדה אלא כעין שהזריע' אמו טמאה

בקדש. ריבה הכל והמיעום מיעט הכל, ול"ק כאן שפיסולו בקדש כאן שאין פיסולו לכל חד וחד אבל לר' שמעון כיון דקרא א' מרבה וקרא א' ממעט הריבוי פי שפסולן בקדש ומכשר הלן והיוצ' ושארא כדבעינן למימר צריכי מעומא מעוטין פרט לנשחטה בלילה וכו". פירש לר' יהודה כיון דממעט הני אף על אלא חדא מטעמיה דג"ש נקט : **זאת תורת העולה היא העולה הרי אלו ג**" דהכא כתיב אמו והכא כתיב אמו והא דאמרינן לקמן מאמו אמו נפקא לאו דוקא לא דהיא ג"ש אלא מסחברא לידה לידה דאדם גמר כן משום דרמי מדמי הוא למעטו מכי יולד ולהכי צריך ג"ש דלידה לידה והא דאמרינן שכן אמו מאמו מבכור. פי' דאי לאו ג'יש כיון שנתרבה יוצא דופן בכלל לידה גבי אדם א"א כי תוריע דאפילו לא ילדה אלא כעין שהוריעה טמאה לידה. מ**ייט גמר לידה** נאיכא למימר נמי לרבנן ממילא ש"מ דא"כ לימא קרא כי תבעל וילדה מאי לענין טומאה איצטרך קרא לענין לידה אבל לרבנן לית להו ביטול בכה"ג, דנימוק מנא להו דאמו טמאה לידה ואפשר דלר"ש דאית ליה ביטול ברוב וק"ל נהי נמי דלית להו במפלת שליא נימוק הולד היכא דחזינן ודאי

אחר מיעוט אלא לרבות אבל כאן כל מיעוט הוא צריך למעט את שלו. (סנהדרין מו, א) עשרה כהנים כתובים בפרשה כהן ולא ישראל ואין מיעום שאין מיעוט אחר מיעוט לרבו' אלא כשהן ממעט' דבר אחד כגון שאמרו אלא לרבות משום דכיון דכל אחד ממעט את שלו אין כאן מיעוט אחר מיעוט והא דאמרינן הרי אלו [ג"] מיעוטין ולא אמרינן אין מיעוט אחר מיעוט

לידה. וא"ה לרבנן גמי מבעי להו להכי כיון דאינהו אמרי הבית טמא ולית - ושור היתומין ושור האפוטרופסין וכו' ולא היו מיעוט אתר מיעוט והני תלתא וכיוצא בזו בב"ק (מד, ב) שור שור שור ז' פעמים להוציא שור האשה

למיעוט כמשמען ולא נאמרה מדה זו בתורה אלא בשני מיעוטן מיעוט אחר דעשרה בעינן ד) אבל בשאר דוכתי ג' מיעוטין או יותר נדרשין הן כולן ההיא דאמרי' בסנהדרין כהן ולא ישראל מפני שכולן צריכין לכתב לומר א"ר מתניא שניה היא דכתיב מיעוט אחר מיעוט לאחר מיעוטי ולדעת זו אמרת מיעוט אחר מיעוט לרבו' וכאן את אמרת מיעוט אתר מיעוט למעט תחטא אחת תחטא בעשותה [תחטא] הרי אלו מיעוטין דמקשי בכל אתר את אבל במס' הוריות מצאתי בפרק ראשון בירושלמי (ה"א) גבי נפש כי

שחיטת לילה פסולה בבמת יחיד. כשר בבמת יחיד כדאי' בזבחים (דף ק"כ), איכא למימר אחיא כמ"ד התם שהיא (תמה) [סתומה] ויש לדקדק בה דא"כ נשחטה בלילה נמי כשרה שהרי תורת העולה ריבה קא סמיך הדין גמרא דהתם (ובתכפה) [וכתבנוה] מפני לעבוד' צבור וכי דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שהוא בהכשרו תנא אזאת הואיל ואתקו" לחוץ לומנו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו בהנך פסולין דחזו ואשתרי לגבי צבור, ונשחט הוץ לזמנו הואיל ומרצה לפיגול, הוץ למקומו לן באימורין כשר שהרי לן כשר בבשר, יוצא הואיל וכשר בבמה, טמא הואיל במסכת זבחים (דף פ"ד) מפני מה אמרו לן בדם כשר שהרי לן כשר באימורין מ"מ כל הנך פסולי דמכשיר ר" שמעון מודה בהו ר" יהודה וטעמא מפרש

ואתקוש לחוץ לזמנו לימא הואיל וכשר בבמה, ועוד דקאמר ושקבלו פסולין שאין יוצא בבמה לא בבשר ולא בדם וכן חוץ למקומו נמי דקאמר הואיל אלא הא קשיא יצא דמה חוץ לקלעים נימא דכשר שהרי כשר בבמה

שהרי כשר בבמת יחיד.

דבהא פשיטא ליה דליכא למילף מינה שזה ודאי דבר שעקר הכשרו כן הוא מאינך והא דאוקי בהגך פסולי דחזו לצבור ולא אמר משום דכשרין בבמה. למימר' דודאי לא ירדו. עכי מיעוטין מאי אהנו לי ומסתבר' ליה לאוקמי בהני דבעיקר הכשרן נפסלו ואיכא למימר נשחטה בלילה ויוצא דמה ליכא לאכשורי (בשרן) דאי

ואחקוש משום דכל היכא דמשכח הואיל בפנים לא מייחי ליה מבמה, כנ"ל. וובלו אם דמו בהוך פסולין דחזו לעבודה צבור אפילו זר גמור ומי יהא כשר 👚 וליה להו הכשר בכשרין מפי מפסולין לעולם ודקאמרת חוץ למקומו הואיל

ופסח וחטאת כולהו כיון דבפנים נמי אשכחן בהו הכשרא לא צריכא ליה ובתוספות מאריכין בע"א, וניתנין למעלה שנתנן למטה וכן בחוץ ובפנים

אם קד

קרא מפורש קאמרינן הכי לימא דאין אשה טמאה קרא מפורש הוא ובאי דם – לא הוה צריך למימר היישינן אלא א"א הוא. נמי אמרה ור"ל נמי לר"ש הוא מודה דאשה טהורה היא משום דנסיב ליה – מותרת בתרומה דודאי שדתיה לכוליה ודרבא בשלא הלכה הוא דקאמר והתם **יוחון לשעמיה שאמר משום רשב"י וכו'.** אף ע"ג דר"י להא משום רשב"י - נשתיי מיבעי ליה אלא ודאי מדלא קאמר הכי ש"מ דכל היכא דאזלא בכרעא משום דמקור מקומו טמא ולא מטמא ליה וגיעה דמת. והא דאמרינן **ואודא ר'** וכי תימא דילמא אשתייר ומספיק' אסרינן לה בטומא' אי הכי היישינן שמא דמכילתן דקאמרינן באשה שמתה ויצאה ממנה דם במשהו מטמא משום כתם - לבית החיצון ולא יצא לחוץ שלא הלכה ולא נתהפכ'. ואקשינן **מכלל וכו'.** ערב במשהו כדם הנדה דבמקומו הוא נעשה דם הנדה, וה"ג מוכח בפ" בתרא – ומהדרי" בשהטבילוה במטה כלומר וטהורה לשמושה ואח"כ פלטה טומאת" שם מהחלה וכל שנברא בו טמא הוא ומטמא (ביציאותיו) [בנגיעתן טומאת - לחוץ והך קושיא לרבנן נמי היא אלא כיון דאיירי בדר"ש מפרש ואזיל בהדי" הוא ודם גופה אינו לא אוכל ולא משקה אלא גזרת הכתוב שטומאה נבראת מקור מקומו שמא. לא דמקור בנגיעה דידיה מטמא דם דהא בית הסתרים שאפילו אם עלה ירד דמיעוטא הכי משמע שאם עלו נמי ירדו. הא דאמרינן כולם וכל שהוא פסול בבהמת חולין מיעט בבהמת קדשים לפסול ולומר ירדו הילכך ע"כ מוקמינן מיעוטא בבהמת קדשים וכיון דשקולים הם יבואו בבהמת תולין (דכולהו מעלמא) [דחולין מאמו] נפקי אפילו לענין שאם עלו לגמרי כיון שמקרא א' מרבה ומקרא אחר ממעט וא"א להעמי' המיעוט ביוצא דופן שאם עלה ירד מיהו אין במשמע תורת העולה לרבות כל העולי' והא דאמרינן **הד לבהמת קדשים.** פי' דאע"ג דהאי וזאח לא מיחר

76 22

דרבא לא בכי האי גוונא מיירי. עכי חיישינן שמא נשחייר מיבעי ליה לאו למימרא דלא חיישינן אלא לומר חיישינן שמא נשתייר ולהכי לא אוקמוה לקרא (בהדי) [בהכי] וכי אקשינן אי אסור' ולאו מגזרת הכתוב דמשמשת אלא משום פליטה וי"ל דאפילו במהלכת חוץ אלא בעוכבת על מטתה ואינה מתהפכת אבל מתהפכת כל ג' ימים נמי עד הערב לאו במהלכת ולאו במכבדת את הבית דא"כ תיפוק לי משום נגיעת אלא לרבא נמי כשהטבילוה במטה. ורבא אקרא קאי ופריש דכי כתיב

גווני משום דאיכא נגיעת חוץ בפליטה כדפי' רש"י ז"ל. משמשת במכבדת שהיא טהורה משיור לגמרי אלא הקרא לא מתוקס בהנך שמא תפליט ועוד אי משום הששא דשיור לא מוקי קרא במהלכת לוקמיה מחהפכת אבל במתהפכת אפילו מהלכת כל ג' ימים אסורה לאכול בתרומה ולאו מילתא היא דא"כ לישמועינן רבא דעדיפא ולימא כי כחיב בשאינה

קאמר ואפשר לך לומר שבזה בא ר"ש ללמד שאינה טמאה עד שחצא טומאחה

ערב סגי לה ולהכי טבלה והאמרת רבא וכו". ואע"ג דרבא משום פליטה

קשיא. ומהדרינן בטבלה לשמושה. ואקשינן **למימרא דמשמשת בטומאה**

מדכתיב יהיה וההוא גלי אורחצו במים דמשום פליטה הוא דטמאים אלא לר"ש

בית הסתרים הוא למגע אבל כשהיא חוזרת ופולטת עשאה הכתוב כרואה

אלא מפני פליטהה שאלו מפני שמוש' טהורה היא דהא מגע הוא ואותו מקום

ונטמאת אפילו בפנים, ואלו לרבנן י"ל שלא הצריכה התורה טבילת משמשת

פולטת תיפוק לי' דהא שמשה. ה"ק למה לי טומאה פולטת בחוץ הא שמשה

עצמו טמא פליגי מר גמר לדם מאשה ומר לא גמר. הא דאקשי' לר' שמעון

ולא כבדה את הבית כאלו לא טבלה תפתר בעולא הלכה ואעפ"כ אם כבדה את והא דתנן במסכת מקואות (ה, ד) האשה ששמשה את ביתה ירדה וטבלה

פרק ה יוצא דופן דף

הבית מותר' דודאי נפק כוליה. א"נ כשהלכה דפולטתו בבית החיצון וכותלי הרחם העמידוהו ומ"ה צריכה כבוד לטהרות משום נגיעה דשכבת זרע אלא דלית ליה דין פולטת לראיה ולטמא בפנים אלא ראשון דמגע שכבת זרע הרי. הא דבעא מיניה רב שמואל בר ביזנא מאביי. פולטת ש"ז אי וואה הויא או נוגעת. ואסיקנא דלרבנן רואה הויא לכל מילי ואפילו לר"יש נמי לסתור ולטמא במה שהוא רואה הויא משמע לי דפשמין ודאי דלא כרב הונא דאמר בפ' המפלת דאפילו בעל קרי לא סתר אלא משום דא"א לו משום הונא דאמר בפ' המפלת דאפילו בעל קרי לא סתר אלא משום דא"א לו משום מתום יובה דמדבעי חתימת פי האמה אלמא נוגע הוי וכ"ש בפולטת דלא מגופ' הויא ואינ בפליטה אלא בחוץ דאית לן למימר למימר נוגעת הויא ולא מתורה דהא אין בפליטה דאשה צחצוחי דם כלל.

וא"ת אי הכי קשיא לאביי היכי פשיטא לר"ש לסתור ולטמא במשהו הויא דהא שמעינן ליה לר"ש דס"ל כר" נתן דאמר זב צריך חתימת פי האמה ואיתקוש ב"ק לזב וצריך נמי חתימת פי האמה כדאיתא בפ' אלו דברים. וי"ל קסבר אביי דבעל קרי אע"פ דצריך חתימת פי האמה רואה הוי ושעורא בעלמא הוא דאצרכיה רחמנא דומיא דזב וכדפרישית בפ' המפלת. ומיהו גבי אשה דליכא למימר תחימת פי הרחם דשיעורא אחרינא הויא במשהו כרוא' דם בזיבה ולא אמרינן בהא דייה כבעלה משום דלא אפשר.

וי"מ דבמשהו דקאמרינן כעדשה דשרץ קאמרינן מ"מ מסקי השתא

דרואה הויא.

ויש מחכמי הצרפתים ז"ל שחדשו בה ואמרו כיון שהיא רואה וסותרת יומה בזמן הזה שכל הנשים ספק זבות משוינן להו אשה ששמשה בלילי שבת וראתה בשב' ופסקה מהרה בו ביום או למחרתו אינ' מתחלת ספירתה עד יום ד' בשבת שהוא ג' ימים לאחר שמושה מ"ט דכל ג' ימים פולטת היא וסותר' וקי"ל נמי דשש עונות שלימות מטמאה בפולטת והלכה למעשה הורו והנהיגו הדור בחומרא זו אלא שמתירין בכבוד הבית יפה.

ויש לדקדק אחר דבריהם שאפילו הדבר כן שהפולטת סותרת לבעלה אין לחוש כן במהלכ' שכבר נחפרשה לנו שאם הלכה מותרת בתרומה לערב ואין חוששין שמא נשתייר אבל אם האשה הרגישה בעצמה שפלטה בשני שלה או בג' או בעומדת על מטתה ומתהפכת בכאן יש מקום להורא' זו.

והרב ר' אברהם בר דוד ז"ל נשאל בהוראה זו ואמר שלא אמרו פולטת סותרת אלא בענין תרומה וקדשים ולענין מהרות אבל לבעלה אינה סותר' שהרי אמרו דבר הגורם סותר דבר שאינו גורם אינו סותר. וכדתניא מה גורם

> לו זובו ז' לפיכך סותר ז' מה גרם לו קריו יום א' לפיכך סותר יום א' ואפילו קושי אינו סותר בזיבה מפני שאינו גורם עכשיו כל שכן פולטת שאינה גורמת טומאה לבעלה שאינה סותרת לעולם ועולה. ומצאתי בתוס' שהוזכרה ביניהם סברא זו ודחוה בשתי ידים ולא קבלו אותה כלל.

> והרב ז"ל הביא ראיה לדבריו מדחניא ד"ש אומר ואחר חטהר אחר מעשה תטהר אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא חבא לידי הספק דאלמא אי לאו חששה דראיה משמשת והולכת ואמאי והא יש לחוש לפולטת שסותרת.

> ווו אינה ראיה, די"ל התורה לא חששה לפולטת שאפשר לה שלא להתהפך, וכן זו שהקשו בפ' המפלח בעשרין וחד חשמש לרוחא דמילחא מתרצי משום דמשמע דאסר לה לשמש בכל ענין ואע"פ שלא חתהפך כל היום וכ"ש למאן דסבר נוגעת הויא דצרכינין לאוקומא כר' שמעון וחכמים אף לזה חששו ואסרוה לשמש, א"נ תטהר לתרומה וקדשים ואסרו חכמים לעשות כן שמא תבא לםפק ראיה. והכי תניא בהדיא בספרי אחר מעש' חטהר כיון שטבלה טהורה להתעסק בטהרו' אבל אמרו חכמים וכו'.

אלא מהא דאמרינן בשלהי בא סימן יום א' טמא ויום א' טהור משמשות שמיני ולילו וד' לילות מתוך י"ח ימים והא הכא דמשמשת ליל ט' והתשיעי טמא וסופרת עשירי ואין חוששין לה ג' ימים משום פליטה. גם זו אינה ראיה למה שכתבנו דמהלכת אינה חוששת לשייר. א"נ במקנחת ומכבדת את הבית.

ובודאי שדברי הרב ר' אברהם ז"ל מכריען בטעמן שכל שאינו גורם אינו סותר ולא מצינו לובן באשה לבעלה. אלא שיש לבעל דין לחלוק ולומר שלא נחנה דבריה לשעורן וכיון דסחרה לטהרת סותרת לבעלה דנקיים מכל ראיה דטומאה בעינן וקראי נמי דייקי דכתיב ואתר תטהר וביום השמיני תקח לה וכר'. ולפי מדה זו יש שטהורה בשביעי לביתה ובח' (עראי) [היא] סופרת ודברי הרמב"ם ז"ל מטין כן שהפולטת סותרת יומא לכל דבר אבל רבינו הגדול והגאונים ז"ל לא תששו לכחוב הדבר ובעל נפש יחוש לעצמו. יולדת הגדול והגאונים ז"ל לא תששו לכחוב הדבר ובעל נפש יחוש לעצמו. יולדת הגדול והגאונים ז"ל לא תששו לכחוב הדבר ובעל נפש יחוש לעצמו. יולדת הזיצון. וק"ל דא"כ היכי אקשי אמאי טומאה בלועה היא דהא אמר רבא לקמן דטומאת בית הסתרים הוה ומטמא במשא שהרי דם נדה מטמא במגע ובמשא.

ואיכא לפרושי דנעקר לאו לבית החיצון משמע אלא רגישה בעלמא שנעקר מן המקור אע^{יי}פ שהוא בין השניים ולפנים טמאה ולכך אקשינן טומאה

בלועה הוא דע"כ לא אמר רבא בית הסתרים הוי אלא בבית החיצון דהיינו בין השינים לר' יוחנן אבל לפנים בלוע הוי.

וא"ה כי מוקמינן לדר" זירא בשיצא לחוץ נמי אמאי קשיא לן אלא יולדת אי בימי נדה נדה אי בימי זיבה זיבה נתריץ נמי ברייתא כגון שנעקר דם לבית החיצון ומטמ" התם במשא.

לאו מילתא היא דהאמרינן דמעכשיו נמי היא טמאה בבית החיצון כמו שיצא ליה טבילה ואי לאשמועינן דמעכשיו נמי היא טמאה בבית החיצון כמו שיצא הוה ליה למיתני עקירה ממקומו טומאה בבית החיצון ולא קתני ברייתא הכי אלא אי ברייתא כדר' זירא משמע מינה דלא הויא עקירה דלא להני לה טבילה עד דהוי במקום טומאה דהיינו בבית החיצון. אי נמי ניחא לן לתרוצה אליבא דכ"ע דלא תיקשי לן הניחא לרבא אלא לאביי מאי איכא למימר. ומיהו כי מחרצינן מעיקרא ברייתא דקתני כולן מטמאו' בפני' כבחוץ כי הא דר' זירא מצינן למידק עלה והא דומיא דנדה וזבה קתני והתם בבית החיצון והכא אפילו מצינן למידק עלה והא דומיא דנדה וזבה קתני והתם בבית החיצון והכא אפילו בפנים אלא אעיקר מילתא דייקינן למיקם אפירושה א"נ דהוה ליה למימר מידי איריא לטמויי בפנים כבחוץ הן שוין. אבל בשיעור מקומן הא כדאיתא והא כדאיתא.

> וי"מ פירכא אליבא דאביי ופירוקה נמי לאביי דאמרינן עשאוה כנבלת עוף טהור שמטמאה בגדים בבית הבליעה ומדמי לה אלמא התם נמי טומא' בלועה הוי דאי התם בית הסתרים הוי מאי דומיא הכא בבית הסתרים ודאי מטמיא במשא ובטומא' בלועה לא מטמיא כלל דלא דמיא נמי לנבלת עוף טהור. וזה הדרך ראיתי בתוספות.

> ולשון שלי הראשון מחוור ממנו לפי שנבלת עוף טהור מטמא בכל מקום מבית הבליעה ואפילו פנים דהוי טומאה בלועה וכי פליגי לקמי בתחלת בית הבליעה דלאביי ליכא מקום דתטמא בית הבליעה בנבלת בהמה במשא ועוף במגע ולרבא [איכא] היכא נמי דמטמא עוף בבית הבליעה מטמאה נמי בהמה משום משא הא לעוף אין לך מקום בושט ואפילו בלועה דלא ליטמיה ביה דלא יאכל לטמאה אמר רחמנ' כל דאכיל מטמא וברייתא דמסחייע אביי מינ' משום דמשמע דלעולם אין לבהמה טומאה בבית הבליעה ולא משמע להו לדחוקה בסוף הבליעה בלחוד דכתיב בה ולא באחרת. עשאוה כנבלת עוף טהור, ויש לפרש דה"ק חכמים גזרו על טומאה זו מפני שדרכה לצאת ועשאו' כנבל' עוף מהור ולמיסמך גזירה דרבנן אכעין דאורייתא קאמר שאלמלא שמצינו טומאה בלועה מטמאה בדאורייתא לא הוו גוזרין בהו שמטמא.

TP CX

הא האנה מטמא בביאה ואין שכבת זרעו מטמא דהא אינו יורה כחץ ומשמע לי שהסריס יש לו הרגשה בין בעקירה בין ביציאה כדאמרינן ביבמות (סה, א) איהי קים לה כיורה כחץ איהו לא קים לי' כיורה כחץ. ואם אינו מרגי' הא קים ליה דלא מרגיש.

אלא הכי קתני כל שאין בו הרגשה בעקירה וביציאה כיורה כחץ אינה מטמאה הא הרגיש בה ואין בה כח בירידתה כיורה חץ טמאה אע"פ שאינה מתעברת בה דההוא חולי בעלמא הוא דשכבת זרעו דיהה.

והיינו דקאמרינן מאי איכא בין האי לישנא וכו". דלאו למעומי סריס ומי ששהה עם אשתו ואינו יורה בה כחץ אחינן ובי דרשינן נמי שכבת זרע בראויה להזריעה לומר שנעקרה ויוצאה בכח וראויה להזריע הההיא שעתא הוא דמטמיא אע"פ שחוזרת להיות דיהה ואינו יורה כחץ באשה. כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה. ק"ל סריס חמה אינה מטמא בביאה ואין שכבת זרעו מטמא דהא אינו יורה כחץ ומשמע לי שהסריס יש לו הרגשה בין בעקירה בין ביציאה כדאמרינן ביבמות (סה, א) איהי קים לה כיורה כחץ

הא דאמרינן **כל שכבה זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה.** ק"ל סריס איהו לא קים לי' כיורה כחץ. ואם אינו מרגי' הא קים ליה דלא מרגיש.

אלא הכי קתני כל שאין בו הרגשה בעקירה וביציאה כיורה כחץ אינה מטמאה הא הרגיש בה ואין בה כח בירידתה כיורה חץ טמאה אע"פ שאינה מחעברת בה דההוא חולי בעלמא הוא דשכבת זרעו דיהה.

ומי ששהה עם אשתו ואינו יורה בה כחץ אחינן ובי דרשינן נמי שכבת זרע בראויה להזריעה לומר שנעקרה ויוצאה בכח וראויה להזריע דההיא שעתא הוא דמטמיא אע"פ שחוזרת להיות דיהה ואינו יורה כחץ באשה. הא דאמרינן את"ל בתר עקירה אזלינן לחומרא. ק"ל אמאי לא פשטה להא מילתא מהא דאמרן ונעקר ממנה דם בירידה טמאה בשלמא בעייא דרבא ל"ק דאיהו לא משום ספיקא דבתר עקירה אזלינן בלחוד מספקא ליה אלא משום דשמואל דכיון דאינו יורה כחץ בשעת טומאתו אינו מטמא אבל הא דאמרינן גבי ירד ומבל את"ל בתר עקירה אזלינן קשיא.

ואיכא למימר משום דכיון שטבל בנחיים א"א שלא בטלה הרגשתו

ומיהו ובה שנעקרו מימי רגליה דמיא לההיא אלא דהתם מצי נקיט להו והא – דקאמרינן ביה את"ל סרכא נקט.

712 21

אלפסי ז"ל וכחוב בהלכתא בפ' אלמנה לכ"ג (יבמות סז, א). ז"ל ודוקא בן יום א' אבל עובר לא משום דאין זכייה לעובר. וכן דעת רבינו הא דאמר רב ששת הב"ע בכהן שיש לו שתי נשים וכו'. פי' רש"י

ומנחיל ומתרץ כי הכא משו' דאיהו מאית ברישא. וכ"ש בירושה הבאה מאליה ומקשינן עלה התם מסוף דמתני" דקתני נוחל מתרץ לה איהו הוא דאמר בפרק מי שמת (דף קמ"ב) המזכה לעובר קנה לימא שפוסל בעבדי אביו מלאכול בשביל המשפחה ועוד דר' ששת דקא וק"ל א"כ למה ליה לאוקומא בכהן שיש לו שתי נשים א" גרושה וכו"

חדשיו נמי כיון שלא נולד י"ל שמא נפל הוא שאינו ראוי לבריח נשמה. לא יאכלו בשביל חלקו של עובר קמ"ל בן יום אחד אין עובר לא ואפילו כלו לא היישינן ולאפוקי מדר' יוסי דאמר הוששין למיעוט ואפילו כולן זכרים נקבה היא לא פסלה ואי נפל הוא לא פסול הוו להו זכרים מיעוט' ולמיעוטא לו שתי נשים ויש לו בנים משאינ' גרושה כיון דאי עובר שבמעי הגרוש' אלא ה"פ: דרב ששת לטעמיה דאמר יש זכייה לעובר ומיהו בכהן שיש

דהאי תירוצא לאוקומי יש זכייה לעובר אחמר בפ' מי שמת מיהו קושטא טיפה דמלאך המות ותתיך לה לסימנים אבל נהרגה איהי מתה ברישא ואע"ג דתנן בן יום א' וכו'. ומפרקינן ה"מ מתה דאגב דולד זוטר חיותיה עולה ביה תחלה והוינן בה למימרא דאיהי מתה ברישא והא קי"ל דאיהו מאית ברישא ז) אשה היוצאת ליהרג מכין אותה כנגד בית הריון שלה כדי שימות הולד מ"ט דאיהו מיית ברישא. פיר' ודוקא מתה דקאמרינן בערכין פ"ק (דף שם בפ' מי שמת הארכתי בכל הסוגיא הזו והרוצה לסמוך על העיקר ע"ש. והך פלוגתא מפרש בגמרא ביבמות פרק אלמנה לכהן גדול וכבר פירשתי

> מעיקרא ליכא משום הצלת נפש וקרא נמי כתיב דמשלם דמי ולדות. אותו אבר אבר יצא ראשו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש אלמא וה"ג אמריגן בסנהדרין (עב, ב) האשה שמקשה לילד מביאין סכין ומחתכין **וההורגו הייב.** ודוקא בן יום א' אבל עובר לא דלא קרינא ביה נפש אדם דקתני מכין אותה כנגד בית הריון ולאו למימרא דהכי הוא בודאי. והא דתנן הוא ולהכי הויגן מינה ומפרקי לה התם. א"ג למ"ד הכי מקשי מברייתא

> > 543

ואמאי מחללין שבת כיון שאינו קרוי' נפש. על המשבר ומתה בשבת מביאין סכין וקורעין אותה ומוציאין ממנה הולד ואיכא דקשיא ליה מההיא דגרסינן בערכין (ז, א) האשה שהיא יושבת

כדאמרינן. התם אבל לענין לידה דבר ברור הוא שאינו בכלל נפש אדם עד שנולד קודם שתש" על המשבר כלל אי לאו קרא דגם לא הוה קטלינן לולד כדמפור" שממחינן לה עד שחלד ואח"כ ממיחין אוחה ולא מיחרבי מגם שניהם דאפילו היא ולא אמרינן התם דכילוד הוא אלא גופא אחרינא הוא קאמרינן לומר ג) ועוד דהכא בן יום א' תנן וקרא דגבי דמי ולדות אפילו ביושבת על המשבר אחרינא הוא כדאיחמר החם בערכין במקשה לילד לא בעינן יושבת על המשבר וליכא למימר התם ביושבת על המשבר דוקא משום דכיון דעקר גופא

מת אין מחללין עליו. עליו את השבת לאו לאפוקי עובר אלא גוומא היא כדי לומר דוד מלך ישראל שבתות הרבה והאי דאמרי' במס' שבת (קנא, ב) תינוק בן יום א' מחללין ולאו קושיא היא התם אמרה תורה חלל עליו שבת אחת כדי שיקיים

7F 47

ובאשת כהן כדאיתא בכתובת פ"ק (ט, א). הילכך לאחר ג' בשלא מצא היינו טענת בתולים דאיכא למיחש אחר בא עליה ספיקא דאחר בא עליה דהא מכיון שלא בא דם בתוך ג' ודאי לא איתצדו **דם.** פי' שאלו בעל בתוך ג' ולא מצא דם ולאחר ג' נמי לא מצא ודאי ליכא למאי נפקא מינה כגון שבעל בתוך ג' ומצא דם לאחר ג' ולא מצא

והא דאמרינן ללישנא בחרא כגון שבעל בחוך ג' ומצא דם ולאחר ג'

דמדאורייתא קנאה לגמרי ובגט סגי לה אלא שהם גרעו כת ביאתו ועשאוה מדהוינן בה ולכשיגדיל בגט סגי לה והחניא עשו ביאח בן ט' כמאמר משמע משמע קנאה לגמרי ליורשה וליטמא לה אלא שאינו נותן גט עד שיגדיל וכן נמי דאחר בא עליה ואסורה. מדתנן **בן ט' שנים ויום א' שבא על יבמתו קנאה.** דלישנא קמא נקט כשבעל וחזר ובעל כשמצא דם שאלו לא מצא הא אמרן ומצא דם לאו דוקא דאפילו לא בעל לאחר שלשה נמי היינו בעיין אלא סירכא

רחמנא ביבמה ביאת שוגג כדמזיד וכבר פירשתי בפ' האשה רבה (יבמות צו, כמאמר וכן בדין שהרי ביאחו ביאה לכל דבר ואע"פ שאין לו דעת הא רבי ב).

712 CL

כתנאי. זמן כלאחר זמן ור"ש סבר כלפני זמן והיכי אסיקנא בתיובתא ולא אוקמינהו לקמן בפר' בא סימן אשכחן בה פלוגתא דר' יהודה ור"ש דר"י סבר תוך זמן כלאחר זמן ואתי רב נחמן לאוקמא בתר הכי כתנאי ולא קמא ק"ל דהא [הא תוך זמן כלפני זמן תיובתא]. הא דאסיקנא תיובתא למ"ד תוך

אותן כדלקמן בפ' בא סימן. ליה להכי אלא לומר דלא ממאנה וחוקה גמי היא ומהניא חוקה לגשים בודקת בודקין. א"ג אע"ג דאמרינן כי קאמר רבא חוקה למיאון לאו דחוקה אצטריכא רבא חזקה לומר שאין ב"ד מטריחין עצמן לבדוק שלא תמאן ואם חששו היינו לכלל שנותי' אינה ממאנת שמא הביאה שתי שערות. איכא למימר כי קאמר למיאון למה לי חוקה בחששא בעלמא סגי והוה ליה למימר קטנה שהגיע מסקנא הוא והא נמי דכוותייהו. וכי קאמר רבא חוקה למיאון. אי קשי' לעיר כאן בשאינו סמוכה ומצי לפרוקי חיובחין וכולהו שקלא דבחראי בחר צריבה זימון ואסיקנא בתיובתא והדר מתרצין ברייתא אחריתי כאן בסמוכה קמייתא ובפ' אין צדין (דף לה) מדברי רבינו נלמד חיה שקנה בפרדס אינה והדר אמר ר' נחמן מחלוק' בעכו' והוינן עלה ממחני' ולא אשגח אתיובתא כ, ב עליא בעור חליא מילחא לייש עכור ולייש צלול ואסיקנא חיובחא אלא שמצינו כיוצא בה בחלמוד והרי בזו המסכתא עצמה בפ' ג' (דף

בתוך זמן ולא בעל אתר זמן דהוה דרבנן. היכי משכחת לה ורבי' הגדול השיב נפקא מינה להגיעה לכלל שנותיה וקדש והראשונים שאלו א"כ הא דאמרינן התם בודקין לה לחליצה ולמיאונין

> היאך היא אוכלת תחלה בהפרתו הרי עדיין קידושי' תלויין והגדר גדר גמור. לצאת ומיהו האי תירוצא לא אתיא כרב הונא דאמר הקדיש ואכל לוקה שא"כ נתקיימו הקדושין אף הוא אינו מפר שלא נדרה על דעתו שמא סבורה היא מתלא חלי נדרה אם נתקיימו קידושיה יפר נדרה שעל דעת כן נדרה ואם לא בעל משהגדילה אינו מיפר שכיון שלא קנה קנין גמור אינו מפר שמתחלה פי' והא נמי על דעת כן נדרה שאם הקפי' הבעל לא יחול נדרה ומיהו משלא אותה כחומרא כדין הספקות. והא אין הבעל מפר בקודמין כדר' פנחס וכו'. בעל אלא קוד' זמן ולא תלינן בשומא לקולא וה"נ לשאר הדברים מטילין אף בזו בכלל בודקין למיאונין ואם הביאה סימנין אינ' ממאנת ואע"פ שלא הגיעה לכלל שנותיה והביאה סימנין לא מצינו בגמ' דינה מפורש ויש שכוללין דמשהביאה אותן בין בבדיקה בין בחזקה אינה ממאנת וקטנה שלא נודע אם לא ממאנה ולאו למימרא דבריקה צריך אלא בריקה זו היינו שערות לומר יהודה דאמר עד שירבה שחור על הלבן קמ"ל בודקין ומכי אתיא שערות שאמרו מקצת המחברים בודקין למיאונין היינו כדאיתמר עלה לאפוקי מדר'

ואלמלא שזה דבר ברור יכולין אנו לפטור עצמינו משאלה זו במה

בחלמודא דהדר ביה מתירוציה קמאי ולא אתמר בהו "אלא". פירושא עיקר ואפילו למאן דלא גריס אלא ה"ג מתפרש דבכמה דוכתא שעל דעתו נדרה מכיון שהוא חיי' במוונתיה ועומדת תחתיו ומשמשתו והאי מפר אלא שעה ראשונה ואעפ"כ אתיא הפרה דידיה ומבטל נדרה דאורייתא ויש שגורסין אלא כדר' פנחסולא וכו'. כלומר לעולם בשלא בעל ולא

712 51

והלא לא פי' אותו כלל לא במשנה ולא בברייתא וכן בגמ' לא הזכירו בפרק - מיניה משמע וליתא אלא אבוחל. הא זתניא **שנה האמורה בקדשים בבתי** ולא הווכרו של זה בזה כלל ועוד בוחל זה שאמרו בידוע שהביא שתי שערות – בא העליון כלומר העליון השנוי שאלו לדברי רש"י סימן עליון אצמל דסליק דר" יוסי ועדיין אין הדברים נראין שנשנו שיעורין במשנה ואחרים בברייתא – בגרות וכו". ועלה דהא מתני" קתני באידך פירקין בא סימן התחתון עד שלא העטרה ושיעלה הקמט תחת הדד חד שיעורא הוא או לומר דתרי תואי אליבא – אלא ו" חדשים בלבד ומאי שלא פי" במתניתין פי" בברייתא אלו הן סימניה ו**בו**". פי" רש"י ז"ל דאצמל קאי. וא"כ צריכין אנו לומר דשיעורא דמשתקיף – ברישא דמתני" ובוגרת לא קתני משום דממילא ידוע שאין בין נערות לבגרות הא דתון **איזהו סימניה ר' יוסי הגלילי אומ' משיעלה קמט תחת הדד**. מהן. אלא איזה סימניה אבוחל קאי. ופי' מחני' סימן נערות דעליה קאי

פרק ו בא סימן ςt

וכן בבתי ערי הומה בעינן מעת לעת ממש כראמרי' בפ' בתרא דערכין. אבל כדאמרינן בפ' שני דובחים (דף כה ע"ב) ואת אומרת שעות פוסלות בקדשים. בך מפורש בתוספות.

בגמרא והני כולהו דמיום אל יום שוין הן אבל מעת לעת ממש בעינן בקדשים – מד ע"ב) ערב ראש השנה דג" איכא בנייהו וכן לענין עבד עברי לא שמענו. **ערי הומה וכו**". כולן מעת לעת מיום ליום קאמר וקראי דמיום אל יום נסיב – שבבן ושבבת דפירקין דיוצא דופן לא בעינן מעת לעת כדאיתמר לעיל (דף

राय या

או חולצת או מתיבמת מפני שאמרו לאו דוקא מתיבמת דהא לרבנן קטנה נמי (לעיל לב, א) קטן וקטנה לא הולצין ולא מיבמין. והא דקתני סיפא ותכ"א - נקט נמי הכא הולצת או מתייבמת.

הא דתון **ר' מאיר אומר לא חולצת ולא מתיבמת.** ר"מ לטעמיה דאמר – מתייבמת אלא איידי דקתני בדר" מאיר חליצה ויבום וקתני להו בכל דוכתא

פרק ו בא סימן

דמיתנא דמן אבוה הוא וקי"ל אפילו בקרוב ואפילו אשה דגלויי מילתא הוא. מילתא לההיא דאמרינן בפ' החולץ (דף לט ע"ב) ואשתמודענוהו לקמן דאחוה וטעמא דמילחא משום דבמילתא דאיתא קמן ומצינן לגלויה מהימנן ודמיא הא בין להקל בין להחמיר נשים נאמנות בין לפני הפרק בין תוכו בין לאחריו גמרא: הא דחניא כל **הנבדקות נבדקות על פי נשים.** היה נראה דלת"ק

בין להחמיר. כך נראה פי' דבר זה. ועדיפא מינה משום דמילתא קמן היא לגלוייה הילכך נשים מהימני בין להקל הוא גבר פלן והא ניהי איתתיה וכו' כדכתיבא בהלכות והא גמי לההיא דמיא דאסורא קא מסהדי ולא אממונא קא מסהדי אלא מילתא הוא דמגלו דהדין והוסיף רבינו הגדול ז"ל בפי' דמילתא ואמר טעמא משום דלאו אמילתא

בהלכות בפ' ב"ש ביבמות. משום דאיכא חזקה דרבא וסמכינן אנשי' וכדר' יהודה ופםק הלכה כן כדאיתא וכדר' יהודה תוך הפרק משום דכלפני הפרק דמי וכדר' שמעון ולאחר הפרק משום דקסבר לפני פרק בדקן נשים דאי משתכחן לאחר הפרק שומא נינהו רבינו הגדול ז"ל פי' טעמא [ברי"ף לפנינו ליתא שם טעמא דת"ק] דת"ק מעשה רב וכן היה ר' אליעור מוסר לאשתו ור' ישמעאל מוסר לאמו. אבל והלכה כת"ק משום דהוא סתם ברייתא ור"י ור"ש יחידאי נינהו ועוד

י"ב שהוא עונות הנדרים וכך פי' ר"ש ז"ל וכן היא קבל' רבינו וכל הגאוני' ופי' לאחר הפרק בכל השמועה היינו זמן הנעורי'. ותוכו היינו שנת

> שמא הביאה שערות לאתר זמן ונשרו ולעולם אינה ממאנת. ספיקא דאורייתא אפילו היו שם ק' עדים ששערות הללו שומא הן חוששין קטנה היא שתמאן אינו נאמנות מ"ט כיון דקידש בתוך זמן ובעל לאחר זמן ה"ל דמי וחולצת היא ועכשיו הנשים נאמנות וקטנה היא שלא תחלוץ ואפילו לומר אפי' לחוך זמן שאין חוששין שמא לפני זמן הביא' אותן למ"ד כלאחר זמן הזמן היינו אומרים לאחר זמן הביאו ולא קודם לכן שאורח בזמנו בא. וה"ה דאי משתכחי לאחר הפרק שומא נינהו. שאלמלא שברקו הנשים בתוך

> דחוקה הביאה שתי שערות. בין לחליצה הוא לאחר הפרק אפילו תאמר שאלו שומא הן מ"מ גדולה היא לאחר הפרק שומא נינהו והא למאי דקס"ד השתא דתוקה דרבא בין למיאון ואי קשיא היכי ניחא לן השתא בדיקה דלפני הפרק משום דאי משתכחי

> GLC'LI. בהדיא קאמרינן הכי והשתא לא נחתינן למידק בנשרו כלום דקתני וסתמא בפרק גופיה קשיא למה לי ומשום דלא בעינן לאקשויי אדיוקא מאי דקתני בברייתא מהניא ודאי דלא עבדין עובדא בהנך שערות אלא בדיקה דלאחר הפרק ולפום הכי קאמרינן בשלמא בדיקה דלפני הפרק לפום מאי דקאמרת לאו קושיא היא ואנן מחוא חזינא בהדיא בבריית דאית ליה בדיק` בלאחר

א"ג ב"מ ומי שחולק בזה אין שומעין לו. **בשלמא לפני הפרק בעיא בדיק**" - כמסקנא דלעיל הכא ולישנא דקאמר בעיא בדיקה לאו דוקא דאנן לא צרכינן ז"ל ולפי שהומן הזה שנוי במשנ' שנו בה סתם הפרק כלומ' הפר" שהוכירו - דלאחר הפרק להחזיקה בקטנה כשלא נמצאו בה שערות אלא פירש ברייתא לברייתא בעלמא אתינן השתא דאי דייקי בנשירה הוה יכול למימר בדיקה ומתרצינן לכ"ע כדמתרץ במסקנא לעיל באידך פירקין ולפרושא בוא.

אמרת צריכה לומר גדולה היא שלא תמאן. חולצת וקטנה היא שתמאן אמאי אינה נאמנת ואפילו נאמנת אמאי צריכה והא קטנה שלא תחלוץ פשיטא דנאמנות דאפילו שתקא א"נ אמרה גדולה היא אינה לומר גדולה היא שלא תמאן ואינה נאמנת לומר גדולה היא שתחלוץ ניחא אלא אשה להחמיר. אוקימנא אב"א ר' יהודה ואחוך הפרק. וק"ל בשלמא נאמנת בתינוקות וכו' ובאו ושאלי לר"ע מהו שיבדקו וכו'. וסיפא דקתני ונאמנת אותן קודם זמן ושומא הן כדאמרי' בפ' מי שמת (דף קנד) דמעשה דבני ברק בכל מקום בתלמוד שאין הוששין לשערות שנמצא לאחר זמן שמא הביאו דקתני נשים בודקות לאו דוקא אלא לומר שהן נאמנות אם בדקו וה"נ משמע למיבדק קודם זמן שומא הן. אלא מהניא בדיקה דנשים להכי. וכן בדייתא

הביאה אותן ואינה ממאנת שמא נשרו. עומדת ואפילו בדקו עדים עכשיו ולא ראו בה שערו' נאמנות אשה זו לומר צריכין לעדות (גדול) שלה שאלמלא עדות אשה זו ממאנת היא שבחזקת קטנה לעדותה היא והכי קתני נאמנת לומר גדולה היא שלא תמאן במקום שאנו ואיכא למימר כולה ברייתא נאמנת ואינה נאמנ' במקום שהוצרכנו

הביאחן נאמנת והיינו בדיקה דלפני הפרק ואגב אחרינא נקט להא. א"נ שלא קטנותה כגון שבדקנו אותה ומצינו בה שערות אם אמרה אשה לפני זמן וכן נאמנ' לומר קטנה היא שלא תחלוץ במקום שאנו צריכין לעדות

מעלה בעלמא היא משום שמטמאין היו הכהן השורף אותה להוציא מלבן של מעשיה אינן נעשין אלא בכלי אבנים ובכלי גללים ובכלי אדמה. וי"ל ההיא מכניס ומוציא היאך יהיה כלי חרס כשר למי חטאת והלא שנינו במס' פרה כל מוציא כשר למי הטאת ופסול משום Lourn, יש מקשים, ואפילו בלא – להו וא"ת לרב יהודה פרכי" הא לאו מילתא היא דהא רב יהודה פרושי קא

צדוקים שהיו אומרים במעורבי שמש היא נעשית אבל מכניס פסול דין תורה

וכן כל שיש לו ביעור יש לו שביעית והכא ודאי אגב גררא דכיוצא בו קתני כרפריש בגמ' (לקמן נ, א) כל שחייב בפאה חייב במעשרות ממתני' דהתם **בשרין לדון דיני ממונו' וכו'.** ק"ל דהא כולהו תננהו כל חדא וחדא בדוכתא ואפילו בשל חרם ולכך פסלו מכניס. הא דאקשיל **תגינא הדא זימנא הכל** בעלמא א) מי תטא' שנגע בהם שרץ מהורין וכיון שכן בכל כלים היו נותנים מומאה אבל משנחנו אפר לחוך המים שוב אינה מקבלת טומא' כדאמרינן וי"מ שעד שלא נחנו אפר במים היו מעשיה בכלים הללו שאין מקבלין

> לומר קטנה הוא שתוך זמן היו בה. וקמ"ל. שהביאה שערות והיא בזמנה והוחזקה גדולה בפנינו שמא תאמר אינה נאמנת תאמר כשהיא עדיין לפני הפרק נאמנת דעדיין בחזקת קטנה היא אבל לאחר

> אינה נאמנת לומר גדולה היא שתחלוץ. שהיא גדולה בפנינו אין האשה נאמנת להקל בשל תורה לומר שומא הן וכן ואע"ג דהכא ליכא למימר שמא נשרו דהא אכתי תוך זמן זה הוא מיהו כיון לעדות זו כגו' שנמצאו בה שערות והוא שבעל בתוך זמן דה"ל ספק דאורייתא אבל אין אשה נאמנת לומר תוך זמן קטנה היא שתמאן אם הוצרכנו

> היא שתמאן כשהיו בה ובעל כדפרישית ולא לומר גדולה היא שתחלוץ. שערות וקטנה היא שלא תחלוץ אפילו היו בה אבל אין נאמנת לומר קטנה דרבא וה"ג קחני גאמנת לומר גדול" היא שלא תמאן ואפילו אין בה עכשיו ולהך לישנא דאמרינן ואב"א ר' שמעון ולאחר הפרק ולית ליה חזקה

> להחמיר ולהקל מיאון היינו להחמיר חליצה היינו להקל. ואינה נאמנת להקל לומר גדולה היא לענין חליצה כלומר מיאון וחליצה היינו ונוסתא ישרה היא ופירושא נאמנת להחמיר לומר גדולה היא לענין מיאון היא שתמאן גדולה היא שתחלוץ". וכן גרסת רבינו הגדול ז"ל בהלכות. ומצינו נוסחא אחרת. "ונאמנת אשה להחמיר אבל לא להקל כיצד גדולה

7년 점합

וחדא לממזר. מפרש להו דהכא והתם חדא קתני ועוד דהא עיקר מתני' מצרכי' חדא לגר

ישראל כשרין לדיני ממונות ולא מיפסלי יוחסין אנא לדיני נפשות. לגר וחדא לממזר. וי"ל דרב יהודה סברא דלפשיה קאמר דכולהו פסולין שהן ואינו מחוור לי שאם אין המשניות מיותרת מנין לו לרב יהודה לפרושי חדא כר' עקיבא דכל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינו דוחה את השבת וכו' ח"ר עקיבא דקאמר וצריכא על מימרא דרב יהודה אמר שמואל דאמר הלכה דלא איתמר ממזר אלא גר איתמר כך פי' בתוספת והביאו דומה לה משבת פ' ני"ל למימרא דרב יהודה ודאי ק"ל למה לי לפרושי תרתי זימנא ומתרצי"

לדיני ממונו' מצרכינן דרב יהודה אהכל כשרין דרישא קאי. וקאמר לאחויי משום דאתי מטפה כשרה ואי אשמועינן גר משו' דראוין לבא בקהל וכשירין וה"ג וכן בנוסה' אי' בסנהדרין (לו, ב) וצריכא דכי אשמועינן ממזר

פרק ו בא סימן Lt

המשיאין לכהונה. לדון דיני נפשות אלא כהנים ולוים וישראלי. המשיאין לכהונה וחלל אינו מן לנר ולממזר ואפילו חלל כולן פסולין הן וכדקתני סיפח התם ואין הכל כשרין ממזר דכשר אבל אין הכל כשרין לדון דיני נפשות אלא כהנים וכו' פשיטא

בכלל. המשיאין לכהונה הא פריש רב יהודה דלמעוטי ממזר וגר אתי אבל חלל אינו דקתני בסנהדרין ואין הכל כשרין לדון דיני נפשות אלא כהנים לוים וישראלים וכיון דלא אשמועינן אלא גר וממזר ש"מ החלל כשר אפילו לדיני נפשות. והא פסולה ולהכי פסול לדיני נפשות אבל ממזר דאתי מטפה כשרה אימא לא וכו' בגמר' דיני נפשות מצרכינן כדאמרינן דאי אשמועינן גר משום דקאתי מטפה נפשות דלאשמועינן דאפילו גר וממזר כשרין לדיני ממונות לא קאמרינן דהא מדקאמרינן לאחויי גר וממזר ש"מ דפסולי כהונה כגון חלל כשרין לדיני בנוסחאות וצריכא דאי אשמועינן גר משום דאתי מטפה פסולה וכו' ומפרשי' וי"א דאסיפא קיימינן לומר דממזר וגר פסולין לדון נפשות וכן כתוב כאן

עמהן אע"פ שאינו משיאו לכהונה. דהתם בממונין סנהדרין קבועים אבל כשר הוא להושיבו בדיני נפשות ולמנות הסנהדרין ולמעלה ומפקינן לה מדכתיב ונשאו אתך בדומין לך. והם דוחין לזו ואינו נכון כלל דחלל נמי בהדיא ממעיט מהחם ועוד דתנן אין בודקין מן

שחיטה אבל הכשר שרץ צריך ולצדוין קתני הכשר כדפרישי". בחלב של שחיטה הוא ואינו צריך הכשר מים עכשו מפני שכבר הוכשר בדם שהרי נבלת טמאה בכל מקום צריכין מחשבה ואין חלבה חלוק מבשרה אלא טרפה יעשה לכל מלאכה וא"א נמי בחלב של טמאה שהיא צריך מחשבה מים ושרץ שהוא אין סופו לטמא טומאה חמורה דכתיב וחלב נבלה וחלב צריך לצדדין קחני ואין אחה יכול לאומר" בחלב נבלה דא"כ צריך הוא הכשר והחלב אינו צריך הכשר מים שכבר הוכשר בדם שחיטה אבל הכשר שרץ צריכים לא הכשר מים ולא הכשר שרץ מפני שסופן לטמא טומאה חמורה. אינם צריכים לא מחשבה ולא הכשר. פי' נבלת בהמה ונבלת העוף אינם ב). נבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת העוף הטהור והחלב בכרכים [דמתני] בשאמו מישראל במס' סנהזרין. וכבר פרשתיה שם ביבמות (מה, דן ואפילו ישראל [דהוא דיני נפשות] ורבינו יצחק בעל הלכות ז"ל פי" לזו (a_1, a_2) פירש"י ז"ל הא שאמרו ביבמות (a_2, a_3) שאם היתה אמו מישראל

צריכה מחשבה ואין צריכין הכשר ולא גרם בה חלב כיון דחלב בכפרים צריך – לומר שאין בני מערבא מברכין אלא כשהן מסלקין אותן בזמן ערבית ולא

אלא השתלים והגרגיר בלבד הא הכל מודים שהוא מתעשר. ר"א אומר השבת מתעשרת זרע וירק וזירין וחכ"א אינו מתעשר ירק וזרע חייבת במעשרות דתנן במס' מעשרות ומייתינן לה בגמ' בפ"ק דע"א (ז, ב) במעשר. איכא למידק למה ליה לאחויי מכללא משנה שלימה היא שהשבת המשניות נמי אין בהם הלב בסיפא. **יהאי שבת מדחייבא בפאה מחייבה** והבשר קודם למחשבה לא הוי הבשר כדאיתא בהעור והרוטב. ובנוסח מחשבה הכשר נמי צריך שלא הוכשר בשחיטה מפני שקדם הכשר למחשב'

בתפילין אבל בציצית ושאר מצות אין מברכין לאחר עשייתן. תפילייהו לשמור הקיו. פי' ר"ת ז"ל בספר הישר שלו שלא אמרו אלא דתלמוד' בכמה דוכתי'. הא דאמרי' לבני מערבא דמברכין בתר דסליקו וכ' אלא יגדיל תורה ויאדיר מתרץ לה ומסייעא ליה מההיא והכי אורהא תרווייהו בהריא מההיא דמייתי בשלהי שמעתין השבת משנתנה טעם בקדרה אוכלין דייק נמי מדמחייבא בפאה מחייב' במעשר וה"ה ודאי דמצי למיפשט פטור לגמרי. א"ג איידי דבעי מכללא ומדאיחייבה במעשר מטמא טומאת והגרגיר אבל השבת אע"פ שהזרע והירק ממנו שוין אינו בכלל לפי שהוא ואיכא למימר אי מהתם ה"א דה"ק אינו מתעשר זרע וירק אלא השתלים

בשמו ז"ל. בלילה שהוא מקיים עשה ואין לך כן בכל המצוות, כך פי' הכמי הצרפתים שמניה תפילין לאחר שקיעת התמה עובר בעשה הילכך מברך בשעת סילוקן שם לא בדא ואם הגירסא נכונה כר"א קאי על למטה ע"ש] והטעם לזה מפני תפילין הכתוב מדבר ברם כמ"ד בחוקת הפסח הכתוב מדבר לא כר"א [לפנינו תפילין. וכשהוא חולצן מהו אומר ברוך וכו' לשמור חקיו ואתיא כמ"ד בחוקת בא"י אמ"ה על מצוח תפילין וכשהוא נותן לראש מהו אומר אקב"ו על הנחת מברך עליהן ר' זירקן בשם ר' יעקב בר אידי כשהוא נותן של יד מהו אומר והביא ראיה ממה שאמרו בירושלמי בפ' היה קורא בתורה כיצד הוא

דמברכי אמצות וכו'. מחני' לאחויי כל שאר המצוח. ועוד יש נסחאות שכחוב בהן ולבני מערבא ולבני מערבא דמברכין בתר דמסלקי תפילייהו מאי איכא למימר מאי קושי' ועדיין אינו מחוור, דא"כ הא דאמרינן בשמעתין לאתויי מצות ומקשי

ובסיפא גרס' נבלת בהמה טמאה בכל מקום ונבלת עוף טהור בכפרים . הקיו אבל שאר כל המצות אין מברכין אלא לשמור מצותיו ובודאי נראה בירושלמי אחיא כמ"ד בחוקי החפילין לא הקפידו אלא על הלשון דלשמור אלא נראה לבני מערבא ה"ה לכל מצות שטעונו" ברכה לאחריהן וז"ש

המעשה.

KLTL לילות וכך סמכו שם בירושלמי ר' אבהו בשם ר' אלעזר הנותן תפילין בלילה בירושלמי דאתיא כמ"ד בחוקת תפילין הכתוב מדבר וכתיב מימים ימימה ולא היו מסלקין ביום היאך יברך הלא מצוה להניחן ולא לסלקן. ולפיכך אמרו תפילין הוא וא"כ סלקו אותן בע"ש ובערבי י"ט לד"ה מברכין היו אבל אם משום עשה שבהן אלא משום שכבר נגמרה מצותן דקסברי לילה לאו זמן - בתורה ובצבור מפני שהוא מצוה לגמור כדי שיהיו ג' או ז' קוראים כתקנת

כיוצא באלו שאינן טעונות ברכה מפני שאין לשין לאחריו אלא לאחר שנגמר שעשייתן גמר מלאכתן מברכין וזה שלא העמידו משנתינו דיש טעון במצות מן הסוכה אבל בלילה מברכין על ציצית וכן לאחר שופר ולולב וכל כיוצא בהן מברכין על כל מצוה שאין סילוקה גמר עשייתה כגון פושט ציצית ביום והיוצא בעשה מה טעם ושמרת וכו'. אבל נאמר לפי"ו הענין ולפ"ו הפי' שאין

חייב בה והוא מסלקה ממנו שא"כ מצינו חוטא ומברך ואין לך כן אלא בקורא – דגמ' דילן עבדינן או שענין הירושלמי במניח א' מהן ולא במניח שתיהן.

וכשהוא מניחן אומר אקב"ו על הנחת תפילין בכל מקום מזכירין כן אע"פ לעשות תפילין לשמו כשהוא לובשן אומר בא"י אמ"ה על מצות תפילין שם הענין הזה בפרק הרואה ואמרו העושה תפילין לעצמו אומר בא"י אמ"ה שהצריך לברך א' של יד וא' של ראש אף על פי שלא שה. וכן החזירו ולשון הירושלמי שכחבנו נראה שמכריע כדברי בעל הלכוח ז"ל לא נהגינן הכי במתיבתא ומיהו אי בעי אינש למיעבד כבני מערבא שפיר דמי. ומגלה ותורה בצבור וראינו לרבינו האי גאון ז"ל שכתב בהא דבני מערבא חכמים. אבל בגמר מצוה בכל מצוה נגמרת מברכין היו ודמיא להו להלל

ווה הלשון נכון הוא שאין הדין נותן לברך לאחרי" במצוה שעדיין הוא – בגמרא דילן אבל במסקנא אסיקו אביי ורבא לא שה מברך א" ואנן כמסקנא אלא שיש לנו פתחון פה לומר דגמרא ירושלמי ס"ל כדקס"ד מעיקרא

מלא שה ולא כדברי רבי' הגדול ז"ל שפירש לא שה מברך א' בלבד על

7 P 12

שתיהן.

בפירקין דיוצא דופן א"כ עקרת זמן נערות מכל התורה כולה. לר' יוסי דאמר במיאון עד שחקיף העטרה והוא זמן גדלות לדבריו כדאית' מחלוקת בגדלות שלו אלא הכל מודים דשתי שערות גומרות בו ועוד דא"כ מצות האמורות בתורה ולא פליג ר' יהודה. וכן בתינוק לא מצינו לר' יהודה שירבה השחור דהא קתני בהדיא תינוקת שהביאה שתי שערות חייבת בכל - ליה כרביה ההוא דאיתמר בכתובות (דף ע"ג) קטנה שלא מיאנה והגדילה ליכא לפרושי משום דקסבר לר` יהודה קטנה היא ואין קידושין תופסין בה עד וגמר ובעל לשם קדושין ומאן דבעי למעבד עובדא כר" יהודה ואע"ג דנבעלה משהביאה שתי שערות והילכך אמרינן אדם יודע שאין קידושי קטנה כלום - **קידושי טעות.** פירש רש"י ז"ל כגון ע"מ שאני כהן והרי הוא ישראל וכגון שערות שוב אינה יכולה למאך. משום דודאי מודה ר' יהודה שהיא גדולה - ר' ישמעאל ויש לך אחרת שאפילו לא נתפסה מותרת ואיזו זו שקידושי' הא דאמרינן **ומודה ר' יהודה שאם ובעלה לאחר שהביאה שחי**. הזה אפילו לא בעל אינה ממאנת. וזה הלשון נכון ועיקר הוא. והא ד**אמר**

למיאוניה עד שירבה השחור תוך הזמן הזה אפי' בעל ממאנת לאחר הזמן והילכך אפילו גדולה ממש מן הדין אינה מקודשת אלא שתקנו חכמים זמן אדם יודע שאין קדושי קטנה כלום אלא אמרינן לשום קדושין ראשונים בעל. מקודשת תקינו לה רבנן נשואין ומאן דקסבר אפילו נבעלה סבר לא אמרינן כמ"ד כי גדלי גדלה קדושי בהדה ומשרבה השחור אע"פ שמדאורייתא אינה משום דיהיב ליה זמן מעתה משהיא בת דעת דהא קידושיה דרבנן הן דלא ס"ל אלא שהכל מודים דומן גדלות היינו שתי שערות וטעמיה דרבי יהודה

> ולא מראשון קאמר. ועמדה ונשאת רב אמר אינה צריכה גט משני ושמואל אמר צריכה גט משני צדיק יכשל בו זרעו. וא"כ לר" ישמעאל מצינו חמות ממאנת ושמואל אי סבר קטנה שאין מעשיה כלום והכי ודאי פשטה דשמעתא דאמרי. דבר שאמר אותו

דשמואל. ישמעאל. אי משום דהא דידיה והא דרביה. אי משום דאמוראי נינהו אליבא מדר' יהודה וכו' דאלמא משהביאה שתי שערות אינה ממאנת ההיא דלא כר' בודקין לקידושין ולגיטין ולחליצ' ולמיאונין ואיתמר עלה למיאוניו לאפוקי ועייא דאמרינן בפרק מי שמת (דף קנ"ו ע"א) אמר ר' נחמן אמר שמואל

כשם שלר' ישמעאל ממאנת בקדושי תנאי ולא אמרינן אין אדם עושה בעילתו צריכה גט מיאון אלא מעשה כשהיה בבתו שנכנסה למאן היו סבורין לומר ופי' ממאנת והולכת לה לומר שאם לא רצתה בבעל הולכת לה ולא שתהא וי"מ דוקא קידושי טעות אבל בממאנת בקדושי קטנות לא א"ר ישמעאל

פרק ו בא סימן

גדולה היא דלא פליגי רבנן עליה דר"ש בהאי. שתים על גבי קשרי אצבעותי' של יד ושתים ע"ג קשרי אצבעותיה של רגל ב"ש. אע"ג דקיימא לן כרבנן עד שיהו שתי שערות במקום אחד. מיהו נושאין על האנוסה (יבמות ק, ב) כלשון הזה וכבר פירשתיה ביבמות בפרק דרבנן שעה ראשונה שוב אינה יכולה למחות מדבריהם. וכן משמע בפרק דרבנן הוא מפני שנראית כגדולה שנתקדשה או מפני שלא מיחת בקידושי ישמעאל בקדושי קטנות אינה ממאנת אלא עד שתביא שתי שערות ומיהו זנות ולשום קדושין בעל כך בקטנה שהגדילה ונמנו וגמרו שאפילו לר'

דג' חלוקין. ע"כ נפרש קמשמע לן דאינה מביאה קרבן. ולא נאכל שני ימים וחלוק דומיא ואינן מביאין לא לידי זיבה ולא לידי נדה כדאית' לקמן בפרק הרואה. אלא רבים. דהא כתמים דרבנן הם ואפילו בידוע שמגופ' חזאי דבר תורה טהורה נראה לי שאין לפרש "קמ"ל" דאינו נאכל אבל מביאה קרבן כמו שכתבו מיהו ביד ורגל סגי. הא דאמרינן מ"ד כל כה"ג מביאה קרבן ונאכל קמ"ל. וכריסה במקום ערוה וכריסה למעלה עד מקום ערוה וכן שמעתי בשם ר"ת במקום הערוה ובשמעתין משמע אפילו על יד ורגל או בגבה. וי"מ גבה נעמעני על הרב רמב"ם פאסי ז"ל שכתב ב' שערות אלו צריכים שיהיו

נמי בכלל טהרות הן אלא משום פלוגתא דרשב"א נקט הכי. למפרע. פרש"י ז"ל עצמה לטהרות ובודאי שיש בכלל עצמה קדשים דאיהו זבה גמור' שהרי לא עלתה לה שימור. ואין זה נכון. **מסמאה עצמה וקדשים** דין הכתם לטמא בתחלה כיון שדבר ברור הוא דמגופה חואי בדין הוא שתעשה ויש לדחוק שכיון שראתה שנים וצריכה שימור בשלישיאף על פי שאין

בועלה כדאיתא בפרק קמא. למנינה ומטמא בועלה ואלו ראיתה אינה מקלקל' מנינה ואינה מטמא את

מציאה. כנ"ל. והא דנקט עצמה משמע לי מפני שמטמאה נמי את בועלה נקט למניינה. ואע"פ שאינה מטמא טהרוח ולא קרשים אלא עד מעת לעת של לעת יש קלקול במנינה גבי כתם האריכו לענין מניין מקולקל' משעת הכבוס אף שעת מציאה ספק לפיכך לא התחילו למנות ממנו וכיון שאף בזמן דמע ראיה דאוריית' מתחילין ממנו שאין זמן ספק מוציא מידי זמן ודאי אבל בכתם במנין דמעת לעת דראיה לענין קלקול ל"ק ליה לפי שזמן ראיה כיון דשעת יותר מומן טומא' דראיה לפי שאינו בדין אבל אם נחמיר במנין דכתם יותר ויש לומר דלרשב"א ל"ק ליה אלא שלא נאריך זמן טומאה בכתם למפרע

הכי ולא קתני בהדיא טהרו' וקדשים.

מקולקל' היא לכתמה אמרינן. הוא ואין צריך שימור ולא נראה דהא רשב"א כיון דלא חלינן כחמה בראיתה לכתמה אמרינן יום זיבה הוא וצריכה לשמור יום כנגד יום ולרשב"א סוף נדה ה' לכתמה אמרינן יום זוב הוא ונמצא רבי מחמיר לענין זיבה דכי חזיא בח' מונה מיום מציאת כתמה ואף להקל ולטבול לילי ז' לכתמה אם פסקה ומיום ומונה ימי נדה מיום ראיתה ואין ימי זיבה מתחילין עד יום ח' לראיתה ולרבי לענין זיבה הוא מיקל לדידיה היכא דלא חואי ביום לא תלינן כתמה בראיתה י אלא טעמא כדפרישית. **שהוא מתקן הלכותיה לידי זיבה.** פ' רש"י ז"ל שמקולקל' למעלה בכתמים כדתניא בסמוך ואלו בראיה אינה מקולקל' כלל כוונחם שהרי בזמן מעל"ע מיהת חמור כחמה מראי' שהרי מודה רשב"א ורשב"א עצמה אינה מטמאה למפרע ומודה במעל"ע. ואין פירושם נכון לפי ובחוספ' מפרשי' היינו למניין שלה לומר שהיא מקלקל' למניינה.

6t

ומטין כדברי המחמיר. ומוציאה מכל ספק זיבה ואני מעותה שאיני מוציאה מידי ספק כלומר נראין בכל שלשה רצופים שתראה הוששת לזיבה וצריכה נקיים נמצא שהוא מתקנה משום זוב בג' גריסין ועוד אי נמי שאם ראתה שנים והוא צריכה שימור. וכן ול"א פי" בה שהוא מתקן הלכותיה לידי זיבה שהוא מחמיר וחושש לכתם

שראתה. ואי קשי' לרשב"א הא מצינו כתמה תמור מראיתה דאלו כתמה מקולקלת – בפרק קמא (ו, א) ברואה כתם ומקולקל' למנינה ואינה מונה אלא משעת והלא ביום ראיתה היא תחלת נדה וממנו ראוי למנו' דבר תורה. וכדאמרינן א) כתמים דרבנן ובראית כתמה אינה מטמאה היאך רבי מונה לה משעת כתמה מטהר' ליום ששי לראי' ולרשב"א ליום שביעי. ועוד ק"ל כיון דקי"ל (נט, ואף לשון זה אינו עולה דלמה לידי זיבה לכל דבר הוא מחמי' שהרי רבי

בדין תורה וחוששת נמי ליום. מציאת כתמה כדין דבריהם. למנינה מיום לבישת החלוק אבל מכל מקום עיקר מנין נדה וזיבה מיום ראיה כחמה בראיתה לומר שאינה מטמאה עצמה וקדשים למפרע ואינה מקלקלת לפיכך נ"ל שלא תלה רבי אלא כחמה בראיתה אבל ראיתה בכחמה לא,

עורה משעת ראיה וכשהוא מעת לעת הוא רואה אינו תולה ונמצא' מקולקל' ימי נדה וזבה אחד הוא בין לכתם בין לראיה ונמצאו כל הספירו" ראויו" כדין בראיה אלא במקום שאין חילוק ספיר' זיבה ביניהם כך דהיינו אותו יום שמנין לפיכך אמרו שהוא מחקן הלכותיה לידי זיבה כלומר שאינה תולה כתם

לכתם ומונה משעת ראיה נמצא כשהוא אומר תולה מתוקנת לגמרי. וכשהוא אומר אינו תולה היא מקולקל' לגמרי. הוששת לזיבה בודאי נמצא לרבי שאפילו בשעת תקונה כלומר שהוא תולה

אבל רבי אפי' בשעה שהוא תולה כתמה בראיתה הוא מעותה לידי זיבה

שהרי אסורה לשמש עד יום ז' לראיה שהוא ח' לכתמה. ואם ראתה בו ביום הוששת לזיבה בודאי נמצא לרבי שאפילו בשעת תקונה כלומר שהוא תולה הוא מעותה שתולה כתמה בראיתה ואינו תולה ראיתה בכתמה ולא השוה מדותיו כנ"ל וסליק שפיר.

712 57

הא דאמרינן **ותשמש נמי בתשעה עשר.** ק"ל והיכי ס"ד דעשירי לא בעי שימור והאמר רבי יוחנן בפרק חינוקו' עשירי כחשיעי ובעי שימור. ועוד רב ששת דמתרץ לה משום גרגרן שביק ר' יוחנן ואמר כריש לקיש והא קיימא לן הלכה כרבי יוחנן בר מהלי תלת ועוד אמאי נטר לה לסיפא והא מרישא ש"מ דיום א' טמא ויום א' טהור ביום העשירי ראתה ויום אחד עשר היא שומר' כנגדו כרקתני שאינה משמשת אלא שמיני ולילו וד' לילות מתוך שמונה עשר יום אלמא רואה בשבעה עשר ושומר' בשמונה עשר.

 t^{**} ל קסבר מקשה דעשירי יש לו שימור בתוך ימי זיבה דהיינו ביום אחד עשר והיינו רישא אבל זו כיון דיש בה עשירי t^{**} א וראחה בהן אין ספירה לעשיר' מעחה שאין ספירה אלא בימי זיבה וסוף $[t^{**}$ ה ימי נדה היא $[t^{*}$ עשיר' מעחה שאין ספיר, ר'א והיינו נמי דרב ששח. ורב אשי מחרץ שלא במלה שמירת t^{**} א את של עשירי אלא נהי t^{**} א לא בעי שימור עשירי מיהת בעי לעולם.

ואי קשיא ותיקשי ברייתא לר"ל דאמר אף לעשירי לא בעי שימור. ויש לומר סיפא מתרץ לה משום גרגרן אםור כר"ש וקסבר דרואה בעשירי ומשמש' לי"א כל שכן דהוי גרגרן ואע"ג דלא חנן.

ויש מפרשים דלא אמר ר"ל עשירי לא בעי שימור אלא למ"ד הלכות י"א דהיינו ר" אלעזר בן עזריה אבל לר"ע דאמר קראי נינהו עשירי נמי בעי שימור חוץ מי"א דכיון שאין שימור שלו בימי זיבה אין לו שימור וכדאוקמא לפלוותא דר"ל ור"י בפרק בתרא, ואין זה מחוור. מדאמרינן **משמש' רביע ימיה מתוך שמונה ועשרים יום.** דלפי זה פתחה של זו מכ"ח לכ"ח. שמע מינה שאין האשה נעשי' תחלת נדה משנעשי' ובה גדולה עד שתספור נקיים מינה שאין האשה נעשי' תחלת נדה משנעשי' ובה גדולה עד שתספור נקיים עלי שהרי בשבוע שלישי שהוא טמא כל שבעה אין בו מימי זיבה אלא ארבע ימים הראשונים ואם תאמר בג' האחרונים נעשי' תחלת נדה נמצאת בשבוע ומישי" שהוא טמא זבה גדולה וצריכה שבעה נקיים ואם כן היאך פתחה של זו בתחלת כ"ח והרי כל אותו שבוע ה' בימי זיבה הוא ונעשת בו זבה גדולה הן. משמרת נקיים ובשבעי שהוא ממא ששה ימים שבו ימי זיבה הן.

ואינה משמש' בשמיני נמצאת שלא שמשה בכ"ה שניים כלום.

וכן גמי מדקתני סיפא משמשת חמשה עשר יום מתוך מ"ח ש"מ כה"ג דאי לא תימא הכי הרי שמנה חמישי' ארבעה האחרונים מתתל' ימי נדה נמצאו ימי זיבתן כלין בשבעה של שמוגה ימים השביעיים ואנו אומרים תחל' נדתה של זו שחוזרת חלילה.

וכן סיפא דקתני וכן למאה וכן לאלף כלומר דמאה טהורין שבעה הראשונים תחלת נדה והשאר כולן ימי זיבה הן ומאה טהורין ז' לספירה וכולן לתשמיש והיינו ימי שמושה כימי זיבתה אלמא כולן ימי זיבה הן שמשנעש' זבה גדולה עד שתספור שבעה נקיים איו ראייתה אלא סתירה לספירתה ואינה מונה מהם ימי נדה.

וז"ש בפרק בנות כותיים מה ימי נדתה אין ראויין לזיבה ואין ספירת שבעה עולה בהן כלומר לפי שא"א ושם אמרו וכי דנין אפשר משא"א לומר שא"א לספירת זיבה בימי נדה למ"ש וכן פי' שם רש"י ז"ל. והא דאקשינן **הני ארביס' הוו.** מפורש בדברי הר"ר אב"ד ז"ל דהכי מקשה בשמנה ימים הרביעיי' למה תשמש שבעה והלא צריכה היא לשמור יום א, לספיר' עשירי ואחד עשר של ימי זיבה שראתה בהן בשמונה השלישיים וכדאמרן ברישא דהיינו שימור בעו ופריק רב אדא זאת אומרת ימי נדה שאינה רואה בהן עולה לה לימי זיבתה כלומר של זוב קטן. ולפיכך יום א' של ח' רביעיים שהשלימה בהן ימי נדתה עולה לה לספיר' שמיר' של יום עשירי שאמרנו. ואין דברי רש"י ז"ל נוחין בזה.

אבל דבר שהכל מודים בו שאין ימי נדה מתחילין עד שתספור נקיים. ובואו ונצווח על הרמב"ם פאסי ז"ל שכחב בחבורו שהאשה שראתה תחלה מונה שבעה לנידתה וסמוך להן אחד עשר ואח"כ מונה ז' לנדות אעפ"י שאינה רואה בהן ואחריהן אחד עשר ואם ראתה בהן הרי היא זבה וכן כל ימיה ואם קבעה לה וסת תחל' הוס' הוא יום נדו' וממנו מונה שמונה עשר ומונה שבעה לנדותה אף על פי שלא ראתה ואם ראתה אחריהן באחד עשר זבה היא.

פרק ז דם הנדה

עשר שבועות ובגמרא אמרו רביע ימיה ולא קיים אלא בתוך כ"ה הא". ימים בשבוע העשירי וחמשה ימים בשבוע שנים עשר ופתחה של זו לסוף אחד ושבעה טהורים שתשמש אלא שבוע שני ולסוף תשעה שבועות משמשת ששה זבה ותחלת נדה וכל אלו דברי הבאי שלדבריו לא תמצא לרואה שבעה טמאים עוד שבש וכחב שאפילו ראחה ט' וי' ואחד עשר ושנים עשר הרי זו - הן רואות.

הללו ש"מ שפתחה של זו מ"ח ומכאן ואילך חוזרת חלילה. מתוך שנים ושלשים או משמשת שמונה עשר מתוך ל"ו וכן כיוצא במנינן אינה משמשת אלא שלושה ימים וכיון שלא אמרו משמשת ארבע עשר יום עשר יום אלא מתוך שמונה וארבעים ראשונים אבל בשמונה וארבעים שניים וכן לדבריו בשמונה ימים טמאים ושמונה טהורים אינה משמשת תמשה

מימי הזיבה ואין לנדה ספירה אלא בימיה. ועוד לדבריו מצינו אשה רואה יום אחד מסוף ימי נדה יושבת עליו ששה ימים לנדה והשאר לזיבות והלא נעשה , היא נדה אף על פי שלא ספרה לזיבה. חמישה בטהורים אלא שלשה וכן למאה וכן לאלף למה מנה חכמים שבעה נדה נמצא שבעשרה ימים טמאים השניים חמשה ימים מימי זיבה ואין ימי ורואה כן בשניה בשמונה ימים טהורים נשלמו ימי זיבה ראשונה והתחילו ימי ושימושה שוים אלא פעם אחת בלבד לפי דברי הרב ז"ל שהרי כשהיא חוזרת וכן האשה שראתה עשרה ימים ממאים ועשרה ימים מהורים אין זיבתה

נשקם המניין. לנקבה הרי היא תחלת נדה ואין מונין לימים שמקודם לכן והטעם לפי שכבר וכן שנויה בכמה מקומות במסכתא זו שהרואה יום מ"א לזכר ופ"א

היולדת משאר נשים שאפילו כשאינן רואות הן מונות ימי נדה וזיבה כאלו – מלומדיה ואין אדם מוציא הלכה ברורה במקום אחד.

ועוד דהא בפ' בנות כותיים אמרי' דלכולי עלמא נדה ופתחה מכ"ז מנינן

ΙÇ

ראיה ראשונה שראתה זו כי הדרי אותו כ"ב תליתאי בימי זיבה קיימי והיאך לטבילתה שהן כ"ב לראייתה וכו" ואם אתה מונה כל ימי נדת זובם לתחלת ועוד מהא דתנן היתה למודה לראות יום ט"ו ואוקמה שמואל ט"ו ואם היינו מונין משעת ראיה ראשונה כ"ז בימי זיבה קאי לה.

לרב הונא בריה דר' יהושע דקשיא דאמר אינה חוששת בתוך אחד עשר וכל

כותיים ואין הוסת נקבע אלא בשלשה הפלגו' כדבעינן לפרושי קמן וכל שכן

קבעה וסת בכך שאין האשה קובעת וסת בי"א כדאיתה התם בשלהי בנות

נדה לעולם עד שתספור שבעה נקיים שלה. ואין לי להאריך. ראיתי וכן כולם אשתמע בהדיא דמשעה שנעשית זבה גדולה אינה נעשית הראוי וכן כל השמועה ומדאמרינן החם נמי חמשה וארבעים ימים טמאים אחד עשר היום וכשעמדה אחריו שבעה עשר נמצא עומדת בימי הזיבה למנין להיות נדה ואלו לדברי הרב ז"ל א"א דהא איכא למימר שאותו יום בתוך נדה וכל שכן אם היה בימי זיבה שכבר עברו ימי זיבתה וימים שהיתה ראוייה ימי נדות הרי השלימה עליו ששה ועוד י"א אחריהן נמצאת חוזרת לתחלת שאמרה יום אחד טמא ראיתי פתחה שבעה עשר פירש שאפילו היו תחלת ותמהיני עליו אם העביר עיניו בפתחי נדה במס' ערכין דתנא רבנן טועה

מלאת ולדבריו צריך הוא להביא ראיה מן החורה לשנוי זה שהוא משנה - בעינן ולא מפוזרין ועל כיוצא בדברים הללו ידוו כל הימים שהתורה משתכחת והרב ז"ל הורה ביולדת שמפסק" ומתחלת למנות מתחל" ראיה שלאחר – בין ברצופין בין במפוזרין. וזה טעות מתפרש כאן ובכמה מקומות דרצופין אחד עשר יום שבין נדה לנדה בשלשה ראיית בשלשה ימים נעשית זבה גדולה וכן יש שבושין בחבורי הראשונים בקצתם כגון רב סעדיה שכתב שכר

ers i te nitra

זה במס׳ זו.

712 512

אותו וזהו היסטו של זב שלא מצינו לו חבר בכל התורה כולה שכל טומאות ומושבו ואדם טהור יושב על האבן ונטמא מדין נישא שהרי משכב הזב נושא – בהיסט.

בחוספות בשמו של רבינו תם ז"ל שהיא אבן גדולה שמושמת על משכב הזב – תחת האבן כדאיתא בתורת כהנים וכן אם היו בכף מאזנים וכרעו הן מממאים **אבן מושמא.** כבר פירש במסכת שבת פרק ר' עקיבא (דף פ"ב ע"ב) - המסיטות טהורות הוץ מן הזב וריבה הכתוב אף משכב שלו ומושבו הנושאים

וכן דם נדה שהוא רוצה כאן לממא תחת אבן מסמא לומר שיהא לו היסט

כזב בין תחת האבן בין בכף מאזנים וממעמינן ליה מדכתיב והנושא אותם דכמשכב ומושב הוא דמטמא באבן מסמא להכלים שעליה כדמפרש בתורת כהנים וכתב אותם למעומי דמה. ולשון רש"י הוא והלשון שפי' בתוס' כתבתי שם במסכת שבת. שמא יעשה עוד אביו ואמו שטיחין. מפורש במסכת הולין בפרק העור והרוטב (קכב, א). אמר ד' יהודה מדסקרתא סלקא דעתך אמינא שעיר המשחלה יוכיה וכו". תימא הוא למה חזר והזכיר הטעם

שדוחה סברייתא קל וחומר שלו ולמה הוצרך לומר כן לפי שאלתנו זובו טמא למה לי.

ויש לומר שזו הברייתא השגויה למעלה שעיר המשתלה יוכיה לא היתה שנויה בבה"מ ורבא לא היה יודע אותה כמ"ש בפרק בנות כותיים וכן ר' יהודה מדסקרתא לא שמע אותה והשיב לתרץ דאיצטרך זובו טמא והיה קשה עליו בק"ו והוצרך לומר שמדין ק"ו נמי לא אתי בך מפרש בתוספת.

11 21

הא דאקשינו**ודילמא כהן שמא הוא.** לאו למימרא דכהן טמא מוחר ליטמא שלא אמרו אלא בחבור אדם במח כדאמרינן במסכח נזיר היה עומד בבית הקברות והושיטו לו מתו ומת אחר ונגע בו יכול יהא חייב תלמוד לומר לא יחלל יצא זה שמחולל ועומד ומוקים לה התם בחבורי אדם במת הא לאו הכי חייב אלא הכי קאמרינן ודילמא כהן טמא וקסברי כותיים שאין מא מוזהר על הטומאה אי נמי כהן טמא דיומי הוא וקסברי כרבי עקיבא מא מוזהר על הטומאה אי נמי כהן טמא דיומי הוא וקסברי כרבי עקיבא באמר במסכת שמחות נטמא בו ביום ר' טרפון מחייב ור' עקיבא פוטר. וכבר פירשנו בארוכה בפרק ידיעת הטומאה (שבועות יו, א).

ובענין הכוחיים בטומאת כחמים אף על פי שכחמים מדבריהם הוחזקו בהן שהן סבורין שטומאתן תורה דאינהו לא דרשי בבשרה עד שחרגיש. אי נמי בכתמים שמרגשת בהן הן נוהרו' ושל ספקות לא הששו להם. וכן בנפלים והירין הן בטומאה כטומאתן אף על פי שאין קוברין אותן לדבריו דר' יהודה שאם לא היו והירין בהם נמצא כולן בחזקת טמא מתים ואנן לא תנינן אלא בועלי נדות וכשטבל לאותה טומאה טהור כדאיתא בפרק בנות כוחיים. **הסכנות.** פירש רש"י ז"ל אילן המיסך על הארץ והוא סמוך לדרך בית הקברות וזימנין דמיתרמי בין השמשות וקברי התם והיינו ספיקייהו. המרעות. אבנים גדולות ובולטות מן הגדר וקבר תחת אחת מהן ואינן יודעין תחת אזו מהן.

ותימה הוא, אם כן ספק טומאה הוא, ואם הוא ברשות היחיד ספקו טמא ואם היה ברשות הרבים וגזרו עליהן מפני שהוחזקה שם טומאה למה אמרו בכותי מהלך על פני כולה דנאמן שמא תולה הוא בספק טומאה ברשות הרבים דספיקו טהור וגזרו דרבנן לית להו עוד השיב הרב ר' אברהם בר דוד ז"ל דאם כן כל זיזין וגזוטראות נמי ומאי שנא אבנים דנקט.

ופירש הרב ז"ל שהסככות אילן שענפיו אחת למעלה ואחת למטה ואין שם אוהל אלא שרואין את העליונה כאלו הן למטה והתחתונות כאלו הן

> למעלה ואף על פי שאין העליונות כדין התחתונות אלא שעדין נשאר שם אויר מועט נעשה כולו (אויר) [אהל] שלם וכן הפרעות אבנים שיוצאות מן הגדר ואינן נוגעות זו בזו אלא שראויו' לקבל מעזיבה נעשה אהל שלם ומביא טומאה מדבריהם. ועשאום כספק טומאה וזהו ספקן שאין אהל שלהם שלם ובשקברו שם בודאי מיירי.

> ואף על גב דאמרינן בסוכה שאין אומרים גוד אחית וגוד אסיק אלא בתוך שלשה משום לבוד וגבי קורות הבית תנן שאפילו אין ביניהם טפח טומאה תחתיהן ביניהם טהור אלמא לא כסחום דמי. שאני הבא דכיון שהכל מאילן אחד ומכוחל אחד הוי חבור ומשלים אהל שלהן. כך כתב הרב הנז' ז"ל וכענין הזה שנוי בחוספות טהרות ומיהו דוקא שאין בין הענפים של סככות פותח טפח הזה שניי בתיספות טהרות ומיהו דוקא שאין בין הענפים של סככות פותח טפח שאם היה ביניהם בודאי פותח טפח מפסיקין. אמר ר' יוחנן במהלך ובא על פני בולה. ה"נ איכא למיחש דלמא טמא הוא אלא באוכל (טומאה) [תרומה] הוא דמתוקמא דומיא דמתניתין ומשום דרישא מקצר ועולה.

ותמה הרב רבי שמואל ז"ל אלא מתניתין דקתני גאמנין לומר קברנו שם את הנפלים ואינן נאמנין על הסככות הא ודאי כשם שנאמנין על הנפלים בכהן שלהם אוכל תרומה שם כך נמי נאמנים על הסככות במהלך שם ואוכל.

וזו אינה קושיא שהמהלך ובא על פני כולה היכי שעובר בכל השדה שאפילו לא היה הכוחי חושש לאהל הסככות נטמא בקבר עצמו אם היה שם ונאמן על גופו של קבר הא על טומאות הסככות כגון שמיסך תחת אחד מן האילנות אינו נאמן עליו דלית להו דין אהל בסככות ופרעות אבל בנפלים נאמנין הן ואף על גב דאיכא למיחש לבקיאות דיצירה כן נראה לי.

וליכא לפרושי מהלך ובא על פני כולה שהולך תחת הסככות אורך ורוחב שהרי פירשנו שאהל הסככות עצמו מדבריהם והם אינן גוזרין כן והלכך ודאי אינן נאמנים עליהם אפילו עושין בהם מעשה.

פרק ט האשה שהיא עושה

יושבת מה לי א"ר שמעון. קשיא ותיפשוט ליה ממתני' כדאמרי' בסמוך כיון דומיא דחרי ספיקי ואפילו לכתחלה וממשנה יחירה גמרינן. הא דאיבעי לן מדיוקא דמחניחין. כרישא אלא לר' יוחנן לישתוק גמי מדר' יוסי ופריק לאשמועינן דחד ספיקא ול"ש יושבת. א"ג איכא למימר דפשטה דברייתא משמע ליה טפי ועדיף ר" יוסי שהוא מטהר אף בחדא ומדר"ש היה לבר זוגיה ש"מ דר"מ מטמא - א"כ הלך אחר חוקתך שחוקת דמים מן האשה ולא מן האיש דל"ש עומדת אלא להודיעך דבריו של ר"מ לומר לך שאין כאן מטהר אף בתרי ספיקי אלא - והשתא דאשמועינן ברייתא דר"ש אפילו ביושבת אפשר דאתי דם ממקור פרכי' דקאמר דר' מאיר גמי מטהר דאלו לר"ל איכא למימר לא חנן ר' יוסי - מעיקרא קס"ד שאין חזקת דמים שוים מי רגלים מן האשה אלא בעומדת.

ורבי יוסי בחד ספיקא מטהר בספק ספיקא מיבעיא. פירוש, לר' יוחנן - דאמר ר"ש חזקת דמים מן האשה ל"ש עומרת ול"ש יושבת. ואיכא למימר

76 0

אמרינן שאני אומר חולין לחוך חולין נפלו ותרומה לחוך תרומה נפלה. וכל כה"ג תולין קלקלה במקולקל דומיא דההיא דאמרינן בפסחים דבדרבנן פי` משום דלא מקלקלא לה מידי דהא טומאתה תחלה הוא וכתמים דרבנן הם הא דתניא ושוין שתולה בשומר' יום כנג' יום בראשון שלה וכו'.

מטמאים שניהם. לישאל בבת אחת א"נ שבא לישאל עליו ועל חבירו שא"נ היו טהורים היינו באנו למחלוק' רבי ורשב"ג. בספק טומאה ברה"ר דספקו טהורה היא ובבאין והא דאמר ר' חסדא ממא ומהור שהלכו בשני שבילין א' ממא וא' מהור

היינו פלוגתייהו דהכא והתם טבילה בעי דמים הן מחוסרים. שלו שהשלים ימי טומאחו היכי קאמרינן הכי מאי נפקא ליה מינה הא ודאי ושוץ שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וכו'. ואם היה הממא בז' (ימים) [ב'] וג' ימים מימי ספרו שאלו היה בראשון ד"ה תולין בטמא כדק' וראיתי למקצת המפרשים שהעמידו מימרא דרב חסדא בטמא שמנה

יהודה בר ליואי] שפיר לרבי כאן בראשון שלה והיכי קאמרינן מכל מקום מעם. [דמגופא קא חזיא] (אי נמי) [א"כ] ברייתא מיתרנא (לר' יוחנן) [לר' אליבא דרבי לא תיבעי לך ואם נאמר דבראשון שלה אפילו לר' תולין בלא דכתם בכתם בראשון שלה לרבי ובז' לרשב"ג היה לו לישאל. והיכי קאמר לחלות כתם בכתם אינה מתחוורת לי לדברי המפרשים שאם באנו לומר כן דתרווייהו גמי כי הדדי גינהו וכן זו ששאל ר' יהודה בר' ליואי מר' יוחנן מהו שלו. ועוד דרב אדא בר אהבה דפרכיה דילמא בטמא בו' שלו קאמר ר' חסדא וזה הפיר' אינו מחוור לי שא"כ היה ר' חסדא מפרש בשני שלו או בג'

qwγx.

לפיכך תולין בהן שאלו ראתה זו הרגישה. היושבת על דם טוהר והנכרית מתוך שאינן מקפידות אינן מרגישות ויודעות כלל אלא מפני שהוחזקה להיות רואה. וכן בתולה מפני ששירפה מצוי וכן אלה לרב הסדא לא מפני שתולין קלקול במקולקל לר' דלית ליה האי סברא לפיכך נ"ל דהא דקתני ושוין שתולה כשומרת יום כנגד יום בראשון

לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה. במקולקל דומיא דההיא דאמרינן בפסחים דבדרבנן אמרינן שאני אומר חולין לה מידי דהא טומאתה תחלה הוא וכתמים דרבנן הם וכל כה"ג תולין קלקלה שתולה בשומר' יום כנג' יום בראשון שלה וכו'. פי' משום דלא מקלקלא בראשון אינה תולה לרבי. וכל השמועה על דרך זו תישב אותה. ושוין נינהו ור"י בר ליואי נמי כרב הסדא סבר לה הילכך בבעלת הכתם אפילו באנו למחלוקת ורב אדא פליג אהך סברא ומוקי פלוגתייהו משום דכי הדדי הילכך להאי טעמא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אפילו בראשון שלו

מטמאים שניהם. לישאל בבת אחת א"נ שבא לישאל עליו ועל חבירו שא"נ היו טהורים היינו באנו למחלוק' רבי ורשב"ג. בספק טומאה ברה"ר דספקו טהורה היא ובבאין והא דאמר ר' חסדא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין א' טמא וא' טהור

היינו פלוגתייהו דהכא והתם טבילה בעי דמים הן מחוסרים. שלו שהשלים ימי טומאתו היכי קאמרינן הכי מאי נפקא ליה מינה הא ודאי ושוין שחולה בשומרח יום כנגד יום בראשון שלה וכו". ואם היה הטמא בז' (ימים) [ב'] וג' ימים מימי ספרו שאלו היה בראשון ד"ה תולין בטמא כדק' וראיתי למקצת המפרשים שהעמידו מימרא דרב חסדא בטמא שמנה

dwrx. יהודה בר ליואי] שפיר לרבי כאן בראשון שלה והיכי קאמרינן מכל מקום מעם. [דמגופא קא חזיא] (אי נמי) [א"כ] ברייתא מיתרנא (לר' יוחנן) [לר' אליבא דרבי לא תיבעי לך ואם נאמר דבראשון שלה אפילו לר' תולין בלא דכתם בכתם בראשון שלה לרבי ובז' לרשב"ג היה לו לישאל. והיכי קאמר לתלות כתם בכתם אינה מתחוורת לי לדברי המפרשים שאם באנו לומר כן בערווייהו נמי כי הדדי נינהו וכן זו ששאל ר' יהודה בר' ליואי מר' יוחנן מהו שלו. ועוד דרב אדא בר אהבה דפרכיה דילמא בטמא בז' שלו קאמר ר' חסדא

לפיכך תולין בהן שאלו ראתה זו הרגישה. היושבת על דם טוהר והנכרית מתוך שאינן מקפידות אינן מרגישות ויודעות כלל אלא מפני שהוחזקה להיות רואה. וכן בתולה מפני ששירפה מצוי וכן שלה לרב חסדא לא מפני שתולין קלקול במקולקל לר' דלית ליה האי סברא לפיכך נ"ל דהא דקתני ושוין שתולה כשומרת יום כנגד יום בראשון

פי' טווי שיהיו טווין יחד ונוז לשון אריגה לומר שיהו ארוגין יחד. רש"י ז"ל שוע חלק כדמתרגמינן שעיט כלומ" שיהיו חלוקין יחד במסרק וכן וכן פסק הרמב"ם ז"ל כר' נחמיה בכתמים. **שוע טווי ונוז כתיב.** פירש דאשתכה לה דם במשתיתא משתיתא דבר המקבל טומאה הוא דהיינו טווי. ר' יוחנן אליבא דר' יהודה ש"מ הילכתא כותיה. וההיא איתתא דבפרק הרואה הונא ורב הנינא ואביי דהוא בתרא מתרצי אליביה דאמרינן התם מדקמתרץ מטהר והורו חכמים כר' נחמיה שמע מינה דהלכתא כותיה. ועוד דהא רב **הייא בר רב מתנה משמיה דרב** כר' נחמיה ותנא ר' יעקב מטמא ור' נחמיה ולשון הגמרא מוכיה אבל הפי' שפירש ר"ש אינו נכון כלל. כיון ד**דרש רב** ולבשו חלוק זה ונמצא בו כתם תולין בבעלת הכתם שהיתה כבר וזה הפי' נכון א' בחלוק שלה אין תולין כתם בכתם אבל היתה אחת מהן כבר בעל' כתם שאם לבשו הן שתיהן החלוק הזה ואחר שפשטו אותו מצאה אחת מהן כתם רב אשי אמר הא והא רשב"ג. ול"ק כאן למפרע כאן להבא. כך פירש בראשון אינה תולה לרבי. וכל השמועה על דרך זו תישב אותה. הא דאמרינן נינהו ור"י בר ליואי נמי כרב הסדא סבר לה הילכך בבעלת הכתם אפילו באנו למחלוקת ורב אדא פליג אהך סברא ומוקי פלוגתייהו משום דכי הדדי הילכך להאי טעמא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אפילו בראשון שלו

לה לא שוע ולא טווי ולא נוז איכא אלא שחי תכיפות בעלמא איכא כדאמרינן ורבינו תם ז"ל השיב אם כן בכלאים בציצית דשרא רחמנא היכי משכחת

כדאיתא במסכ' יומא פרק בא לו (סט, ט). שוע מיהת ליכא ולא הוי חלוקין במסרק יחד ואפ"ה אסורין משום כלאים תכיפות מדאורייתא ואפילו בבגדי כהונה נמי שחוטן כפול ששה דנוז איכא כהונה) [בב' תכיפות] הוי חבור. וכן בפרק קמא דיבמות (דף ה') מפקינן שתי אלא ש"מ דאורייתא והוו להו שתי תכיפות אלמא מדאורייתא ואפילו (בבגדי דשרא רחמנא גבי ציצית למה לי והא קיימא לן התוכף תכיפה אחת אינו חבור ווה הפיר" אינו מחוור לי שא"כ היה ר" חסדא מפרש בשני שלו או בג" - במנחו" ש"מ קשר עליון דאורייתא דאי סלקא דעתך לאו דאורייתא כלאים

נפשה קאי שיהו שזורין ולאו לשון חבור הוא. אלמא כי היכי דשוע טווי קאי אכל חד באפי נפשה ה"נ נוז אכל חד באפי או שוע או טווי או נוז ומפרקי' כמר זוטרא מדאפקינהו רחמנא בחד לישנא ולא לשון אריגה ולא לשון חבור כמו שפי' אחרים מדקאמרינן הכא ואימא תלבש שוע טווי ונוז צמר ופשתים יחדיו כלו' מחוברין ונוז לשון שזירה הוא חכף בהן שתי תכיפות חבור הוא דכתיב יחדיו והכי דייק לישנא דקרא לא ושיהא כל אחד טווי לעצמו ושיהא כל א' שזור לעצמו ומכיון שהן כך אם אלא כך פירש רבינו תם ז"ל: שוע שיהא כל אחד חלוק במסרק לעצמו

שזורין במשמע מכל מקום כאן בחוט פשוט דאינו נוז דהיינו שזור קאמרינן. דגלימא מ"ה הוו כלאים דרבנן. ואפילו תפרש בחוטין בין שזורין בין שאינן בשאינו שוור וגלימא גופא אינה שוורה שאין דרכן בשוורין אלא בשיפתא היינו פשוטין ולא כפולין ושזורין והאי חוטא דכיתנא דאבד בנלימא דעמרא שזורין נמי נימא אדעתא דשיפתא דגלימא עייפינהו וכו'. וש"מ דסתם חוטין אדעתא דגלימא צבעינהו חוטין נמי נימא אדעתא דגלימא טוינהו בשזורין תכלת בשוק לשונות פסולה חומין כשרה מאי שנא לשונות דפסולה דאמרינן חוטין אינן שזורין וכדרומרינן בפרק בתרא דערובין (דף צו ע"ב) המוציא והאי חוטא דכיתנא דקאמרינן דמדרבנן הוא כשאינו שזור דקאמר שסתם

דלגבי ציצית שזורין בעינן כדאמרינן בסיפרי פתיל תכלת טווי ושזור אין כדרך השזורין שפותקין אותן והיינו דשרא רחמנא כקאים בציצית משום ומליז אביו שבשמים עליו אלמא משמע לשון נוז היינו ענין פחלחולות ועקש או מווי או נוז ואסורין והיינו דרבנן וכן עיקר המשנה מוכית והיינו דקתני גלוז הלבדין אסורין מפני שהן שוע אע"פ שאינו טוי ואריג ומדרבנן קתני או שוע טווי נפיק משעטנו ואריג משום חבור הוא ומלשון יחדיו נפיק. והתם קתני צבו אבו הבחמים עליו אלא לאו למימרא דמשוע טווי ונוז נפיק אריג אלא שנאמר לא תלבש שעטנו דבר שהוא שוע טווי ונוז רשב"א אומר גלוז ומליז וזו ששנינו במס' כלאים (מ, ח) אין אסור משום כלאים אלא טווי ואריג

מממאה.

לי אלא תכלת לבן מנין וכו'.

מכאן תשובה לאומרים שאין לשזור חומי ציצית זימנין דמפרקי והוו להו י"ו חומין ואין לחוש אי מפרקי דכיון שתחלתן שזורין תו לא מיפסלי דהוו להו כגרדומי ציצית דכשרין אלו דברי רבינו תם ז"ל. וצ"ע בגרדומא דקאמר רבי דהתם בעי שיעור כדי לעניבן ואם כן ה"נ בעינן שנשתייר בשיזור שבהן כדי עניבה. מכאן אתה למד שהתופר בגדי צמר בחומין של פשתן ושניהן נצמדין שהוא כלאים של תורה. הא דתנן שבעה סממנין מעבירין על הכתם. למהרות קאמר ותני והדר מפרש המבילו ועשה על גבי מהרו" העביר עליו שבעה סממנין ולא עבר הרי זה צבע. כלומר תולין אותו להקל ונאמר שהוא

צבע שכן דרך הצבע שלא לעבור בסימנין ואף על פי שאפשר שהוא דם כיון דבלוע כ"כ שאינו יכול לצאת על ידי סמנין הללו טומאה בלועה היא ואינה

ומיהו אם לא הטבילו תחלה מהרותיו תלויות שהרי יש לו לחוש לדם ואף על פי שאין סופו לצאת מכל מקום הבגד טמא שכבר נטמא בשעת נפילה ומטמא אותן והיינו דקתני הטבילו ומיהו אם דם נדה ודאי הוא אף על פי שלא עבר טמא לפי שדרך בני אדם להקפיד בו ולהעביר עליו סימנין אלו הילכך לא עלתה לו טבילה ראשונה עד שיעבירם ויבטלנו.

76 05

מנמאה זו לצאח וכל שיוציא על ידי סממנין אדם עשוי להוציאו והיינו דפריך מיניה ד"י לריש לקיש דקאמר טומאה שסופה לצאח חמירה אף על פי שלא יצחה ואף על פי שאין אדם עשוי להוציאה א) רק על ידי צפון (אין) חולין בה להקל וטהורה שהכל היו מודים דמחניחין הכי קחני לא עבר שמא צבע וחולין להקל עבר ודאי דם ובטומאה ודאי בעינן בטול סממנין מפני שדרך בני אדם להקפיד עליהן ולבטלן כדפרישיח. והאי דלא פרכיה ממחניחין דקחני או שדיהה וצריך להטביל דאלמא סלקא ליה טבילה משום דאיכא למימר צריך להטביל מאחר שיעביר הכחם לגמרי על ידי צפון אי נמי בההיא נמי קולא היא משום דכחמים דרבנן זהו חורף של רש"י ז"ל. ואין במשנחינו בדיקה לגבי בעלה אם הכחם טמא או טהור אלא אם יש מקום לחלוח כגון שצבעה מולה ואם לאו אינו חולה.

והרמב"ם ז"ל פירש רישא דמתניתא לגבי בעלה שאין הכתם מטמא עד שיודע שהוא דם לפיכך בודקין אותו בסממנין הללו אם עבר או שדיהה ממאה ואם לאו טהורה ולדבריו מעשה שחלו בקלור ובשרף שקמה אינו אלא שיהו צריכין סממנין. וק' אם כן מאי פרכיה דר"י לריש לקיש ממתני' כשם שבדיקת סמנין מטהרת לבעלה למה לא תטהר לטהרות. ועוד למה לי למיתני והטבילו ואיכא למימר טהרות המירי והא דקתני הטבילו משום סיפא ולא רייק. הא דאמרינן ל"ש אלא מהרות שנעשו בין תכבוסת ראשונה וכו". פי' רש"י ז"ל תכבוסת העברת סממנין שהרי הקפיד עליו כשהחזירן והעבירן

עבר או שדיהה הרי זה ודאי כתם וטהרותיו טמאות. לפי שסוף - עליו וגלה רעתו שמקפיד עליו בספק דם ועבר ע"י העברה זו ונעשה בו מעשה זה זו לצאת וכל שיוציא על ידי סממנין אדם עשוי להוציאו והיינו דפריך - דם שכן דרך דם לעבור ע"י סמנין ואין פי' מהוור לי שאין קפידה זו דומה ז ר"י לריש לקיש דקאמר טומאה שסופה לצאת חמירה אף על פי שלא - להא דתני ר' חייא.

אלא כך נראה פי' דכי מטהרינן כתם בטבילה ראשונה כשלא עבר בסמנין מפני שאין סופו לצאת בדרך כבוסו וכדפרישית וזה כיון שגלה דעתו שהוא רוצה להוציאו מ"מ אין זו טומאה בלועה אלא סופו לצאת היא וצריך טבילה לאחר שתצא לגמרי. הא ד**אמר שמואל הרי אמרו לימים שנים.** "אמרו" קאמר וליה לא סבירא דהא לקמן (סד, ב) בוסת דילוג אמרי' דשמואל כרשב"ג בוסתו' דיומי ס"ל והכי קי"ל.

ומיהו בוסחות דגופה ק"ל היכי אשכח בהו פלוגתא דרשב"ג ורבנן הא לא שטכחן חוקה אלא לר" בתרי זימני ולרשב"ג בחלתא אלמא היכי דבעי חוקה לרבי נמי תרי בעינן ואיכא למימר שמואל גמרא גמיר דלרבנן בחד ואשכח מתני" דקתני בוסחו" דגופה וכל שחקבע לה וסת ג" פעמים הרי זה וסת. ואמר אמאן תרמיה ודאי לרשב"ג דאשכחן דמיקל (בחזקת חששו) [בוסחות] וכיון דסיפא ודאי ביומי רשב"ג היא רישא נמי לדידיה מוקמינן ופלוגתא אחריתי היה מ"ס בעי חוקה דהיינו בחלתא זימני ואפילו בדגופה. ומ"ס אפילו תרי לא היה מ"ס בעי חוקה דהיינו בחלתא זימני ואפילו בדגופה. ומ"ס אפילו תרי לא בעיא דהיינו אורחאי. ואע"ג דלא אשכחן פסקא בוסחות דגופה כרשב"ג כיון דסתם מחני" הוא ומחלוקת בדשמואל לא עדיף ממחלוקת דבריית' והלכה כחם מחני" ודאמר ר" יהודה אמר שמואל זו דברי ר"ג הוא וס"ל היא דהא

ודאי ס"ל כוותיה ביומי כדפרישית.

אין כאן דילוג אלא הוסת שוה להפלגת ל"ב ואם באנו לפרש אותן בכסדרן חסר ומלא אין סדר לדילוג הזה שהראשונה מט"ו בניסן לט"ו באייר שוה להפלגת ל"ב והשנייה שהיא מט"ו באייר לי"ו בסיון להפלג' ל"א הוא נמצא שלא דילגה אלא קרבה ראיתה וכשהיא משלשת בדילוג מי"ו בסיון לי"ח בתמוז חזרה להפלגה שוה לל"ב ואין כאן דלוג אלא א"כ דילגה עד י"ט בחדש. ולקמן מתרץ שמואל לברייתא כגון דרגילה למחזי ליום כ' וקתני כ"ג בחדש זה ולפי חשבינך ה"ל למיתני כ"ה.

ראתה יום ט"ו בחדש זה וכו". אם באנו לחשב חדשים מלאים בכולן

לפיכך פ' הראב"ד ז"ל שכשם שהאשה קובעת וסת להפלגת שוות כך קובעת וסת בימי החדש שאם ראתה ריש ירחא וריש ירחא וריש ירחא קבעה לה וסת ול"ח אע"פ שאין ההפלגות שוות שאחד מלא וא' חסר. הילכך בזו שדילגה כיון שאין בראיותיה צד השוה לה לא בהפלגות ולא בדילוגין אומרים לימי החדש היא קובעת ולא בהשואה אלא בדילוג.

רפסק ר"ה ז"ל כרב באיסורי ומיהו דוקא בזו שהיא קובעת בימי החדש אבל בימי' שקבעה להפלגות אין הראשונה מן המנין דהא לאו בהפלגה חזיתא. וכן כתב ה"ר אברהם.

רכזה מורין הכמי הצרפתים בתוספות וראיה נתנו לדבריהם דהא מתניתין היתה למודה לראות יום ט"י ושנתה פעמים ליום כ" הרי לה ג" ראיות ואינה קובעת עד ששינתה ג" פעמים ליום כ" כדי שיהיו לה שלש הפלגות של כ". וא"ית למודה שאני א"כ דקארי ליה לפירכיה דרב מברייתא אמאי קא מייתי לה הא מתנ" היא דלמודה שאני ועוד מדקתני עלה שאין האשה קובעת וסת וכו" ומשמע להו שאין חלוק בין קביעותיה של זו לקביע" אחרת שאינ" למודה ומיינו פלוגתייהו דרב סבר כיון דזו לימי החדש היא קובעת אף הראשונה והיינו פלוגתייהו דרב סבר ביום ידוע מן החדש ומתחלת" לדילוג כונה. ושמואל סבר אם השות" ליום החדש מונין לה הראשונה אבל כיון שדילגה צריכה ג" דילוגין.

וק"ל לרב דאמר למודה שאני מחני" אמאי קבעה לה וסת בשינוי של מ"ו וליכא אלא ג' פעמים קמייתא דט"ו שדי לה בתר ראיות ראשונות של ט"ו וליכא אלא שתי הפלגות. ואיכא למימר לרב לא בעינן אלא שוה מחד צד וכיון שנודעו הפלגותיה של זו בג' פעמים כבר הוקבע. וכי קאמר רב למודה שאני משום דהתם ליכא למימר כטעמיה דמשעה ראשונה כוונה לדילוג דהא לשמואל לא אמרינן למודה שאני כדמתריץ כגון דרגילה למיחזי ליום כ' וכו' אלמא קמייתא ממנינא כיון דאיכא ג' דילוגין מ"מ קבעה לה דהא איכא הכירה

דהפלנה בראשונה דהיינו שלש.

והראשונים הקשו על מה שאמרו שהכל מודים דבהפלגות שלש הפלגות שהן ד' ראיות בעינן מההיא דתניא בב"ק (דף לז) ראה שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח נעשה מועד לסירוגין לשוורים ואע"ג דקמייתא לאו בסירוגין הוות מצטרפי. ומתרצין שאני הכא דכיון דאין הפלגה ידועה אלא בשתי ראיות ג' הפלגות בעינן דהיינו ד' ראיות אבל החם האיכא ג' נגיחות.

ומיהו לדידי קשיא לי הא דאמ' בפ"ק (יא, א)קפצה וראחה קפצה וראחה קפצה וראחה קפצה וראחה קפצה וראחה קפצה וראחה קפצה וקבעה לה וסח לימים ואוקמה רב אשי כגון דקפצה בחד בשבאי וחזי וקפץ בחד בשבאי וחזאי ולחד בשבאי אחרינא חזאי בלא קפיצה ובודאי ימי שביע לא קבעי וסח אלא בהפלגוח שווח כגון דקפץ בחד בשבא ולאחר כ"ב קפץ נמי הכי ולאשנוי ראיוח בהפלגה נקט חד בשבא וקא מני ג' ראיוח וקאמר דקבעה.

ואיכא למימ' התם לאו לאשמועינן בכמה הוסת נקבע אתא ומ"ה לא דק ונקט תלת ראיות בלחוד דאי לדברי רבי קבעה לה וסת אפילו להפלגות ואי לרשב"ג אפיך סדרא מחד בשבא לחד בירחי.

וחכמי הצרפתים מוסיפין שאף היום גורם וסת כדאשכחן בשור המועד שבת ושבת ושבת נעשה מועד לשבתות הלכך חד בשבא וחד בשבא וחד בשבא קבעה וסת לימי השבוע נמצאו לדבריהם ג' דרכים בוסתות של ימים קביעו' היום והחדש וההפלג' ולדברי הרב ר' אברהם שנים הן וקורא אני עצמי מקרא זה פליאה דעת ממני נשגבה לא אוכל לה. וכי הוסת מזל יום גורם או מזל שעה גורם שיהא תלוי ביום השבוע או ביום החדש שהרי להפלגות שוות הדין נותן כן שכבר נתמלא' סאתה של זו וכן דרכן של נשים כולן וכן של אנשים בחלאים של הפסקות שהן באין בהפסקות שוות או בשעת המולד של לבנה ובמלואה אלא שיהא שיפורא גורם תמה הוא.

ולפי דעתי בעניותי לא יפה כוונו הראשונים בחלוקי הוסתות שאני אומר אין וסת אלא להפלגה שוה לפי שהאורח בזמנו הוא בא מתמלא ונופצ' לזמן הקבוע שכיון שטבען של בני אדם וזו שאמרו בט"ו בחדש זה וי"ו בחדש זה וי"ו בחדשי השוים הוא או בחסרי' וההפלגה שלה שוה היא ליום ל"ב. והדילוג שהורו בו אינו אלא דילוג הימים לומר שהיא קובעת וסת לדלג לי"ה לי"ח לי"ח לי"י וכן לעולם.

ולעיקר המחלוקת של רב ושמואל לפי שהוסת הקבוע להפלגה שוה

מתחלתה כשחזרה וראתה [ניכרת ההפלגה] ויודע וסתה. בהפלגה ראשונה עדיין לא היה לה כלל וסת של דילוג אבל בהפלגה שוה ואינה ראויה לקביע בתחלתה והיינו דקאמר קמייתא לא בדילוג חזיתה כלומר של דילוג הוא היינו שלישית [לפי שראייה שלישית היא שביררה הדילוג] מכוונ' שמא תראה בחדש הבאה בי"ו והוםת שוה ה) וכשרא' למחרתו והוסת לא יודע וסתה של זו שהרי הפליגה ולא דילגה כלל ומנין לנו שלדילוג היא ראשונה מן המנין אבל וסת הדילוג כשראתה בט"ו בחדש זה וי"ו בחדש זה וכן בכל הפלגה [שוה] שתפליג בשתי ראיות ראשונות נודע וסתה לפיכך מתחלה כיון שראתה [ב' פעמים] בט"ו בחדש זה נכרת הפלגת ווסתה מעתה נמי לאו בהפלגה הות אפ"ה מודה שמואל שקובעת אותו בג" ראיות שהרי הא לאו הכי קבע' בג' ראיות וכראמ' רב אשי בפ"ק ואע"ג דראיה קמייתא הוא לדברינו ואין יום החדש גורמח קבעותו כלל ב) וטעמא דאיכא דילוג ואע"ג דקמייתא לאו בהפלגה חזיתה שהרי אף וסת הדילוג וסת של הפלגה לשמואל עד שהוא בדילוג. וכן בוסחות (בהפלגה שוה) בג' ראיות קבעה אותו כמו שפרשתי וכשנגה במיו בחדש זה וייו בזה וייז בזה אינו נעשה מועד חדש מכ' לכ' בג' נגיחו' הוא מתיעד דאפי' בסירוגין נעשה מועד בג' נגיחות נגיחות נעשה מועד ואלו נגח בט"ו לחדש ג' פעמים וכן בהפלגה שאין בה ולימים השוים כגון מט"ו לט"ו בג' ראיות הוא נקבע כשור המועד שבשלש

[והא דאמרינו] שינתה למיום עשרים דבעי ג' פעמים למודה שאני לכ"ע

דלט"ו היתה למודה לראות בקביעות הך ראיה בתרייתא בתר ראשונו' שדינן

לה ועכשיו ששנתה ליום אחר לגמרי כמי שמתחלת לראות דמיא. וכי קס"ד

לרב דלא אמרינן למודה שאני ולשמואל נמי לית ליה במדלגת בלחוד היא

משים דעכשיו גמי אינו שינוי גמור אלא על הוסת ראשון עצמו מדלגת והולכת

משים דעכשיו גמי אינו שינוי גמור אלא על הוסת ראשון עצמו מדלגת והולכת

משים דעכשיו גמי אינו שינוי גמור אלא על הוסת ראשון עצמו מדלגת והולכת

משים דעכשיו גמי אינו שינוי גמור אלא על הוסת ראשון עצמו מדלגת והולכת

משים דעכשיו גמי אינו שינוי גמור אלא על הוסת ראשון עצמו מדלגת והולכת

משים דעכשיו למידה דוסת ראשון ניכר וסת ב' של דילוג לרב כמו שפי'. וראיה

ממ"ו לי"ו למי"ו מציו דמחר וגמל שדינן להו והו שור שור וחמר וגמל מהו האי

מינו קמא בתר שורים שדינן ליה ואכתי לשוורים הוא דאיעד לשאר מיני לא

מינו קמא בתר שורים שדינן ליה ואכתי לשוורים הוא דאיעד לשאר מיני הה"נ אי

מינו קמא בתר שינו ומ"ו הלת למני והדר דילגה י"ו וי"ו היינו בעיין אבל למודה

איעד או דילמא בתר חמור וגמל שדינן להו והו ואיעד לכולהו מיני. וה"נ אי

מינו מ"ו ומ"ו ומ"ו ומ"ו הלת למני והדר דילגה י"ו וי"ו היינו בעיין אבל למודה

קראות ט"ו ומ"ו ומ"ו הלת למני והדר דילגה י"ו וי"ו היינו בעיין אבל למודה

קראות ט"ו ומ"ו ומ"ו ומלח למני והדר דילגה י"ו וי"ו היינו בעיין אבל למודה

קראות ט"ו ומ"ו ומ"ו וגמל שור בתריית בתרית בתרית בתר הוי דדילו איעד

קראות מ"ו ומ"ו ומלח מינו במרים במינו הור הדרך שנואה ל" בדברים

להו והשתא הוא הוא זקא מיעד נפשיה לשאר מיני והר הדרך שניהה ל" בדברים

ועדיין קבי מהסס, מה טעם אמרו בשור המועד נגח בט"ו בחדש זה וי"ו

17771.

בחדש זה וכו' דאלמא מחיעד הוא בדילוג ובהפלגה. וכי מול יום גורם גגיחות שאפילו בהפלגה שוה אין הטעם מתחוור בכך כמו שהוא מתחוויר בוסתו' אלא י"ל שראו חכמים בכל נגיחות שהן לזמן שוה כגון בין בסירוגין בין בדילוג שאין מחיעד אלא לאותו ענין שעשה לנגחותן שכך וסתו של זה ליגח ושמא מלמ"ד ללמ"ד מוסיף כח ונוגח וכן כיוצא בדבר זה לעולם למה שהשוה הוא מחיעד ולא לדבר אחר.

כי אורח בזמנו בא מאי נינהו הא ליכא הפלגה דעשרים השתא. יום כ' ולא ראחה ומנו עשרה לתשלום ולא ראחה הגיע יום כ' וראחה דקתני מראיה לראיה מנינן ולא לפי מנין הראוי כדאיתא בשלהי בנות כותיים כשהגיע האי לישנא ש"מ דוסת הפלגה הוא דקבעה מכ' לכ'. והשתא ק"ל כיון דקי"ל אברהם ז"ל. היתה למודת להיות רואה יום כ' ושנתה ליום ל'. מדקתני לוסת של דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי וזה כתוב בתוספות. וכן הורה ה"ר דנימא זו כבר דילגה ונחוש בפעם א' לוסת של דילוג ש"מ שאין חוששין בברייתא שינתה לי"ו הותר י"ו ונאסר ט"ו וי"ו. ולא מיתטר נמי י"ח מורה על א' מאלו הדרכים בה ראוי ללכת ולצאת בעקבותיהם. מהא דקתני הישר' שיבור לו האדם ואם ימצא בחבורי הגאונים או בתשובותיהם ענין ראשונים עד יערה עלינו או על אחרים רוח ממרום להכריע איזו היא הדרך להחמיר. ובעל נפש יחוש להחמיר בענין הוסתות בין בדברינו בין לדברי משום דאמרינן דיקא נמי וש"מ ומסחברא כותיה וה"ר אברהם ז"ל דן בה ז"ל היה לו לפרש (בחסדו) [בספרו] והוא ה"ר משה ז"ל פסק כשמואל בדילוג בהפלגה שוה שאם היה סובר כדברי הרב ר' אברהם או כדעת חכמי התוס' ומדברי הרב ר' משה הספרדי ז"ל משמע שאין לו קביעות וסת אלא

ואיכא למימר הכא מנינן למנין הראשונו' ביום זה תראה ואפילו הרחיקה יום כ' דקתני שאם ראתה בעונות הראשונו' ביום זה תראה ואפילו הרחיקה יותר מונין לראיה אחרונה שפסקה בו עכשיו ולא שאלו ראתה מאותה ראיה ואילך בעונות של כ' יארע לה ראיתה ביום עשרי' אורח בזמנו בא דהכא רגלים לדבר שלמנין הראזי חוזרת אלא ש"ל זמן שרואה בוסת השינוי מונין להן מאות' ראיה אבל מכיון שהפסיקתו וחזרה לראות ביום (א') [אחר] אם למנין הראזי חזרה מונין לוסת הראשון לפי אותו מנין ואין אומרין הפלגה של מ' היא זו שרגלים לדבר.

אבל הרב ר' אברהם בר דוד ז"ל פי' לזו בוסת החדש לפי דעתו ולמודה ליום כ' בחדש ושנתה ליום ל' בחדש קתני ולפי פי' בוסת של הפלגה אין אומרים חזר הוסת למקומו עד שתראה עכשיו ותחזור ותראה לסוף כ' שחזר

האורה בזמנו.

פבל ג ענדנלע

דף סה

סמכינן למימר הואיל ושופעת הכל דם א' הוא וטהורות. דמאן דעבד כסתם מתני וכמעש' דר' לאו בר עונשין הוא אלא משום דבעי מנימון סקסנאה דעבר **מיעבד כרב ואפילו ראתה** ליה ליה אידך דרב – הא אם נשחנו ודאי בין לאחר זמנן בין בתוך זמנן טמאה והך רישא ד"ה היא

מראה דמים שלה. נשתנו מראה דמים שלה טמאה והתם נמי אמרינן ותבדוק בעדים דילמא נשתנו ואי קשיא מ"ש לאחר ד" לילות והא בתוך ד" לילות נמי אמרינן בפ"ק

זמנן צריכות לבדוק. א"נ התם לטהרות הכא אפילו לבעלה צריכות לבדוק י"ל הכא כיון ששופעת אין צריך לבדוק כל זמנן אבל מתוך זמנן לאחר

שיודע לך שנשתנה ממה שהיה בתחלה. **צריכות לבדוק את עצמן.** פי' רש"י ז"ל שמא נשתנו מראה דמים שלה ולא 👚 וחכמים אומרים כל מראה דמים א' הוא הילכך לעולם תולין בדם בתולים עד למיעב" דלא כחד ולמיחל" ברב מ"ה איענש דלא יאונה לצדיק כל און. **כולן** היה שאם מצאחו מחחלתו אדום שאעפ"כ היה טהור אע"פ שאין רגילתו בכך אם מצאתו אדום וזהום בידוע שהוא דם הנדה ואע"פ שאינו יודע תחלתו מה ואיהו דאמר כסתם מחני" ושמואל לא קבילי ליה דמנימון (מידי) א) מ"ה - אחריתי היא שהיה ר"מ אומר דם בתולים אינו אדום וזהום לפיכך בודקת בזה דאמר בועל בעילת מצוה ופורש משום דההיא אתיא כרבותינו דחודו ונמנו – דודאי נשתנה מראה דמים שלה טמאה. וסיפא פלוגתא דר"מ ורבנן פלוגתא

כב"ש אינן בודקות בכך אבל אם ראתה שנשתנה מראה הדמים ממאה. הזאת שיהא מראהו שלא כדם הנדה אינו אדום ואינו זהום הא בתוך זמנן מחמי" כדברי ב"ש מן הסתם ומיקל כדברי ב"ה עם הבדיק" ומה היא הבדיקה מתוך ד' לילות ולילה א' לאחר זמנן אינן טהורות אלא בבדיקה שבכולן ר"מ ויש לפרש ברייתא כולה דר"מ היא וה"ק כולן שהיו שופעות ובאות

זף פר

קתני אבל ברישא כולה רשב"ג היא. בתלת זימני הוי חזקה וכי קתני דברי רבי אסיפא דמתני' דנאמנת אשה בלחוד בכולהו גרסינן ושלישית. ותתגרש ותנשא לאחר וכולה רשב"ג היא דאמר ה"ג וכן גרסת רש"י ז"ל משמשת פעם ראשונה ושנייה ושלישית וכן

עטירש ממנו אבל לשאר אצבעות [לא הוחזקה] עד שתהא מוחזקת לכל בג' אותה בבעל מום ורואה מחמת תשמיש אלא לאצבע זה שהוחזקה לו. לפיכך ופריק מותר לשני בלא בדיקה מפני שאין כל האצבעות שוות ואין מחזיקין זו לראות מחמת תשמיש בג' ביאות של בעל ראשון הילכך תבדוק ולא תתגרש ודאי דה"ק היאך מותרת לינשא לב" ולשמש בלא בדיקה והלא כבר הוחזקה כרשב"ג אתיא. והא דמקשינן ותבדוק בביאה ג' של בעל ראשון. נראה חנשא עד שחברוק אח עצמה ואיני יודע אם הוא לשון גרסת הגמרא מ"מ ורבינו ז"ל כתב בהלכות עד כמה מותרת לינשא עד ג' יותר מכאן לא

פעם א' וראת ונתגרשה ושמשה עם השני וראת ומת ושמשה פעם אחרת עם – אף היא היתה מתביישת מהן מפני שמדברות בה ומתחלהלת וה"ל כוסת של אחרון. ולמאי דפריך השתא דחוקה באצבעו" בלבד תהא חוקה אפילו שמשה והדר אקשי' כיון שהוחזקה בג' אצבעות למה לה ג' פעמים באצבע

אצבעות.

ג' זה וראתה הוחזקה זו לכל.

שהוחזקה ולא התירו ספק דבר שזדונו כרת בשביל שתנשא זו. בבעלי. הראשונים אין ממש בדבריו דאם יש לחוש בראשונים כ"ש לאחרון תחגרש וחנשא רבותא קמ"ל דלא מיחזקה אלא בג". ומי שסובר להחמיר בדיקה של חכמים בית מיחוש שנאסרות אותה לא' ונתיר לג'. וכי קתני עצמה בספק ולבדוק בבעל ראשון ושלא תתגרש ודאי מותרת שאין אחר בג' אצבעות וג' כוחות בכל אצבע ואצבע הוחזקה לכל אבל אם רצתה להכניס ופריק לפי שאין כל הכוחות שוות. ואיפשר שראוי' לאצבע בנחת אבל

לפי שלא היה וסתה אלא בהכנסתה לעיר שהיו חברותי' מרגישו' בה ושמא דא"ר יוחנן **לכי והבעלי לו על גב הנהר.** משום שאין וסת זה אוסר יומו הלכה למעשה. ואף ה"ר אברהם אמר שאין מוציאין אותה לאחר בדיקה. הא המקור בין מן העליה בין מן הצדדין ודעת רבינו ז"ל שכתבה להנהיג בה בנות ישראל בכל רואה טיפת דם כחרדל שיושבת עליה ז' נקיים בין מן אין אנו בקיאין בבדיקה זו. ועוד שאפילו שידוע שהוא מן הצדדין הרי גזרו אבל לענין מעשה עכשיו נראין דברי הרב ר' אברהם בר דוד ז"ל שאמר

GLU , עינולע 69

ז"ל דמחה והן נראה כטעות סופר. נדה הילכך צריכות ו' והן. ואין זה צריך לפנים אלא שבהלכות רבינו הגדול בכל זמן הלכך בשנים נמי יש לחוש שמא ראשון י"א לזיבה הוא ושני תחלת ועוד שהרי אין נשיהן בקיאין בימי נדה וזבה שלכך תקן להם לג' ז' נקיים שאין רואים דם ויש לחוש שמא יום א' דם טהור ויום ב' טמא וצריכה ו' **תשב ו' והוא ב' תשב ו' והן.** שהרי בני מקום זה שאין בני תורה בידוע מחוור ומרבינו הגדול ז"ל לא כתב מעשים הללו. ה"ג וכן בנוסחאות יום א" זו היא שצריכה לבדיקה של ברייתא וכן נמי שלא ביעתוה נבדקת בכך ואינו כלום ממלא ונופצת היא. אבל אם ראתה מחמת בעיתותא ולא הפיל' חררה מכחול למה ושמה אותה שהפילה חררה בידוע שנתרפאת וזו שלא הפילה בבריית' דקא אמרת דאי אפילא נתרפאת ואי לא אפילא לית לה תקנה אי הכי ממלא וגופצה היא ואין לה תקנה. ק"ל א"כ עקרת בדיקה הראשונ" ששנויה אלא דימת עירך גרמא ליך ומותרת את על גב הנהר. הא דאמר שמואל לא קבעה וסת דאקראי בעלמא היא וה"ק לה לאו טבילה גרמא ליך דתיתסרי קפיצות ושל אכילות שום שכל זמן שאינה אוכלת אינה הוששת. א"נ דימה - ר" זירא שאף בהן החמירו בנות ישראל לישב ז" נקיים. וההיא דאמרינן דרש

קאמר נמי ו' נקיים לישנא בעלמא נקט דשגירי למימר ז' ימים נקיים. צריכה יותר הילכך צריכה הפרשה בטהרה ובדיקה והאי דקאמר ז' נקיים ולא הוא למנות ו' לאחד אבל אינו כדין תורה לכך שזו יושבת ו' נקיים שאם תראה והלשון שכתב רש"י ז"ל תשב ו' והוא כדין תורה לומר שדין תורה כך

שהגאונים החרימו בדם טוהר. הקבר בלא דם ובנות ישראל סופרת ז' לכל מיפה דם. ושמענו כדבריו בזה בימי טוהר נמי אם ראתה סופרת דהאידנא יולדות בזוב הן לפי שא"א לפתיח" קטנה לדברי כל אדם ואין לחוש כלום. וכחב רבי' בעל הלכות ז"ל שאפילו פי' בפ' בנות כותיים שימי נדה ולידה שאינה רואה בהן עולין לספירת זיבה והז' הן התחלת נדה אין עולה לו וצריך ז' והן לשני ימים. לאו מילתא שכבר זיבתה עדיין היה לו לד' בית מיחש לומר שמא יום א' י"א הוא ובעי שימור וא"ת לדברי האומר ימי נדה שאינו רואה בהן אין עולין לה לספירת

ולנקבה ולנדה וקרוב הדבר לטעות בו הילכך אין ימי טוהר יוצאין מכלל נפלים אין בני אדם בקיאין. ואין עליהם לדון בהם אלא כך תשב לזכר קולא שסוברות כל שיש לו טומאת לידה יש לו טוהר שלה וכ"ש שברוב שמא יבואו לטעות באותן שיושב' עליהן לזכר ולנקבה ולנדה שמא ינהגו בהן ולמשלימות דם טמא לדם טהור ועשו נמי הרחקה יתירה בדבר כך יש לחוש והדברים נראין אף לדין הגמר' שכשם שחששו לטועות בפתחיהן

> כדתנן נזיר חופף ומפספס אבל לא מסרק ואיתמר בעלמא הוה חייף רישיה. השחי ובית הערוה ואצ"ל ראשה. ובודאי דלשון חפיפה לא שייך אלא בשער פי' רש"י ז"ל חפיפת שערה ופי' לפי' חפיפת שער בכל מקום שבגוף בית אחמור. והמקומות שבועלין עכשיו על דם טוהר הם יחושו לעצמן. **הפיפה.** באי איסור ואת אמר' לי חומרא היכא דאחמור אחמור היכא דלא אחמור לא מרימר הילכתא כותיה דרב וכו". דינא קאמרי כדאמרי בשמעתי" אמינא לך

> דאורייתא ובעי נמי חפיפה למקום שער מחקנתא. משום דשכיח ביה קטרי ואחמיר ביה חפיפה הילכך בעי עיוני בכוליה גופיה שבגוף שווין אלא דאחא עזרא וחייש דילמא אחיא למיטעי בעיוני דשער משום דילמא מיאוס במידי משמע דלגבי הכי מקום השאר ושאר מקומות לבשרו ומאי ניהו שערו ש"מ שאפילו בכל הגוף צריכה לעיין דברי תורה מיאוס מידי משום חציצה אתא איהו ותיקן חפיפה. מדמקשינן את המפל לבשר ומאי ניהו שערו. ופריק מדאורייתא עיוני בעלמ' דילמא מיקטר א"נ אשה חופפת וטובלת ואקשינן דאורייתא הוא דכתיב את כל בשרו את הטפל וה"ג משמע בפ' מרובה (דף סב) גבי עשר חקנות שתקן עזרא ושתהא

> בתבשיל של בנה. שנחנה בנחיי' מעט חבשיל לבנה סמוך לחפיפה טבילה היא ומזיא לא מיקטרי וראי עיינה בעצמה אע"פ שלא חזרה לחוף נראה שעלתה לה טביל" דהא אע"פ עלתה לה טבילה כלומר אם לא חזרה ועיינה בנפשה בשעת טבילה ממש אבל והיינו דאמרינן בשמעתין (לקמן סז, א) נתנה תבשיל לבנה וטבלה לא

> בו כיון שמצא עליה דבר חוצץ חוששין דילמא נגעה ולאו אדעתה. ועיינה בשעת טבילה אע"פ שהיתה משמר" נפשה מליתן תבשיל לבנה וכיוצא דוראי עיינה בנפשה בשעת הפיפה ואם לא טבלה סמוך להפיפה ולא חזרה במשמע עליה על גופה לאו למימרא דחפיפה בכולי גופא היא אלא משום והא דאמרינן ונמצא עליה דבר חוצץ אם סמוך לחפיפה טבלה וכו".

> ועיינה בשעת טבילה. בזה ואמרן דלא עלתה לה טבילה אלא התם בשלא עיינה בעצמה וכאן כשחזרה אלא בתקנת עזרא דהא לא אפשר מע"ש למ"ש דלא נחנה תבשיל לבנה וכיוצא הרחקות דחפיפה כשחזרה ועיינה בעצמה בשעת טבילה שלא הקלו בשל תורה וההיא דאמרינן לקמן (סז, ב) בחופפת בע"ש וטובלת למ"ש וכולהו

ומיהו מנהגא דנהגן נשי למשטף כולה גופה בחמימי בשעת חפיפה משום

לקמן עבדי חסרת דודי חסרת טכטקי חסרת משמע דשטיפת כל גופא עבדא – מנהג זה ימתח על העמוד. מקומות השער שבגוף הוא דקרירי ממשרו להו. וה"ג משמע בהא דאמרינן – מדצריכה עבדי ודודי וטכטקי וכן החמירו בנות ישראל על עצמן והמעביר

דף סז

מים קצת בבית השחי ובבית הסתרים. כך מחמרי' בביאת מים בדר"ל מחמירים ובעי טבילה דרך גדילתה כדי שיבואו דלא מחמרינן כולי האי בביאת מים בדברים שדרכן להיות באותו מקום אלא דהא אפשר דתרווייהו איתנהו אלא גמ' קאמר דלית הלכתא בכל הני שמעתת' אשה לא תעבול אלא דרך גדילתה וראוי. לאו למימרא דהנך פלגינן אדר"ל

קטן ועבד נעשה אותן סניפין לעשרה. והרבה מהן כך. דט' וגראין כעשרה וט' וארון ושנים ושבת ושני ת''ה המחדרין זה את זה כ''ש קטן היודע למי מברכין מזמנין עליו וההיא ודאי לא פליגא אשמעתתא דלעיל שאכלו (דף מז ע"ב) וליח הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דא"ר נחמן שמעתא אלא כי הא דא"ר יהודה תכף לנטילת ידים ברכה. וכן בפרק שלשה לאכול ומר אמר גמר ומר אמר משחא מעכב לן ואמר וליח הלכתא ככל הני [נמי אף דאפעיר] דאיתנהו לכולהו. וכן במסכ' ברכות (דף מב) סלק אסור אלא כי הא דא"ר יהודה תובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות והא (דא"א) שמעתא דזינתה וכחלה ופירכסה ותבעוה לינשא ונתפייסה אבדה מזונותיה כי הא ולא פליגן אהדדי. כי ההיא דאמרינן ככתובות דלית הלכתא ככל הני וכה"ג איכא טובא בחלמודא דקאמר לית הלכתא בכל הני שמעתתא אלא

ההיא ודאי פליגן ומחדא מידחיא חברתה ממש. אבל כי איתמר בתלמודו לית הלכתא ככל הני שמעתתא מהא דאמרינן

השחי ובבית הסתרים בטובלת דרך גדלתה ולא מחוור. פעמים הרבה כדרכו ואין המים מתעכבים מליכנס שם כדרך שנכנסין בבית מעכב בטבילה דרך גדילתה נמי הוא שאין אדם נמנע מלפתוח ולעצום עיניו למימר כי מייתי דר"ל משום פתחה עיניה ביותר ועצמה עיניה ביותר דלא וק"ל מגלן מדריש לקיש דלבעלה מותרת דהא אפשר דכולהו איתנהו. ואיכא הגי לענין טהרות איתמר אבל לבעלה שפיר דמי כי הא דאמר ריש לקיש וכו". ורבינו הגדול ז"ל גורס ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי איתמר

עצמו ז"ל ומשמע דכל דבר שחוצץ בטבילה של טהרות חוצץ בגר ובעבד טהרות הוצץ בגר ובעבד משוחרר ובנדה לבעלה. זו היא גרסתו של רבינו תו קשה לי ההיא דגרסינן ביבמות (מז, ב) וכל דבר שחוצץ בטבילה של

הא דאמרינ**ן וליה הלכתא ככל הני שמעתא. אלא כי הא דאמר ר**"ל - משוחרר ובנדה לבעלה. והא איכא הני דחצצי לטהרות ולא חצצי לנדה.

אבמי נדה יתחטא מים שהנדה טובלת. לומר דלא בעינן מעין כזב וא"נ דבעינן טבילה בבת אחת משום דסמכי לה מובלת שם גר ועבד משוחרר טובל לא מפני שטבילת נדה מפורש" יותר אלא הממאין שיהיו בטומאתן עד שיבואו במים. ומה שאמרו שם במקום שנדה מפורש לא למדנו אלא מבנין אב אחיא דכחיב ורחצו במים בנין אב לכל ובנדה ואף על פי שאין טבילתן מפורשת בתורה שהרי טבילת נדה מן הכתוב ואיכא למימר דה"ק: כל דבר שחוצץ בטבילה אחרת חוצץ בגר ובעבד

ידוע שאין הלכה בכל הנזכרות אלא כי הא דבעינן למימר קמן. בכמה מקומות ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא ובכולן פירושן וזה הפירש מוקצה מן הדעת מפני שהוא מקלקל עלינו שיטת התלמוד שאמרו אשה לא תטבול אלא דרך גדלתה ומי שפתחה עיניה ביותר אינו דרך גדלתה. לפלוף וכוחלי אלא כי הא דאמרן כדר' יוחנן פתחה עיניה ביותר דאמר ר"ל והרב ר' אברהם בר זוד ז"ל פירש ולית הלכתא ככל הני שמעתתא

לפלוף שבעין וגלד שעל המכה. ב)אלו הן שחוצצין לפלוף שחוץ לעין וגלד שהוא חוץ למכה ואלו שאין חוצצין וקשה לן מרייהו דהני שמעתה היכי אמרינהו והאנן תנן (מקוואות מ,

יומין לחה ולא מעכבה מיהו מכאן ואילך חייצה דיבישה וקפיד עלה. יומין דלא קפיד איניש עלה לא חייצה מכאן ואילך חייצה. אי נמי עד חלתא ומקליף מנפשיה וקסבר דהוא דוקא של מכה אבל ריבדא דכוסילתא עד תלתא האי טעמא הוא דלא עביד אינש לקלף גלד מכחו משום דקשה למכה עד דיביש מקפיד. ושחוץ לעין דקפיד עליה אפילו לח חוצץ וגלד שעל המכה נמי משום דלא חייץ משום דלא קפיד עליה וה"ל מיעוטו שאינו מקפיד אבל יבש ודאי ואיכא למימר לפלוף שבעין מוקים לה רב עוקבא בלח. והיינו טעמא

מעכבת כלום אלא קמטין בעלמא הוא דעבדה במקום שדרכן בכך ואפשר נמי קרצה שפתותיה מעכבת ביאת מים במקום הגלויי אבל פתחה עיניה אינה בטבילה ומ"ט קרצה שפתותיה כדתנן כאלו לא טבלה. לא תיקשי דודאי ואי קשיא לך מאי שנא פתחה עיניה ביותר או שעצמה דלא מעכבי

פרק י תינוקת 10

שאינן מעכבין כלל מלבא בהם מים ממש. הא דאמר ליה רב פפי לרבא **מכדי** האידנא כולהו ספק זבות שותינהו ליטבלן ביממא דשבעה. רש^{יי,} ז^{ייל} מפרש כמשמעה לומר שאין לחוש להטבל בלילה אלא יכולין לטבול אותן ביום כדין הזבה דאי לנדה יותר משמיני הוי ואי לזבה טבילתה ביום הז' הוא.

ומתרצים משום דר' שמעון דאמר אחר מעשה של ספירה תטהר מיד ומקצת היום ככולו אבל אמרו חכמים אסור לה לטבול שמא תבא לידי הספק שמא תבא לשמש כיון שטבלה ותראה.

והגאונים כך סוברים שהאשה בזמן הזה אינה טובלת אלא בלילה משום

סרך בתה שלא תמבול בז' ותראה ותסתור.

ואחרים פרשו דרב פפי לאו אטבילה בלחוד פריך אלא ליטבלו ביממא דו' ויהיו מותרת לבעליהן קאמר שהרי מקצת היום בספירת הזבה כולו הוא. ומתרץ לה משום דר"ש דאמר אסור לעשותה כן להחזיק עצמה בטהורה לאחר ספירה מיד כלומר אסור שתשמש ותעסוק בטהרות שמא תראה ותסתור. וראיה לפירש זה מה שאמרו בסוף המפלת (דף כט ע"ב) בכ"א תשמש ר' שמעון היא דאמר אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא תבא לידי הספק הא טובלת אפילו לר' שמעון ואסורה לשמש הא לרבנן מותרת אפילו לשמש אלמא איסורא דר"ש בתשמיש בלחוד היא.

ור"ש עצמו ז"ל כך כחב שם ר"ש היא דאמר בח"כ אסור לעשות כן לשמש ובה ביום טבילתה. ובודאי דהחם בח"כ מוכח כן דקחני כיון שטבלה מהורה להחעסק בטהרות אבל אמרו חכמים לא תעשה כן שלא חבא לידי הספק. יש"מ דאסור לעשות כן אעסק טהרות קאי וה"ה לתשמיש ולא אטבילה קאי ולפי הפירש הזה מקילין ואומרים דהאידנא טובלות הן ביום

וליכא סרך בתה כלל.

ובודאי שוה הפירש הוא הנכון דר" עלא אסר אלא להחזיק עצמה בטהורה לטהרות אי נמי לתשמיש אבל שנקל לומר שיהו טובלו' ביום אינ' נראה דהא רבא דשרא במחוזא משום אבולאי הא לאו הכי אסור בתר חומרא דר' זירא הוה דקא"ל ר' פפא מכדי האידנא כולהו ספק זיבות שויתינהו ומשמע נמי דאהדא דתקון תקנתא ושרא משום אבולאי פריך ליה למה ליה אבולאי כולהו נמי ליטבלן ביומא דז'. אלמא לרבא אית ליה משום סרך ואפילו לבתר חומרא והכי פירכיה אפילו לטבול ולהתירן לבעלן יהיו מותרת, ואפילו לבתר חומרא והכי פירכיה אפילו לטבול ולהתירן לבעלן יהיו מותרת, מתרצין להתירן א"א משו' דר"ש וכיון דאסורות לטהרות ולבעלה אין מתרצין להתירן א"א משו' דר"ש וכיון דאסורות לטהרות ולבעלה אין ויבולות אלא בלילה ואפילו בח' משום סרך בתה שמא תטבול וחטהר כאמה דודאי כשם שהיא נסרכ' אחר אמה בטבילה דנדה נסרכת אחריה בתשמיש גופה, ואם תאמר תשמיש גופיה גזירה דרבנן ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה, כיון דבא לידי איסור דכרת גזרינן.

ואי קשיא דרבון היכי שרו לבעלה בז' והתון טבלה ביום שלאחריו ושמשה הרי זה תרבות רעה התם בשומרת יום רגילה היא לבא לידי זיבה גדולה הכא כיון שספרה שבעה הוחזקה במעין סתום ואין חוששין לה אלא מדבריהם לר' שמעון, ולפי דעתי שלא נחלקו חביריו עליו כלל מדלא פרכיון תינח לר"ש לרבון ליטבלן, והא דאמריון בהמפלת, הא מני ר"ש היא משום דלדידיה שמעיון לה וכיוצא בה בתלמוד הרבה.

ואחרים השיבו אי ר"ש לאו אטבילה קאי היכי קאמר שמא חבא לידי ספק ודאי לידי ספק באה ואין אנו גורסים אלא שלא חבוא לידי ספק, וכן בהלכות גדולות וכן בת"כ. ויש נוסחא שכתוב בה יבואו לידי ספק.

דף סח

הא דחנן **וחכמים אומרים אפילו בענים לנדתה בדקה וכו**". דוקא בשנים אבל בראשון הואיל והוחזק מעין פתוח לא דתחלת נדה אין דרכה לפסוק ביומה ואפילו בדקה ומצאה טהור חוששין לה שמא חזרה וראתה ואין צריך לומר כשלא בדקה כלל אלא שראתה תחלה דלעולם היא בחזקת טומאה עד שתפרש בטהרה כיון שראתה נדה וליכא מאן דפליגי, ומיהו בשני אפילו ראתה בשחרי' ופסקה טהרה באמצע יום ובין השמשו' לא הפרישה ואחר הימים מצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה, ובברייתא תניא דרבי מטהר אפילו

במצאה טהור בראשון.

ואין לפרש דלא פליגי אלא שני וה"ה לראשון דמכדי רבגן בתראי למפויי מילתא אתו דתנא קמא רישא שביעי קאמר ואוסיפו אינהו אפילו בשנים אם בן לימרו ראשון וכן פי' רש"י ז"ל ומסתברא אפילו מצאה מהור כשבדקה אח"כ הרי זו חיששת דכיון שאין הפרישה של ראשון לנדה הפרשה גמורה אין בדיקה של עכשיו מחזיקה במהרה למפרע ויש לדון בדבר אלא שהוא

חומרא.

כנדות, אבל לא לשאר טומאת דחיים ולא לאבן מסמא במיתה. בין במיתה לטמא באבן מסמא ובית הלל סברי לענין הטבלת כלים עשאום אהך תקנתא אלא בית שמאי סברי גזרינן בכולהו לעשותן כנדות בין בחיים מחביישות התקינו שיהו מטבילין על הכל, ולא למימרא דבית הלל פליגו דבי' שמאי כדתני' בראשונ' היו מטבילין על גבי נדות מתות והיו נדות חיות דחנן **בית שמאי אומרים כל הנשים מתות נדות.** אוקימנא בגמרא טעמייהו ראיתי דקתני שאם אמרה מבעוד יום ראיתי אין כאן י"א ולאו מילתא היא. הא סתם יום אחד טמא ראיתי אחד עשר טבילות הן, אי נמי בין השמשו' טמא מטבילין אותה אחד עשר טבילו' שהרי כל שבאה בין השמשות אפילו אמרה לביאה והכי קתני באה בין השמשות ואמרה טמא ראיתי, ואמר רב ירמיה **השמשות.** נראה לי דהכי אמר ברייתא דקתני בין השמשות לאו לראיה אלא בין השמשות טמא, ראיתי ואמר רב ירמיה מדיפתי שבאת לפני' בין יודעת כמה ראיתי והפסקתי דבלא הפסקה לא אפשר. והא דקתני ברייתא דהות משמע ליה מעיקרא דהכי קתני יום אחד טמא ראיתי והפסקתי ואיני ראתה ולמה כל הני טבילות תפריש ותספור ותטבול לזבה, ואיכא למימר דהא התם לא הפסיקה טהרה שהרי אנן חוששין שמא עכשיו כשבאת לפנינו דילדה ודאי פסיקא אלא טועה דיום א' לא ידענא מאי סייעתא דאדרבא קשיא **תתלתן.** אף על גב דרב מכל מקום בדיקה דהפסקה בעי, שאני החם דכיון

הא דמקשיי טועה דר' יוסי בר הנינא לרב דאמר סופן אף על פי שאין

ויש מפרשים שחזרו בית הלל ותקנו כב"ש ואינו נכון כלל ואחרים העמידו ברייתא זו כב"ש וגם זה שבוש. הא דחנן **ומקפת וקורא לה שם.** פי^י רש"י ז"ל קוצה לה חלה עד שלא תקרא שם ומנחתה בכלי ומקפת מקרבת הכלי אצל העיסה, ולא צריך לישך (אלא מנחתה בכלי ומקפת מקרבת הכל אצל העיסה).

ולא נראה לי שאין נקרא מוקף אלא בנשוך, אי נמי לרבי אליעזר בכלי אחד שהכלי מצרפן כדתנן שתי עיסות אחת מהורה ואחת ממאה נומל כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלתה ונותנין פחות מכביצה באמצע כדי לימול מן המוקף שמע מינה נוגעין ממש בעינן למוקף. והא דקתני בית שמאי אומרים צריכה מבילה. לחרומה מפני שטבולת יום ארוך הוא והסיחה דעתה מן התרומה ואם ישראלית היא מובלת לביאת מקדש. פירש לפיכך מובלת כדי שתכנס לאתר כפרתה למקדש שהרי מחוסר כפורים שנכנס למקדש ענוש כרת כדאמרונן במס' מכות (דף ח ע"ב) ממא יהיה לרבות מבול יום עוד ממאחו בו לרבות מחוסר כפורים, וכן היא צריכה לטבול לנגיע' דתרומה, וב"ה אומרי' אינה מחוסר כפורים, וכן היא צריכה לטבול לנגיע' דתרומה, וב"ה אומרי' אינה צריכה אבל לקדשים מודי ב"ה דקיי"ל (הגיגה כא, א) האונן והמחוסר כפורים צריכין מבילה לקדש דמעלות דרבנן נינהו למדנו לדברי רש"י ז"ל שהחמירו באכילות קדשים יותר מביאת המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן וכן יהי רצון.